

KAAVASELOSTUS

Laukaan kunta
LEPPÄVESIJÄRVEN RANTAYLEISKAAVAN
PÄIVITTÄMINEN
410-RYK-LEP-011

Kaavaehdotus 6.2.2023

Sisällys

Sisällys	0
1. JOHDANTO.....	3
1.1 Kaavaprosessin vaiheet	4
2. LÄHTÖKOHDAT	5
2.1 Alueen yleiskuvaus	5
3. TEHDYT SELVITYKSET JA AIEMMAT SUUNNITELMAT	6
3.1 Maakuntakaava	6
3.1.1 Keski-Suomen strategia 2025-2050	6
3.1.2 Maakuntaohjelma	6
3.1.3 Maakuntakaava.....	6
3.2 Laukaan kunnan maankäytön rakennemalli	9
3.3 Yleiskaavat.....	11
3.3.1 Leppävesijärven rantayleiskaava	11
3.3.2 Leppävesijärven rantayleiskaavan ja Kanavareitin rantaosayleiskaavan osittainen muutos	14
3.4 Asemakaavat ja ranta-asemakaavat	15
4. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ	16
4.1 Suunnittelualueen rakennettu ympäristö	16
4.2 Kulttuuriympäristö	16
4.3 Kiinteät muinaisjäännekohteet	19
4.4 Museoalueet	20
4.5 Palvelut ja elinkeinotoiminta	20
4.6 Virkistys	21
4.7 Yhdyskuntatekninen huolto	21
4.8 Liikenne	22
5. LUONNONYMPÄRISTÖ	24
5.1 Yleiskuvaus	24
5.2 Maa- ja kallioperä	24
5.3 Kasvillisuus	24
5.4 Vesistöt.....	24
5.5 Pohjavedet	24
5.6 Luonnonsuojelu.....	25
5.7 Luontoselvitykset	25
Luontoselvityksen tarkistukset	25
5.7.1 Laukaan vankila-alueen suppea luontoselvitys.....	31
5.7.2 Laukaan entisen vankila-alueen liito-oravaselvitys.....	34
5.7.3 Yhteenveto suunnittelualueen luontokohteista	35
5.7.4 Vuonteen maakunnallisesti tärkeä lintualue	38
5.8 Maisema	38
6. YLEISKAAVAN TAVOITTEET	41
6.1 Yleistavoitteet	41
6.2 Lähtökohta-aineiston asettamat tavoitteet	41
6.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	41
6.2.2 Maakunnalliset tavoitteet.....	42
6.2.3 Selvitysaineistojen asettamat tavoitteet	42
7. YLEISKAAVALLA TEHTÄVÄT MUUTOKSET	43
7.1 Muutokset rakentamisalueita koskeviin kaavamerkintöihin	43
7.2 Rantayleiskaavaan tehtävät muutokset.....	44
8. MITOITUS.....	45
8.1 Yleiset mitoitusperiaatteet.....	45
8.1.1 Emätilan rajaamisajankohta ja määritelmä	45
8.1.2 Emätilan rakennusoikeus	46
8.2 Mitoitusvyöhykkeet.....	46
8.3 Vapaan rannan osuus.....	47
8.4 Ranta-asemakaavat	48
9. RANTAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT	48
9.1 Yleisperustelu	48
9.2 Aluevaraukset.....	49

9.2.1	Loma-asuminen	49
9.2.2	Vakituinen asuminen	49
9.2.3	Rantasaunat	51
9.2.4	Maa- ja metsätalousalueet	51
9.2.5	Luonnonarvot ja suojelu	51
9.2.6	Kulttuuriympäristö ja maisema.....	51
9.2.7	Liikenne.....	52
9.2.8	Virkistyskäyttö	52
9.2.9	Yleiskaavamääräykset	52
10.	RANTAYLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	53
10.1	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön	53
10.2	Taloudelliset vaikutukset.....	55
10.3	Vaikutukset luonnonympäristöön ja maisemaan.....	55
10.4	Liikenteelliset vaikutukset.....	56
10.5	Ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen	56
10.6	Sosiaaliset vaikutukset	57
11.	YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA	57

Kaavaselostuksen liitteet:

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
2. Emätila- ja mitoitustaulukko
3. Luonto- ja maisemaselvitys. Teppo Häyhä, 2001
4. Savio –Vuonteen alueen rakennuskulttuurikartoitus. Pöyry Environment Oy 2009
5. Savio – Vuontee alueen muinaisjäänösinventointi. Mikroliitti Oy, 2010.
6. Leppävesi ja Lievestuore. Kyläalueiden kulttuuriympäristökartoitus. Partanen & Lamusuo Partnership, FM Anu Taskinen 2011
7. Laukaan vankila-alueen suppea luontoselvitys. Senaatti / Ramboll Finland Oy 31.10.2018, päivitetty 4.9.2019
8. Laukaan vankila-alueen liito-oravaselvitys. FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy 2020
9. Rakennuspaikkojen luontoarvojen tarkistukset. FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy, 2019 -2021
10. Ilveslahden rakennuspaikan luontotarkistus. FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy, 2021

Kansikuva: Lentokuva Vallas Oy, 2014

Erilliset kaava-aineistoon liittyvät materiaalit ja selvitykset:

- Laukaan rakennusinventointi, Keski-Suomen museo 1983-1985
- Keski-Suomen maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisema-alueet, Keski-Suomen Liitto 1996. Selvitystyö on päivitetty vuonna 2016.
- Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016
- Liekkiä Laukaaseen - kuntastrategia vuoteen 2030
- Museovirasto, Kulttuuriympäristön rekisteriportaali.
- Jyväskylän Seudun rakennemalli 20X0
- Laukaan kunnan maankäytön rakennemalli Viuhka
- Keski-Suomen maakunnallinen maisemaselvitys. Muhonen, M. ja KS ympäristökeskus 2005
- Laukaan vankila – Kulttuuriympäristöselvitys. Ark-byroo, 2019
- Pernasaaren kulttuuriympäristöselvitys. Tengbom, 2022.

1. JOHDANTO

Alkuperäinen Leppävesijärven rantayleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 29.3.2004. Rantayleiskaavan päivittämien on käynnistetty kunnanhallituksen päätöksellä 18.5.2015 §125 ja hanketta koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut yleisesti nähtävillä kesäkuussa 2015. Rantaosayleiskaavan päivittäminen noudattaa pääpiirteissään 2005 hyväksytyyn rantayleiskaavan ratkaisua ja tavoitteita. Kaavan päivittämisen keskeisenä lähtökohtana on ollut rakennusoikeuden saattaminen ajan tasalle vastaamaan nykyistä tasoa sekä teknisten tarkistusten tekeminen nykyiseen kaavaan. Alkuperäisiä rantayleiskaavan rakennusoikeuden mitoituseriaatteita ei muuteta vaan päivityksessä käytetty mitoitus perustuu alkuperäiseen yleiskaavan periaatteisiin. Suunnittelualan kiinteistötiedot on päivitetty vuoden 2018 kiinteistöraja-aineistolla. Kiinteistörajajon päivityksen johdosta myös rantaviivatiedot on tarkistettu ja mitoitusaulukon tietoja on päivitetty rantaviivan pituuden osalta. Rantayleiskaavan päivityksen lopputuloksena on maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukainen rantarakentamista ohjaava oikeusvaikutteinen rantayleiskaava.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 4.2.2019 §23 päättänyt asettaa Leppävesijärven rantayleiskaavan päivitystä koskeva kaavaluonnoksen yleisesti nähtäville. Kaavaluonnos on ollut nähtävillä 14.2. – 18.3.2019 välisen ajan. Kaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot Keski-Suomen ELY-keskukselta, Keski-Suomen liitolta, Keski-Suomen museolta, Liikennevirastolta, Jyväskylän kaupungilta, Vihtasillan vesiosuus- kunnalta, Metsolahden vesiosuuskunnalta, Kirkasvesi Ay:ltä sekä Keski-Suomen pelastuslaitokselta. Kaavaluonnoksesta saatiin Keski-Suomen ELY-keskuksen, Keski-Suomen museon, Keski-Suomen liiton, Väyläviraston ja Jyväskylän kaupungin lausunnot ja siitä jätettiin 16 mielipidettä. Lausuntoihin ja mielipiteisiin on annettu kaavanlaatijan vastineet.

Kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen rantayleiskaavan päivityksessä osoitettujen uusien rakennuspaikkojen osalta sekä rantayleiskaavan päivityksessä tehtävien rakennuspaikkojen siirtojen osalta on tehty luontoarvojen tarkistus, jonka on laatinut FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy:stä biologi FM Jari Kärkäinen. Alueella on käynnistynyt kaksi asemakaavahanketta, Pernasaaren asemakaava (khal. 16.8.2021 §230) sekä Kuusisaaren ranta-asemakaavan muutos ja laajennus (khal. 17.1.2022 §7). Rantayleiskaavasta on pidetty työpalaveri Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa 1.12.2022.

Kunnanhallitus asettaa kaavaehdotuksen yleisesti nähtäville ja siitä pyydetään Keski-Suomen ELY-keskuksen, Keski-Suomen liiton, Keski-Suomen museon, Väyläviraston, Jyväskylän kaupungin, Vihtasillan vesiosuuskunnan, Metsolahden vesiosuuskunnan, Kirkasvesi Ay:n sekä Keski-Suomen pelastustoimen lausunnot.

Laukaan kunta
Maankäyttö

Mari Holmstedt
kaavoitusjohtaja

Outi Toikkanen
kaavasuunnittelija

1.1 Kaavaprosessin vaiheet

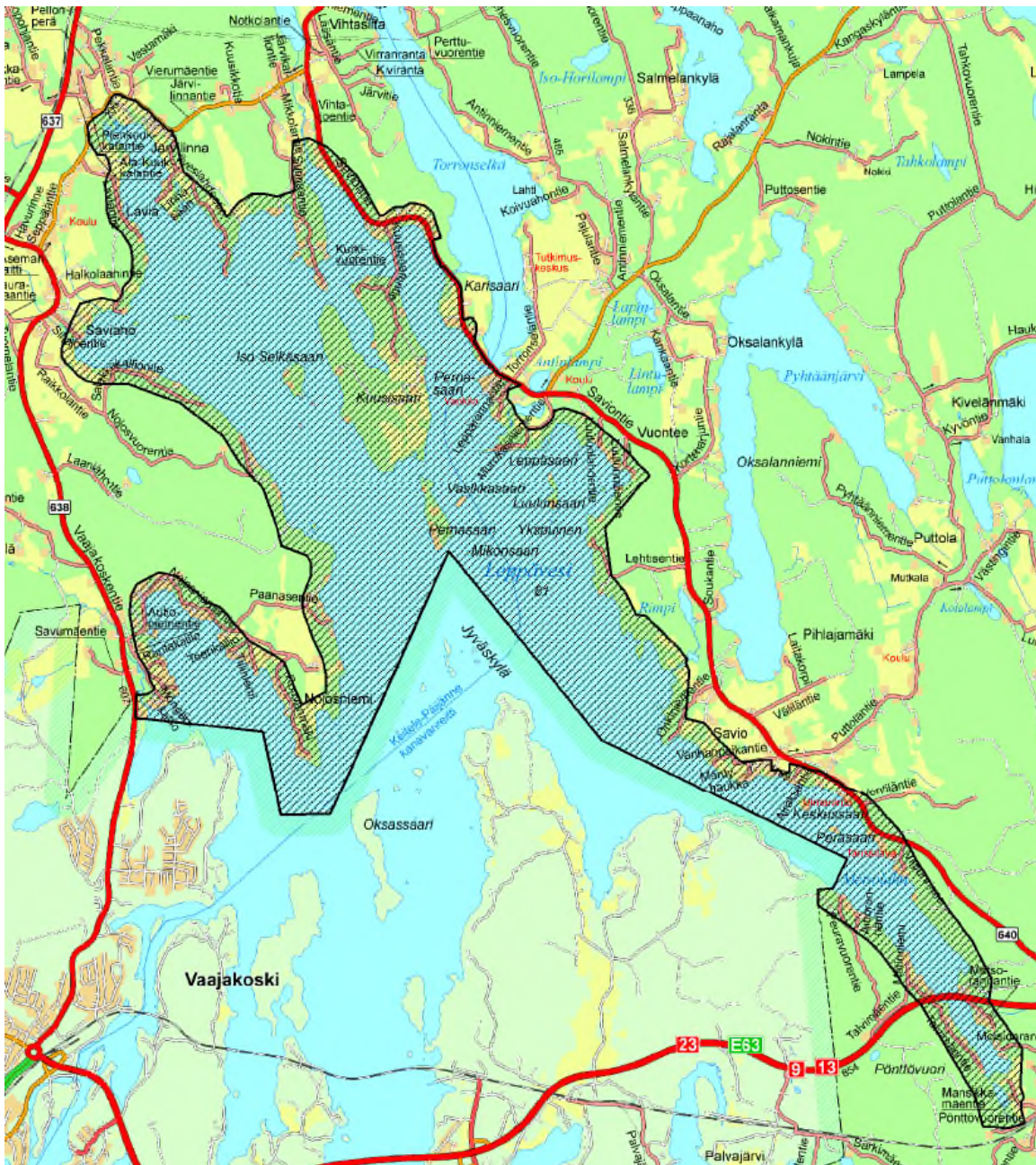
Rantayleiskaavan päivittämisen käynnistämispäätös	Khall 18.5.2015 §125
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä	28.5. – 29.6.2015
Kaavaluonnos khall.	4.2.2019 §23
Kaavaluonnos nähtävillä	14.2. – 18.3.2019
Kaavaehdotus khall.	
Kaavaehdotus nähtävillä	
Kunnanhallitus	
Kunnanvaltuusto	
Lainvoimainen	

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 Alueen yleiskuvasu

Suunnittelualue muodostuu Leppävesi-järven Laukaan kunnan puolella olevasta rantaosuudesta Laukaan kunnan eteläosassa. Suunnittelualue rajautuu eteläosassa Jyväskylän kaupunkiin. Rantaviivaa suunnittelualueella on n. 68 km, josta mannerrantaa on n. 50 km ja saarien (pinta-ala yli 0,5 ha) rantaviivaa n. 16,5 km. Suunnittelu kohdistuu rantavyöhykkeeseen, jonka syvyys on 100 - 250 metriä maasto-olosuhteista ja suunnittelutarpeesta riippuen. Alueen vesipinta-ala on noin 28 neliökilometriä. Alueeseen sisältyy neljä yli kymmenen hehtaarin suuruista saarta ja viisitoista pienempää saarta ja luotoa. Suurin saarista on lähes kahden sadan hehtaarin laajuinen Kuusisaari. Järvialue kuuluu Keiteleen kanavan kanavareittiin.

Kuva: Suunnittelualueen rajaus

3. TEHDYT SELVITYKSET JA AIEMMAT SUUNNITELMAT

3.1 Maakuntakaava

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat strateginen maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellista kehitystä ohjaava maakuntaohjelma.

3.1.1 Keski-Suomen strategia 2025-2050

Keski-Suomen strategia 2025-2050 sisältää *Maakuntasuunnitelman* eli tahtotilan maakunnan pitkän aikavälin kehittämistä vuoteen 2050. *Maakuntaohjelman* eli lähivuosien yhteiset toimenpiteet ja arvion niiden rahoittamisesta vuosille 2022-2025 sekä *Älykkään erikoistumisen strategian* vuosille 2021-2027, joka ohjaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä. Maakuntavaltuusto hyväksyi Keski-Suomen strategian 3.12.2021 ja se korvasi aikaisemman 6.6.2014 hyväksytyt maakuntasuunnitelman.

3.1.2 Maakuntaohjelma

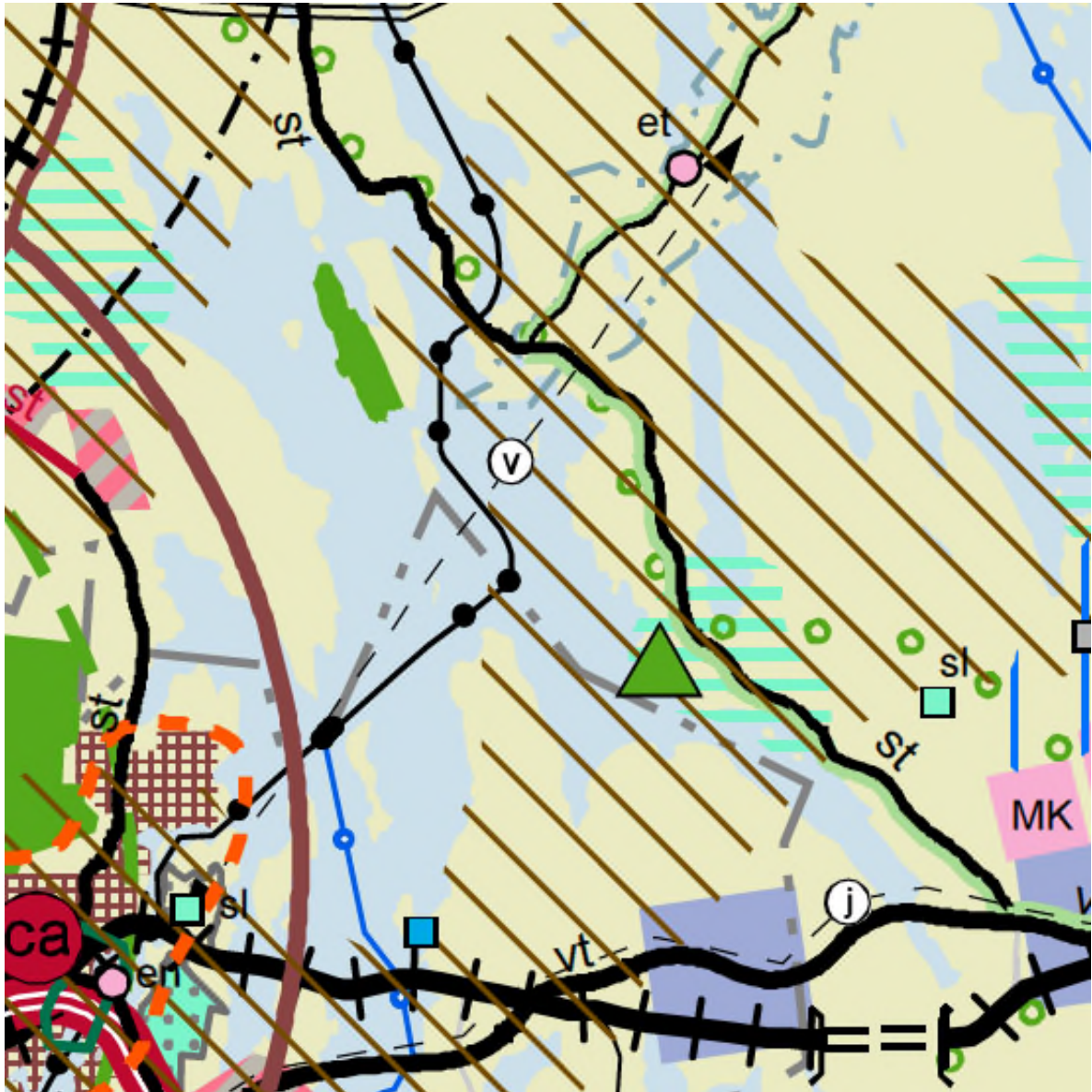
Keski-Suomen maakuntavaltuusto hyväksyi vuosien 2018 – 2021 maakuntaohjelman kokouksessaan 1.12.2017. Maakuntaohjelmassa esitetään maakunnan vahvuuksiin, erityispiirteisiin ja mahdollisuuksiin perustuvat alueen kehittämisen tavoitteet. Keski-Suomen maakuntaohjelma 2018–2021 perustuu Keski-Suomen strategian linjauksiin ja jatkaa laajassa maakunnallisessa yhteistyössä ja kumppanuudessa toteutettavaa aluekehittämisen toimintatapaa. Maakuntaohjelman tavoitteena on Keski-Suomen hyvinvoinnin, talouden ja kilpailukyvyn vahvistaminen. Keski-Suomen maakuntaohjelmaan on aluekehittämisen viideksi strategiseksi kärjeksi täsmentynyt biotalous, digitalous, osaamistalous, hyvinvointitalous ja matkailu.

3.1.3 Maakuntakaava

Maakuntavaltuuston 1.12.2017 hyväksymä Keski-Suomen maakuntakaavan tarkistus kokoaa yhteen aikaisemmat maakuntakaavat. Kaavan painopisteen muodostavat Keski-Suomen Strategian aluerakenteen painotukset. Kaavassa nostetaan varausten maakunnallista ja seudullista tasoa vastaamaan paremmin maakuntakaavan yleispiirteisyyttä. Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava korvaa kaikki voimassa olevat maakuntakaavat (Keski-Suomen maakuntakaava ja 1., 2., 3. ja 4. vaihemaakuntakaavat sekä Pirkanmaan 1. maakuntakaavaa Jämsän Länkipohjan osalta). Kaikki aikaisemmat maakuntakaavat kumoutuvat, kun tarkistettu maakuntakaava hyväksytään ja se saa lainvoiman. Tarkistus koskee kaikkia maakuntakaavan teemoja: asutusrakenne, liikenne, tekninen huolto, luonnonvarat, erityistoiminnot, kulttuuriympäristö, luonnonsuojelu ja virkistys. Lopputuloksena on saatu kaikki edellä mainitut kaavat kokoava Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava. Tarkistetun maakuntakaavan yhteydessä kumotaan kaikki aiemmat maakuntakaavat.

Keski-Suomen liitto on aloittanut maakuntakaavaa koskevan päivityksen. Päivitys koskee Keski-Suomen voimassa olevaa maakuntakaavaa ja koko Keski-Suomen maakunnan aluetta, Kuhmoinen pois lukien. Kaavasta käytetään nimeä Keski-Suomen maakunta-kaava 2040. Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 valmisteluvaiheen aineisto on ollut yleisesti nähtävillä 7.3.–5.5.2022.

Kuva: Ote maakuntakaavan kaavakartasta

Suunnittelualueelle sijoittuu seuraavat maakuntakaavan tarkistuksen mukaiset merkinnät:

Koko maakuntaa koskevat suunnittelumääräykset:

Biotalous: Maa- ja metsätalous sekä turvetuotanto tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että kulloinkin voimassa olevassa Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelmassa esitetyt vesienhoidon tavoitteet saavutetaan.

Kulttuuriympäristö: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnetut muinaisjäännökset ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sekä arvokkaat perinnemaisemat. Ajantasainen tieto on tarkistettava museoviranomaiselta ja perinnemaisemien osalta toimivaltaiselta viranomaiselta. Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa.

Luonnonvarat: Pohjavesiluokituksen mukaisia alueita koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden kemiallinen ja määrällinen tila ei niiden vaikutuksesta heikkene. Pohjavesiluokituksen alueet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa.

Maakuntakaavamerkinnyt

Valta-/rautatien kehittämisakseli

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen Strategiassa määritelty toiminnallisesti merkittävä liikennekäytävä. Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa kehittämisakselilla tulee kiinnittää huomiota pitkämatkaisen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen sekä liikenteen ja matkailun palveluihin ja yritystoiminnan edistämiseen. Väylien kehittämisen tulee perustua matkojen ja kuljetusten käyttäjälähtöiseen palvelutasoajatteluun. Kehittämisakselit ovat myös joukkoliikenteen laatuikäytäviä, joiden liityntäyhteyksiä ja -pysäköintiä tulee kehittää.

Valtatie/kantatie (vt/kt)

Valtateinä osoitetaan valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä välittäviä maanteitä. Kantateinä osoitetaan valtateitä täydentäviä, maakuntia palvelevia maanteitä, jotka yhdistävät kaupunkitasoisia keskuksia tärkeimpiin liikennesuuntiin. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys: Valta- ja kantateitä tulee kehittää käyttäjälähtöiseen palvelutasoajatteluun perustuen siten, että varmistetaan etenkin pitkämatkaisen liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Valtatietä 4 kehitettäessä tulee ottaa huomioon EU:n TEN-T ydinliikenneverkolle asetut vaatimukset. Teillä tulee varautua kevytväyläjärjestelyihin taajamien ja kylämäisen asutuksen kohdalla sekä eritasoliittymiin, rinnakaistie- ja liittymäjärjestelyihin sekä lisäkaistoihin/ohituskaistoihin, jotka täsmentyvät tarkemman suunnitteluyhteydessä.

Seututie (st)

Seututeinä osoitetaan seutukuntien liikennettä palvelevia ja seutukuntia pääteihin yhdistäviä teitä. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Maisema-/matkailutie

Merkinnällä osoitetaan maisemallisesti arvokas tie. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Ulkoilureitti

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakuntaura ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

Laivaväylä

Merkinnällä osoitetaan laivaliikennettä palveleva vesiväylä. Väylällä on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Virkistysalue, Kuusisaari. Valtakunnallinen veneulkoilualue

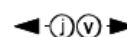
Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävä virkistysalue. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Rakentamismääräys: Alueella sallitaan virkistys- ja retkeilykäyttöä palveleva rakentaminen. Metsien hoito ja käyttö perustuvat voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Virkistyskohde, Savio. Seudullinen ulkoilualue

Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävä virkistysalue. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Rakentamismääräys: Alueella sallitaan virkistys- ja retkeilykäyttöä palveleva rakentaminen. Metsien hoito ja käyttö perustuvat voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Pääjohto, yhteystarve (v). Vuontee -Janakka yhdysesijohto

Suunniteltu varasyöttöesijohto Vuonteen tekopohjavesilaitokselta Janakan vesilaitokselle. Merkinnällä osoitetaan siirtoviemärin (j) tai päävesijohdon (v) pitkän aikavälin yhteystarve.

Pääjohto, yhteystarve (v). Lievestuore – Vaajakoski – Nenäinniemi siirtoviemäri

Suunniteltu siirtoviemäri Lievestuoreen tarpeisiin. Merkinnällä osoitetaan siirtoviemärin (j) tai päävesijohdon (v) pitkän aikavälin yhteystarve.

Maakunnallisesti tärkeä pohjavesialue (pv). Vuontee ja Savio

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tai seudullisesti tärkeä pohjavesialue. Suunnittelumääräys: Pohjavesialueille ei tule sijoittaa pohjaveden pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavia laitoksia ja toimintoja eikä maa-ainesten ottoa.

Suojavyöhyke. Tikkakosken varalaskupaikka

Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava. Suunnittelumääräys: Lentoesteen muodostavista mastoista ja rakenteista on pyydettävä puolustusvoimien lausunto sekä ilmailulain 1194/2009 165 § mukainen lausunto Trafilta.

Kulttuuriympäristön vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät. Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävää käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuvat voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Leppävesi ja Savio

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Suunnittelumääräys: Alueella tulee edistää kestävä maatalouden harjoittamista. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuvat voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

3.2 Laukaan kunnan maankäytön rakennemalli

Laukaan kunnan maankäytön rakennemalli Viuhka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa vuonna 2015. Rakennemalliin liittyy myös toteuttamisohjelma, jonka avulla rakennemallin linjausten toteuttamista ja seuranta voidaan ohjata.

Rakennemallin tavoitevuosi on 2040. Rakennemallilla muodostetaan Laukaan kunnan hallitun kasvun mahdollistava maankäytön kehittämisen raami ja esitetään painopistealueet tulevalle maankäytön suunnittelulle, kaavoitukselle sekä muulle kehittämiselle. Tavoitteena on esittää tasapainoisen (toimiva, taloudellinen, viihtyisä) yhdyskuntarakenteen kehittäminen mm.

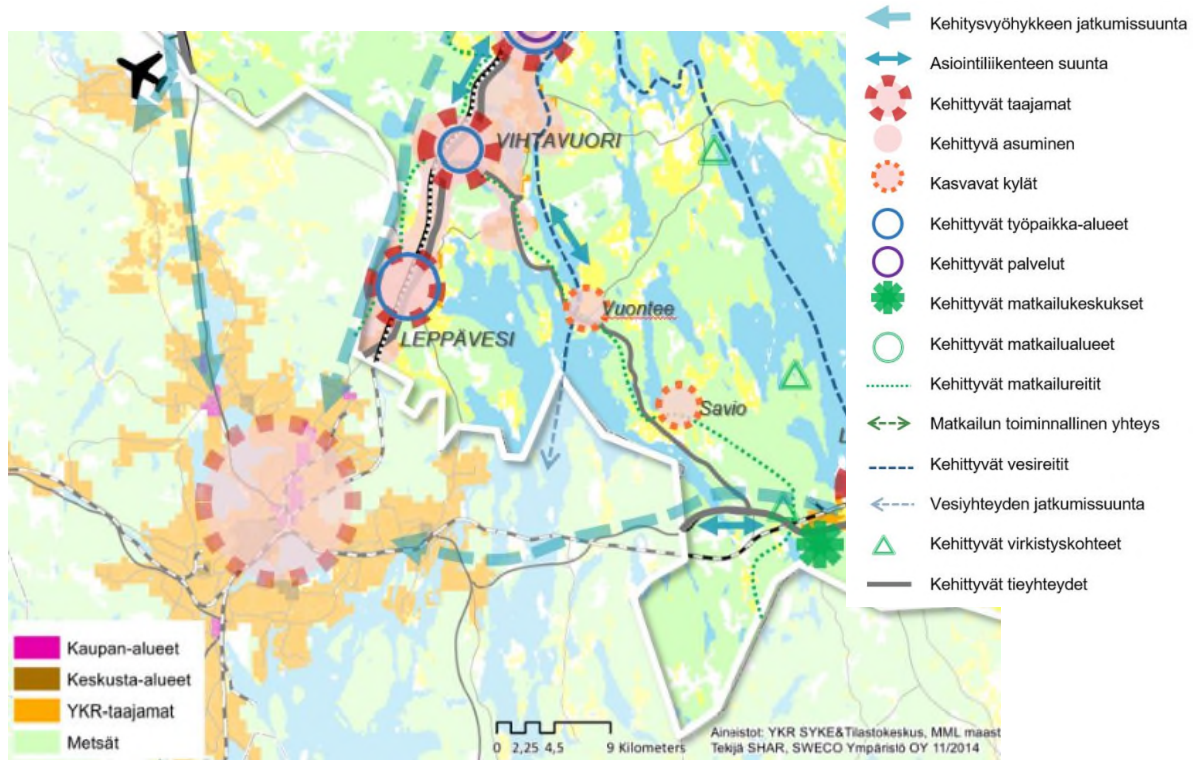
- *määrittelemällä taajamien kasvualueet* (elinkeino, asuminen, palvelut) huomioiden kaavataloudelliset näkökohdat
- *esittämällä palveluverkkojen* (liikenne, kunnalliset palvelut, viherverkostot, jne.) ja *maankäytön yhteen sovittaminen*
- *esittämällä maankäytöllisiä toimenpiteitä* elinkenoelämän tukemiseksi ja kehittämiseksi
- *esittämällä hajakentämisen ohjaamisen periaatteet* sekä *yhdyskuntarakenteen tiivistämismahdollisuudet* taajamien ja kyläkeskusten alueilla
- luomalla *maapoliittiset periaatteet*, jotka edistävät rakennemallin toteuttamista

Rakennemallissa Leppävesi on määritelty **taajamakyläksi**, jonka profiiliin kuuluu mm. monipuolinen asuminen. Ne sijaitsevat kehitysvyöhykkeellä ja yhä suurempi osa väestönkasvusta ohjataan taajamien alueille. Niiden nykyistä rakennetta tiivistetään ja eheytetään. Maanhankinta ja asemakaavoitus kohdistetaan olemassa oleviin taajamiin tukeutuen, jolloin voidaan hyödyntää olemassa olevia palveluja, joukkoliikennettä ja kunnallisteknisiä järjestelmiä ja nostaa niiden käyttöastetta.

Vuontee ja Savio on määritetty rakennemallissa **kasvavina kylinä**. Kasvaviin kyliin pyritään ohjaamaan asumista, jolla tuetaan palvelujen säilymistä ja estetään yhdyskuntarakenteen hajautumista. Väestön-

kasvu ja kasvavat kyläalueet edesauttavat palvelujen säilymistä ja kehittymistä. Vesistöjä, vesi- ja ulkoilureittejä tullaan hyödyntämään enemmän matkailussa ja virkistyksessä. Uutta asumista pyritään ohjaamaan kyläalueelle palvelujen kannalta edullisesti. Kasvun ohjaaminen kyliin estää yhdyskuntarakenteen hajautumista, palvelutarjonnan vaikeutumista sekä metsä- ja virkistysalueiden pirstoutumista.

Rakennemallin ajantasaistaminen käynnistetään vuoden 2023 aikana. Siihen liittyviä tarkasteluja ja selvityksiä laaditaan jo syksyn 2022 kuluessa.

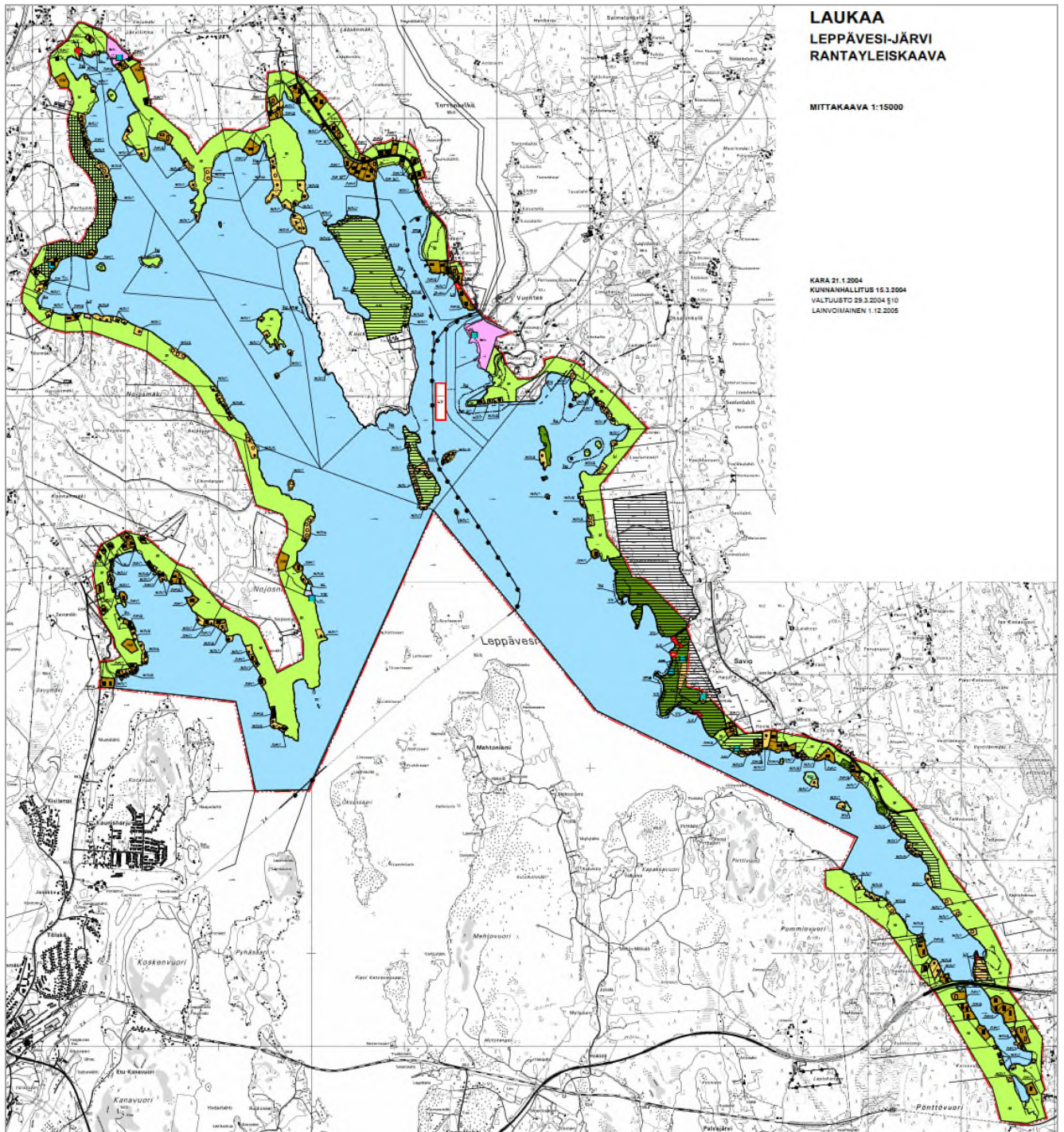
Kuva: Ote Laukaan maankäytön "Viuhka" rakennemallista

3.3 Yleiskaavat

3.3.1 Leppävesijärven rantayleiskaava

Suunnittelualueella on voimassa Leppävesijärven rantayleiskaava, jonka Laukaan kunnanvaltuusto on hyväksynyt 29.3.2004 §10.

Kuva: Ote 29.3.2004 hyväksytystä Leppävesijärven rantayleiskaavasta.

AP	<p>ASUINPIENTALO ALUE.</p> <p>Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen tai loma-asunnon, tarvittavia talous-, varasto-, huolto- tms. rakennuksia.</p> <p>Rakennusten etäisyys keskivedenkorkeuden määrittämästä rantaviivasta tulee olla vähintään 30 m. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydelle rantaviivasta.</p> <p>Jos AP-alue ei rajaudu rantaviivaan, rakennukset on sijoitettava AP-rajauksen määräämälle etäisyydelle rantaviivasta.</p>	VL	LAHVIRKISTYSALUE. (Ranta-asemakaavasta johtuva kaavamerkintä.)
AP-1	<p>ASUINPIENTALO ALUE.</p> <p>Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen tai loma-asunnon, tarvittavia talous-, varasto-, huolto- tms. rakennuksia.</p> <p>Alue sijaitsee arvokkaalla maakunnallisella kulttuurimaisema-alueella. Rakennusten sijoitteluun rantaan nähden on kiinnitettävä suunnitteluvaiheessa erityistä huomiota ja rakennusten on sopeuduttava olemassa olevaan rakennuskantaan.</p> <p>Rakennushankkeesta on pyydetävä erillinen lausunto Keski-Suomen museolta.</p>	VR	RETKEILY- JA ULKOILUALUE. (Ranta-asemakaavasta johtuva kaavamerkintä.)
AP-2	<p>ASUINPIENTALO ALUE.</p> <p>Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen tai loma-asunnon, tarvittavia talous-, varasto-, huolto- tms. rakennuksia.</p> <p>Rakennusten etäisyys keskivedenkorkeuden määrittämästä rantaviivasta tulee olla vähintään 30 m. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydelle rantaviivasta.</p> <p>Jos AP-alue ei rajaudu rantaviivaan, rakennukset on sijoitettava AP-rajauksen määräämälle etäisyydelle rantaviivasta.</p> <p>Rakentamisen ehtona on, että liittyminen keskitettyyn vesijohto- ja viemäriverkkoon tapahtuu rakentamisyhteisössä.</p>	VU	URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUALUE. (Ranta-asemakaavasta johtuva kaavamerkintä.)
AM	<p>MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE.</p> <p>Yleiskaava-alueella sijaitsevan maatilan talouskeskukseen liittyvänä saa rakentaa yhden korkeintaan 25 m²:n suuruisen saunarakennuksen vähintään 15 metrin etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Saunarakennusta ei saa sijoittaa luonnonlaan tai maisemaltaan aralle alueelle.</p>	VV	UIMARANTA-ALUE. (Ranta-asemakaavasta johtuva kaavamerkintä.)
YM	<p>MUSEORAKENNUSTEN KORTTELIALUE.</p>	LV	VESILIKENTEEN ALUE. Alueelle voidaan sijoittaa kalastusta, veneilyä ja muuta vesiliikennettä palvelevia rakennuksia ja rakenteita sekä laitteita.
RA	<p>LOMA-ASUNTOJEN ALUE.</p> <p>Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden loma-asunnon sekä tarpeelliset sauna- ja talousrakennukset. Yhden rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 m².</p> <p>Rakennusten etäisyys keskivedenkorkeuden määrittämästä rantaviivasta tulee olla vähintään 30 m. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydelle rantaviivasta, ei kuitenkaan rantavyöhykkeen avoimiin osiin.</p> <p>Jos RA - alue ei rajaudu rantaviivaan, rakennukset on sijoitettava RA - rajauksen määräämälle etäisyydelle rantaviivasta</p>	LP	YLEINEN PYSÄKÖINTIALUE. (Ranta-asemakaavasta johtuva kaavamerkintä.)
RA-1	<p>LOMA-ASUNTOJEN ALUE.</p> <p>Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden loma-asunnon sekä tarpeelliset sauna- ja talousrakennukset. Yhden rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 m².</p> <p>Alue sijaitsee arvokkaalla maakunnallisella kulttuurimaisema-alueella. Rakennusten sijoitteluun rantaan nähden on kiinnitettävä suunnitteluvaiheessa erityistä huomiota ja rakennusten on sopeuduttava olemassa olevaan rakennuskantaan.</p> <p>Rakennushankkeesta on pyydetävä erillinen lausunto Keski-Suomen museolta</p>	E	ERITYISALUE.
RA/1	<p>Kauntaviivalla (1) AP ja RA -merkinnöistä erotettu luku ilmoittaa alueelle sallittavien asuinpientalojen tai loma-asuntojen enimmäismäärän. Luvussa ovat mukana sekä ennestään toteutetut että uudet rakennuspaikat.</p> <p>Tyhjä ympyrä RA alueilla osoittaa rakennuspaikan ohjeellisen sijainnin, musta ympyrä osoittaa toteutetun rakennus paikan likimääräisen sijainnin.</p> <p>Tyhjä suorakulmio AP alueilla osoittaa rakennuspaikan ohjeellisen sijainnin, musta suorakulmio osoittaa toteutetun rakennus paikan likimääräisen sijainnin</p>	ET	YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUE. (Ranta-asemakaavasta johtuva kaavamerkintä.)
RL	<p>LEIRIKESKUKSEN TOIMINTILOJEN ALUE. (Ranta-asemakaavasta johtuva kaavamerkintä.)</p>	SL	LUONNONSUOJELUALUE. Alue on luonnonsuojelun nojalla rauhoitettu tai rauhoitettavaksi tarkoitettu, valtion toimesta toteutettava alue. Alueella on merkittäviä luonnonarvoja.
RM	<p>MATKAILUA PALVELEVIEN RAKENNUSTEN ALUE. (Ranta-asemakaavasta johtuva kaavamerkintä.)</p>	M	MAA- JA METSÄTALOUSALUE. Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä maa- ja metsätaloutta palvelemaan rakentamiseen.
V	<p>VIRKISTYSALUE.</p>	MU	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JÖLLÄ ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAAJAMISTARVETTA. MRL:n 43 §:n 2. mom:n perusteella määrätään, että asuin- ja lomarakennuksien rakentamista ei sallita rantaviivasta lukien noin 150 m- 200 m leveällä maa- ja metsäalalla. Alueen rakennusoikeus on maanomistajakohtaisesti siirretty AP- AM- tai RA -alueille.
		SE	ERITYISELITYSALUE. Lisäksi yleiskaava-alueella maatilan talouskeskukseen käyttöön saa rakentaa yhden korkeintaan 25 m ² :n suuruisen saunarakennuksen vähintään 15 m:n etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Saunarakennusta ei saa sijoittaa luonnonympäristöitä tai maisemaltaan aralle alueelle.
		W	ERITYISELITYSALUE. Alue ei ole erikoisen luonteensa takia ratkaistavissa yleiskaavallisella suunnittelulla, vaan alueen maankäyttö tulee suunnitella ranta-asemakaavan avulla.
		vt	15 m sen kaave-alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee. Valtatie Yhdistie. Veneväylä. Veneväylä varaus. (Seutukaave)
		sm	Muinaismuistokohde. Suojelukohte, joko on muinaismuistoleinsäädännön nojalla rauhoitettu.
		sr	Suojelun arvoinen rakennus. Kohde on kulttuurihistoriallisesti merkittävä ja sellaisenaan suojeltava.
		sr1	Suojelun arvoinen rakennus. Luku sr-merkinnän jälkeen ilmoittaa rakennusten määrän.
		ma	Maisemallisesti arvokas alue. Alueella on erityisiä maisemaan liittyviä arvoja. Alueen maisema-arvoista johtuvat erityispiirteet on otettava kaikkessa alueen käytössä erityisesti huomioon.
		lu	Luonto-olosuhteiltaan arvokas alue. Alueella on kasveihin tai eläimistöön tai muihin alueen luonnonarvoihin liittyviä erityisarvoja, joita ei saa vaurantaa. Alueen luonnonolosuhteista johtuvat erityispiirteet on otettava kaikkessa alueen käytössä erityisesti huomioon.

	Pv Pohjavesialue. Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue.
	I s Alue, jolla ympäristö säilytetään.
	Sa Erillinen saunarakennus. Lomarakennuspaikkaan (RA) tai pientalorakennuspaikkaan (AP) liittyvä kerrosalialtaan enintään 25 m ² :n saunarakennus tai yleiskaava-alueella sijaitsevaan maastin tilakeskukseen (AM) liittyvä kerrosalialtaan enintään 25 m ² :n saunarakennus tulee sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydellä rantaviivasta, ei kuitenkaan rantavyöhykkeen avoimiin osiin. Saunarakennuksen paikkaa ei saa erottaa maanmittaustoimituksella tai muutoin muodosta omaksi tilakseen.
	Sa-1 Erillinen saunarakennus. Kerrosalialtaan enintään 25 m ² :n saunarakennus tulee sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydellä rantaviivasta, ei kuitenkaan rantavyöhykkeen avoimiin osiin. Saunarakennuksen paikkaa on erotettu maanmittaustoimituksella omaksi tilakseen.
	
	Alue, jolla on vahvistettu rantakaava. Selvitysalue.

SUUNNITTELMÄÄRÄYKSET:

Rakennusluvan voi myöntää yleiskaavan mukaisesti loma-asuntojen alueelle (RA) ja asuinpientalualueille (AP, AP-1, AP-2) ilman hyväksyttyä ranta-asemakaavaa tai poikkeamispäätöstä.

AP, AP-1, AP-2, AM, RA ja RL - alueilla rakennusten sijoittamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota riittävän suojapuuston jäämiseen rakennusten ja rantaviivan välillä. Rakennuspaikat tulee säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisina, voimakasta maanmuokkaamista esim. pengertämistä on vältettävä. Rakennusten julkisivu- ja katemateriaalien tulee olla värikytkeitään maisemaan sopivia, kirkkaita tai heijastavia pintoja on vältettävä. Rakennusten tulee sopeutua malliltaan, materiaaleiltaan mittasuhteiltaan ja värikytkeiltään olevaan rakennuskantaan ja maisemaan.

Rakennuksen alimman lattiatason tulee olla vähintään 1,50 metriä keskivedenkorkeutta ylempänä.

Rakennuslupahakemuksessa on osoitettava, että puhdasta vettä on saatavissa ja että jätevesistä huolehditaan siten, ettei pohja- ja pintavesiä pilata. Jätevesien käsittelytapa on tutkittava joka rakennushankkeen yhteydessä erikseen. Rakennuspaikan koko ja maaperän laatu vaikuttavat jätevesien käsittelytavan valintaan. Useamman rakennuspaikan ryhmässä suositellaan jätevesien yhteiskäsittelyä.

Käymälät ja kompostit on hoidettava niin, ettei hajua ja muitakaan haittoja synny.

Kuivakäymälää ei saa sijoittaa 20 metriä lähemmäksi rantaviivaa. Kuivakäymälää on varustettava tiivillä jätesäiliöllä. Kompostit ja kompostioivat käymälät on sijoitettava vähintään 20 metrin päähän rantaviivasta läpäisemättömälle maapohjalle.

Sauna- ja pesuvesiä ei saa päästää suoraan vesistöön, vaan ne voidaan imeyttää maahan vähintään 15 metrin päähän rantaviivasta alueelle, jossa maaperä on tarkoitukseen sopivaa ja jonne tulvavesi ei nouse. Erityisesti kallioperäisillä rantaosuuksilla tämä tulee ottaa huomioon rakennuspaikkaa muodostettaessa.

Jätevesien käsittelyssä tulee noudattaa mitä ympäristösuojelulain 18 §:n nojalla säädetään ja kunnan jätevesien käsittelyohjeita.

Rantamaisema tulee pyrkiä säilyttämään luonnonmukaisena.

SUOSITUKSET:

Mikäli rannanomistaja aikoo ruopata rantaa konetyönä, on hänen vähintään kuukautta ennen toimenpiteeseen ryhtymistä oltava kirjallisesti yhteydessä alueelliseen ympäristökeskukseen. Ruoppauksessa on otettava huomioon vesilain 1 luvun 30 §:n säännökset ja rajoitukset.

METSÄNHOITOSUOSITUKSET:

Maisemallisesti merkittävien rantametsien käsittelyssä noudatetaan erityistä harkintaa.

Rantametsissä käsittelykuvat suositellaan rajattaviksi sopivia maastonmuotoja noudatellen. Rantametsien käsittelyssä on noudatettava kulloinkin voimassa olevia valtakunnallisia rantametsien käsittelysuosituksia. Hakkuuiden suunnittelussa tulee käyttää maaston tarjoamia mahdollisuuksia, jotta maisemanäkymä säilyisi yhtenäisenä. Rantavyöhykkeen leveys suositellaan jätettäväksi niin suureksi, että siitä muodostuu selkeä käsittely-yksikkö.

Rantavyöhykkeelle pyritään jättämään lehtipuustoa mahdollisimman paljon. Maisemalle ja monille eläin- ja kasvilajille tärkeiden lehtipuiden ja aikasvuston turhaa raivausta on syytä välttää.

Uudistaminen pyritään tekemään luontaisesti tiheää siemen- ja suojuspuusentoa käyttäen aina, kun siihen on edellytyksiä. Rantametsien laajoja avohakkuuta ei suositella. Uudisaloille suositellaan jätettäväksi maisemapuita. Pieniä saaria ja niemiä ei tule käsitellä avohakkuilla, mieluummin em. kohteet olisi syytä jättää kokonaan hakkaamatta.

Maisemanhoidollisista syistä kiertojen jatkaminen ja uudistuskypään metsikön harventaminen voi olla perusteltua. Luonnonuojellisesti tai maisemallisesti erityisen merkittävillä alueilla voidaan muuten vajaatottoista metsikköä pitää kehitettäväksi kehoittaisena.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä rantakallioiden ja hiekkarantojen ympäristöihin. Kikumaiden kalliometsiköille suositellaan erityisen varovaista käsittelyä tai niiden jättämistä luonnonlaisiksi. Normaalisti metsäkuivasta poikkeavat maisemallisesti arvokkaat puuyksilöt suositellaan säilytettäväksi.

Voimakasta lannoitusta tai maanmuokkausta tulee välttää.

Metsäojin on suunniteltava suodatusvyöhykkeet siten, etteivät ne laske suoraan vesistöön.

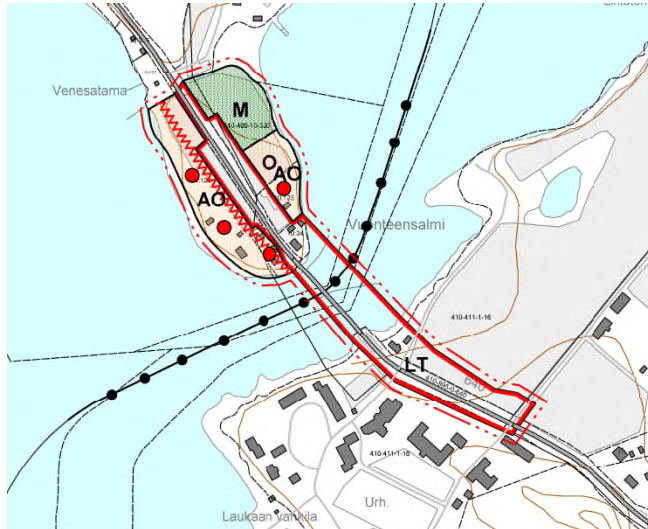
Peltoviljelyssä tulee noudattaa kulloinkin voimassa olevia maatalouden ympäristötuen perustuen mukaisia määräyksiä koskien mm. lannoitusta, torjunta-aineiden käyttöä, suojakaistojen järjestämistä sekä viljelymaiseman ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä. Luonnonlaatu arvokkailla alueilla ja tulvalle aroilla alavilla rannanosilla suositellaan noudatettavaksi maatalouden ympäristötuen erityistuen mukaisia määräyksiä koskien mm. suojakaistoja leveämpien suojavyöhykkeiden perustamista.

Kuva: Leppävesijärven rantayleiskaavaa (kvalt. 29.3.2004 §10) koskevat kaavamerkinnot ja -määräykset

3.3.2 Leppävesijärven rantayleiskaavan ja Kanavareitin rantaosayleiskaavan osittainen muutos

Leppävesijärven rantayleiskaava-alueesta on poistettu Vuonteensalmensillan perusparantamisen yhteydessä laadittu aluetta koskeva rantayleiskaavojen muutosalue (Leppävesijärven rantayleiskaavan ja Kanavareitin rantaosayleiskaavan osittainen muutos). Rantayleiskaavojen muutos on hyväksytty kunnanvaltuustossa 20.2.2017 §6.

AO	Erillispientalojen alue.
LT	Yleisen tien alue. Tiealueen tarkka rajaus määritellään tiesuunnitelmassa.
M	Maa- ja metsätalousvaltainen alue. Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. MRL 43.2 §:n perusteella määrätään, että alueella saa rakentaa vain maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia ja rakennelmia. Alueen muu rakennusoikeus on tilakohtaisesti siirretty rakentamisen sallivalle AO -alueelle.
●	Olemassa oleva rakennuspaikka.
○	Uusi rakennuspaikka.
- - -	10 metriä kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
●-●	Laivaväylä
~~~~~	Mahdollinen melusuojaustarve. Melusuojauksen tarpeellisuus määritellään tiesuunnitelmassa.

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen, erillisen sauna-rakennuksen sekä talusrakennuksia.

Rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m². Liittyessä keskitettyyn vesi- ja viemäriverkkoon rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 2000 m².

Rakennuspaikalla rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 350 m². Rakennusten etäisyys keskiveden korkeuden määrittämästä rantaviivasta tulee olla vähintään 30 m. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydelle rantaviivasta.

Uudis-, laajennus- ja korjausrakentaminen on sovitettava huolellisesti maisemaan ottaen huomioon paikallinen rakentamisen perinne. Rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja värikyseen.

Erillispientalojen alueilla (AO) rantavyöhykkeen kasvillisuus tulee pääosin säilyttää ja vain harventaminen on sallittua. Maisemallisesti merkittäviä puita ei saa kaataa.

Alimman lattiatason tulee olla vähintään 1 metri ylävesirajaa korkeammalla. Ellei ylävesirajaa ole tiedossa on alimman lattiatason oltava vähintään 1,5 metriä keskiveden korkeudesta.

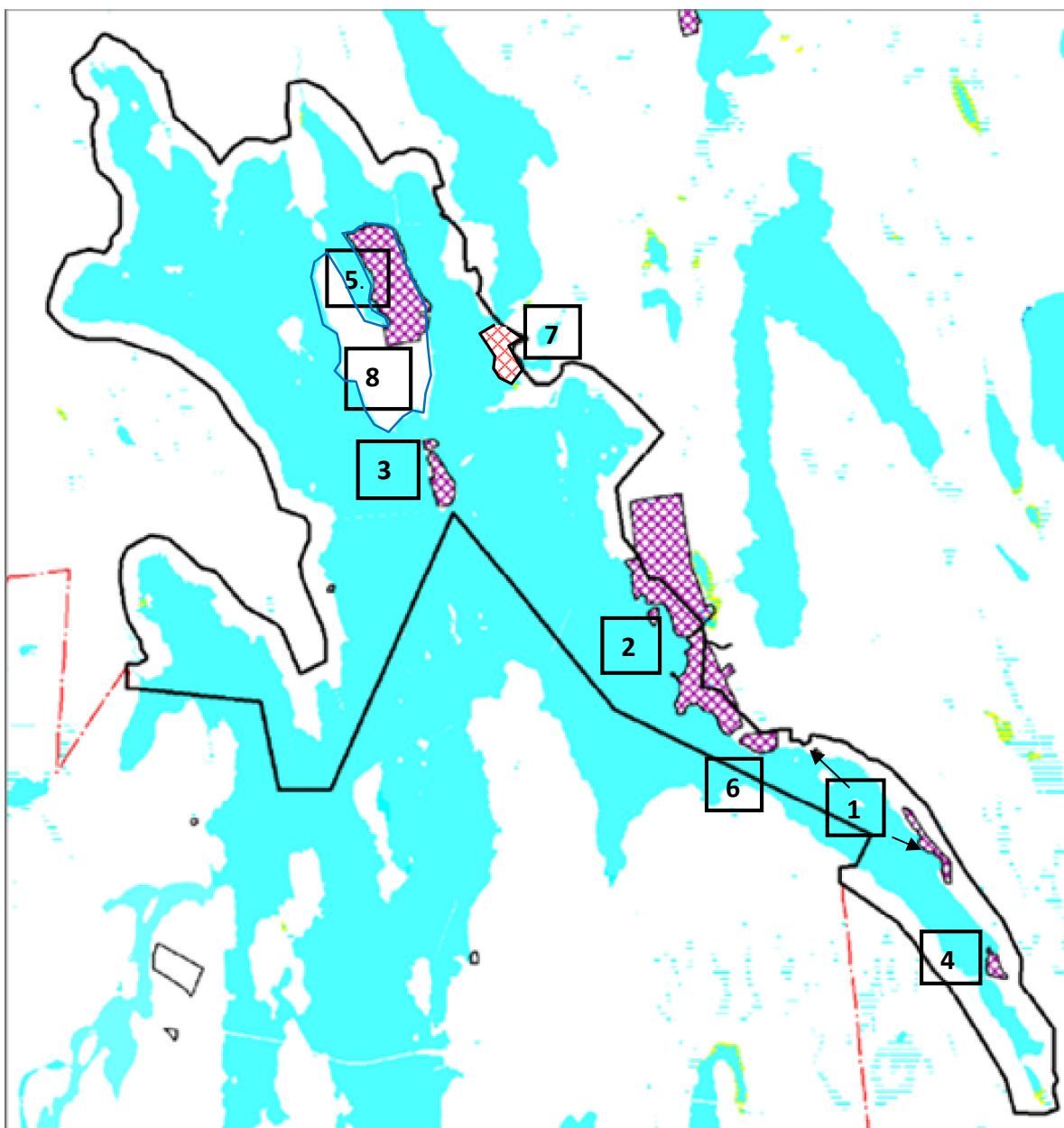
Tämä yleiskaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n tarkoitamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten rakennuslupien myöntämisen perusteena.

Kuva: Ote rantayleiskaavojen muutoksesta sekä kaavamerkinneet ja -määräykset.

3.4 Asemakaavat ja ranta-asemakaavat

Rantayleiskaavan alueelle sijoittuvat seuraavat asema- ja ranta-asemakaavat:

1. Uus-Vilppulan ranta-asemakaava. Vahvistettu 7.12.1978.
2. Mattilan ranta-asemakaava. Vahvistettu 8.9.1982. Ranta-asemakaavan muutos on vireillä.
3. Vesalan ranta-asemakaava. Vahvistettu 10.1.1989.
4. Hernekallion ranta-asemakaava. Vahvistettu 14.9.1990.
5. Ruusulan ranta-asemakaava. Vahvistettu 25.1.1991.
6. Uus-Vilppulan ranta-asemakaavan muutos. Hyväksytty (KV). 14.11.2011.
7. Pernasaaren asemakaava (valmisteluvaiheessa)
8. Kuusisaaren ranta-asemakaavan muutos ja laajennus (valmisteluvaiheessa). Sis. alueita Ruusulan ranta-asemakaavasta.

Kuva: Asema- ja ranta-asemakaava-alueet.

Muita aluetta koskevia selvityksiä, käsittelyjä ja päätöksiä:

- Rantarakentamisen suunnittelu- ja mitoituserusteet. Ympäristösuunnittelu Oy 2014.
- Leppävesi ja Lievestuore. Kyläalueiden kulttuuriympäristökartoitus. Partanen & Lamusuo Partnership, FM Anu Taskinen 2011.
- Savio – Vuontee alueen muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy, 2010
- Savio-Vuontee alueen rakennuskulttuurikartoitus. Pöyry Oy 2009.
- Leppäveden luonto- ja maisemaselvitys. Häyhä, T. 2001.
- Kunnan rakennusjärjestys 2009
- Rakennusjärjestyksen muutos. Hyväksytty valtuustossa 27.4.2020 §8 (ei lainvoimainen)
- Laukaan kunnan rakennusinventointi 1985.
- Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016. Keski-Suomen museo
- Keski-Suomen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet 2016. Keski-Suomen liitto
- Liikenneviraston maanteiden EU meluselvitys 2017
- Pernasaaren kulttuuriympäristöselvitys. Tengbom, 2022.
- Vuonteensalmi 1 muinaisjäännöksen tarkkuusinventointi. Mikroliitti Oy, 2022.
- Pernasaaren viitasammakkoselvitys 2022 FCG

4. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

4.1 Suunnittelualueen rakennettu ympäristö

Suunnittelualueen rakennuskanta on tavanomaista haja-asutusalueen rantarakentamista ja rakennuskanta muodostuu pääasiassa omarantaisista loma-asunnoista ja alueelle on muodostunut jo hyvin tiheitäkin lomarakentamisen alueita. Ranta-alueelle on muodostunut myös pysyvän asutuksen alueita, erityisesti kyläalueisiin tukeutuville ranta-alueille sijoittuu paikoitellen runsaastikin vakituista asumista. Ranta-alueet ovat kuitenkin pääosin loma-asutuksen piirissä ja rakentamattomat alueet ovat maa- ja metsätalouskäytössä. Alueelle sijoittuu muutamia maatilojen talouskeskuksia, jotka antavat oman lisänsä kokonaiskuvaan. Alueelle sijoittuu myös useita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, jotka on esitelty myöhemmin selostuksessa.

4.2 Kulttuuriympäristö

Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 selvityksessä on mainittu kolme suunnittelualueelle sijoittuvaa maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä; Taidekeskus Järvilinna, Häkkilä ja Rantala (Ranta-Rutanen) sekä Pernasaaren entisen sotilasvirkatalon alue.

1. Taidekeskus Järvilinna

Järvilinna edustaa valtion sosiaalihuollon Keski-Suomeen sijoitettua rakennusperintöä, joka on suojeltu valtioneuvoston asetuksen 480/85 nojalla suojelupäätöksellä 15.10.1992, joka koskee Keski-Suomen läänin alueella olevia valtion omistamia rakennuksia. Järvilinnan kiinteistö on nykyisin yksityisen säätiön omistuksessa ja se tunnetaan Taidekeskus Järvilinnan nimellä. Järvilinnan rakennusperintöarvot on huomioitu suojelumerkinnällä kyläosayleiskaavassa. Kuhankosken erityisammattikoulu, Järvilinna on vuoden 1993 valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt –luettelon mukainen kohde, joka tässä on määritelty maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Viitasaaren tuomiokunnan tuomari Karl Johan Hjeltin rakennuttama entinen yksityishuvila vuodelta 1891 rakennusmestari Tuomaisen suunnittelemana on arkkitehtuuriltaan merkittävää huvila-arkkitehtuuria 1800-luvun lopulta. Rakennuksen ulkoasussa on piirteitä uusrenessanssista. Järvilinna on toiminut rikosten tehneiden nuorten vastaanottokotina ja vuodesta 1979 Kuhankosken opetuskodin osana, kunnes rakennus ja pihapiiri siirtyivät Kauko Sorjosen säätiön omistukseen 2000-luvulla. Huolella entisöidyssä päärakennuksessa on kahvila, näyttelytiloja ja taidemyymälä ja Järvilinnan pihapiirissä on lisäksi taidekasityöläisten ja taiteilijoiden työtiloja sekä taitelijaresidenttitoimintaa. Pihapiiriin sisältyvät paja, kasvihuone, venetalas, vanha pumppuhuone, taidevalimo, kivitalo, eläinsuoja, asuintalo ja

taitelijoiden Toukola sekä laituri, jossa höyrylaiva Toimilla on sijansa. Pihapiiriin on sijoitettu myös restauroitavaksi Lahtis-siipiraslaiva.

2. Häkkilä ja Rantala (Ranta-Rutanen)

Häkkilän tila on perustettu Leppäveden kylään 1600-luvun alussa. Neliömäisen pihapiirin punaiseksi maalattu päärakennus on 1800-luvun lopusta. Samaa aikakautta on punainen pihapytinkirakennus, luh-tiaitta on rakennettu 1850-luvulla. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluu kaksi hirsirakenteista varastorakennusta. Rakennukset muodostavat yhtenäisen, rakennus-historiallisesti arvokkaan 1800-luvun maatilarakennusten kokonaisuuden.

Rantalan pihapiirissä on satulakattoinen, hirsirakenteinen ja pystylaudoitettu päärakennus 1800-luvun puolivälistä, vuonna 1909 valmistunut jugendtyylinen huvila, kaksikerroksinen aittarakennus ja pieni työväenasunto. Huvila on rakennushistoriallisesti mielenkiintoinen, jugendtyylinen rakennus, jonka ulkoasussa vaihtelevat rappaus, paanu ja vaakaponttilaudoitus. Huvilan katon lapheet ovat aumatut, ikkunat ovat jugendtyyliset. Rakennuksessa on torni. Pihakokonaisuus on merkittävä osa Leppäveden arvokasta kulttuurimaisemaa. Piha-piirin rakennusperintöä on kunnostettu rakennusperintöarvoja säilyttäen.

3. Pernasaaren entisen sotilasvirkatalon alue (entinen Pernasaaren vankila-alue)

Pernasaaren sotilasvirkatalo perustettiin vuonna 1552. Vauraan sotilasvirkatalon päärakennus rakennettiin vuonna 1806 ja sitä muutettiin 1920-luvulla klassistisen tyylin mukaiseksi. Koulu- ja asuinrakennuksia, jotka suunnitteli Vaasan läänin lääninarkkitehti A.U. Stenfors. Pernasaaren alueella on myös suuri tiilinen navettarakennus 1930-luvulta, erilaisia varastorakennuksia ja mylly. Alueella on ollut jatkuvasti myös uudisrakentamista: 1960-luvulla valmistui kaksi rakennusta, joista toiseen tuli vankien majoitustilat, ruokala ja hallinto-osasto ja toiseen urheilusali. Puuleikkauksin koristeltu, vaakalaudoitettu ja vaaleansävyinen päärakennus muutettiin asumis- ja museokäyttöön vuonna 1973 ja sittemmin se on siirtynyt asuinkäyttöön. Vuonna 1989 Pernasaaren valmistui hallintorakennus, jonka yhteydessä on toiminut myös vankilan valmistamien myyntituotteiden suoramyyntipiste. 2000-luvulla talousrakennukseen kunnostettiin puutyöverstaat varastoineen ja 2000-luvun alussa vankilaan perustettiin hankerahoituksella kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ikkunoiden kunnostuspaja vankilalaitoksen omana sosiaalisena työnohjaus- ja työpajatoimintana. Ikkunapajalla on ollut myös ikkunoiden korjaukseen suuntautunutta Jyväskylän ammattiosaston koulutustoimintaa. Pernasaaren alueella sijaitsee vanha 1930-luvun koulukotirakennus muurien sisään rajautuvine ulkoilupihoineen erillisenä kokonaisuutena muusta vankila-alueesta. Rakennus on ollut vuosia tyhjiillään tai vain tilapäisessä käytössä mm. autonkorjaamona. Pernasaaren avovankilan toiminta loppuu alueelta ja toiminta siirtyy Jyväskylään.

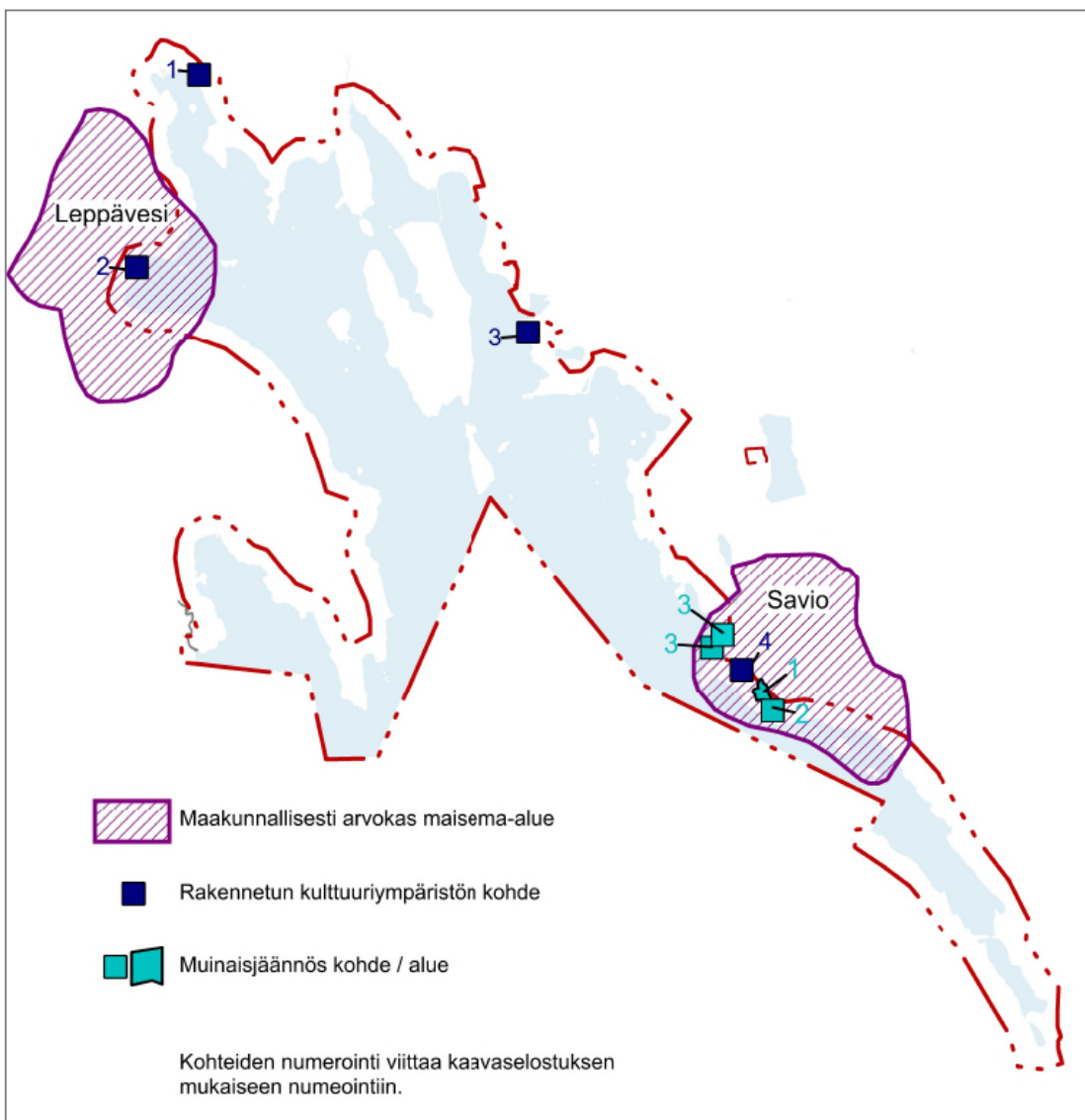
Pernasaaren alueen asemakaavoitusta varten tehdyssä Pernasaaren kulttuuriympäristöselvityksessä (Tengbom, 2022) alueelta on inventoitu seuraavat rakennukset:

1. Johtola I (suositellaan suojeltavaksi asemakaavassa)
2. Pirttilä (suositellaan suojeltavaksi asemakaavassa)
3. Höyläämö (maisemallista arvoa aluetta Saviontien suunnasta rajaavana elementtinä ja osana Saviontien viereistä maatalousrakennusten muodostamaa maisemaa)
4. Leppäniemi (suositellaan suojeltavaksi asemakaavassa)
5. Mylly (suojelun harkitseminen asemakaavassa sekä säilyttäminen osana myllyn, viljakuivaamon ja juurikaskellarin muodostamaa kokonaisuutta)
6. Kukkola (suositellaan suojeltavaksi asemakaavassa)
7. Rantala (suositellaan suojeltavaksi asemakaavassa)
8. Työpaja (alkuperäinen osa suositellaan suojeltavaksi asemakaavassa)
9. Karjarakennus ja aiv –torni (suositellaan säilyttämistä osana maisemaa)
10. Juurikaskellari (säilyttäminen osana myllyn, viljakuivaamon ja juurikaskellarin muodostamaa kokonaisuutta)
11. Kumpula (suositellaan suojeltavaksi asemakaavassa)
12. Talouskellari (ei arvoa yksittäisenä rakennuksena, säilyttäminen osana myllyn, viljakuivaamon ja juurikaskellarin muodostamaa kokonaisuutta)

Suunnittelualueelle sijoittuvat seuraavat arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Kohteet on inventoitu Keski-Suomen museon 1985 teettämän ja tutkija Osmo Kaitalehdon tekemän Laukaan kunnan rakennusinventoinnissa.

4. **Mattila** (Laukaan rakennusinventointi, kohde 223)

Mattila on ollut alun perin Iso-Oksalan tilaa, joka on halkaistu kahteen osaan vuonna 1760. Jyväskylän kaupunki osti Mattilan lasten kesäsiirtolaksi 1950-luvulla. Mattila on punaisten ja harmaiden rakennusten muodostama pihapiiri pellon ja metsän rajassa. Ympäristö muodostuu järeäpuustoisesta pihametsiköstä ja kyläasutuksesta. Arvokkaimmat yksittäiset rakennukset ovat kylämaisemaan näkyvä päärakennus ja navetta (n. 1900) sekä kaksi maalaamatonta läntistä tyyppiä olevaa eloaittaa (1800-luvun alkupuolelta ja puolivälistä).

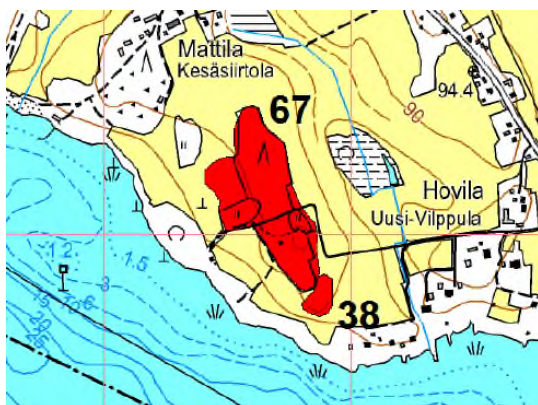

Kuva: Kulttuuriympäristön kohteet

4.3 Kiinteät muinaisjäännökset

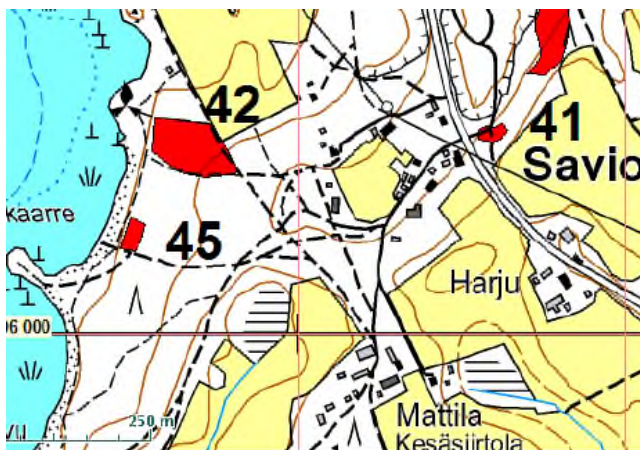
Suunnittelualueella sijaitsevat seuraavat 4 tiedossa olevaa muinaismuistolain (295/63) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä:

1. **Savio Vanhapaikka (67)**; historiallinen asuinpaikka, kylätontti, luokka II
Kohde käsittää 1700 –luvulla autioituneen pihapiirin, jonka kaikki rakenteet ovat koskemattomia. Suunnilleen 7 m x 4 m kokoisesta ”päärakennuksesta” on jäljellä noin 0,7 m korkuiset perustukset. Pihapiirissä on mahdollisesti kaksi aitan paikkaa, viisi kellaria ja kaksi tunnistamattomien rakennusten pohjaa.
2. **Savio Vanha kylämäki (38)**; esihistoriallinen asuinpaikka, luokka II
Leppäveden ja vanhan kylämäen välisellä pellolla. Hiekkaperäistä peltoa. Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 15,9 km etelään, Leppäveden itäosassa, Mattilan kesäsiirtolasta n. 600 m eteläkaakkoon. Löydöt: keramiikanpaloja, reikäkivi.

Kuva: Vanhapaikka (67) ja vanha kylämäen pelto (38). Kartalla muinaisjäännösinventoinnin numerointi.

3. **Savio Majaniemi B (42)**; varhaismetallikautinen asuinpaikka II
Suorakaiteen muotoinen painanne n 7x4 m. Löydöt koekuopista. Loivaa kangasmaastoa. Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 14,9 km etelään. Löydöt: saviastianpaloja
4. **Savio Majakaarre (45)**; kivikautinen asuinpaikka, luokka II
Pyyntikuoppamaisia mahdollisia asumapainanteita. Selvä kulttuurimaa; hiekkakangas, rantavalleja. Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 14,8 km etelään, Leppäveden itäosassa, Mattilan kesäsiirtolasta n.400 m luoteeseen. Löydöt: asumapainanteet.

Kuva: Majakaarre (42) ja Majaniemi B (45). Kartalla muinaisjäännösinventoinnin numerointi.

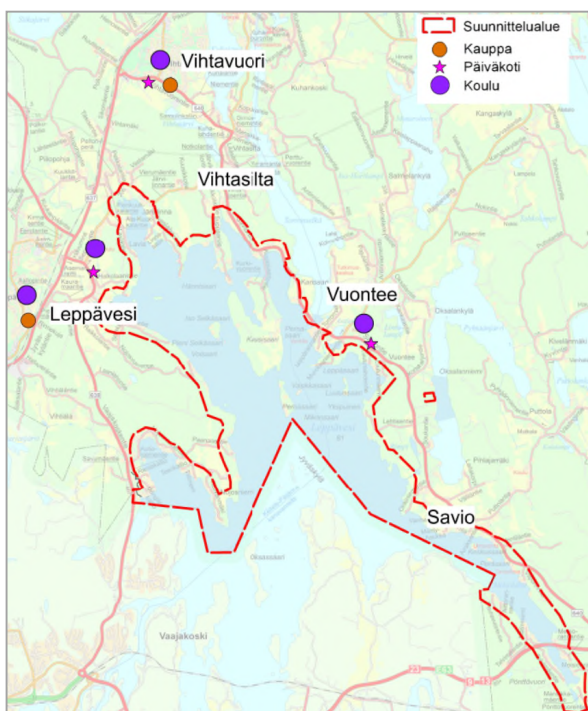

4.4 Museoalueet

Nojosniemen veneverstas Laukaan Nojosniemessä on luovutettu Keski-Suomen museon hoitoon vuonna 1997. Venemestari Otto Niemisen lahjoittamaan rakennuskokonaisuuteen kuuluu asuinrakennus-veneverstas, paja, sauna ja liiteri. Pihapiirin rakennukset ovat valmistuneet vuosien 1950 - 1966 välillä. Osa veneverstaan ranta-alueesta rauhoitettiin Otto Niemisen esityksestä luonnonsuojelualueeksi vuonna 1994. Lahjoittaessaan verstaansa ja ympäröivän maa-alan Keski-Suomen museolle oli Otto Niemisen toivomuksena, että paikkaa käytetään pääasiallisesti veneenrakennuksen historiaa ja tekniikkaa esitteleviin tarkoituksiin. Alueelle voidaan rakentaa mainittuihin tarkoituksiin liittyviä rakennuksia. Lahjoituksena saatuun kokoelmaan kuuluu noin 1 000 esinettä, jotka ovat luettelottomia. Keski-Suomen museo kartuttaa veneenrakentamiseen liittyviä esineitä veneverstaan kokoelman yhteyteen. Veneenrakentamisen historia on yksi Keski-Suomen museon tallennustoiminnan erityisaloista. Otto Nieminen teki verstaallaan soutu- ja moottoriveneitä vuodesta 1950 vuoteen 1966, jonka jälkeen toiminta siirtyi lähemmäksi Laukaan tietä. Suosituimmaksi venemalliksi tuli tasaperäinen perämoottorivene, niin sanottu kalamopo, joka kilpaili vahvasti 1960-luvun alussa yleistyneiden lasikuituveneiden kanssa. Veneenrakentamisen lisäksi Otto Nieminen (1920–2004) teki kirvesmiehen töitä rakennuksilla ja toimi myös sisustuspuuseppänä muun muassa Alvar Aalto -museon ja Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan laitosrakennuksen sisustamisessa. Työuransa loppuvaiheessa Nieminen keskittyi puuseppänverstaassaan puukonperien valmistukseen. Otto Nieminen oli innokas perinteentallentaja. Hän teki Keski-Suomen museolle pienoismallit Päijänteen, Keurusselän ja Keiteleen soutuvenetyypeistä. Nieminen osallistui Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran perinteentallennuskilpailuihin ja tallensi kotiseudun historiaa ja kansankulttuuria erityisesti Laukaan ja Vaajakosken alueelta. Osa tilasta on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi (päätös Nro YA-598/ 16.11.1994).

4.5 Palvelut ja elinkeinotoiminta

Pääelinkeino alueella on maa- ja metsätalous. Leppäveden rannalla Savion kylän läheisyydessä sijaitsee Jyväskylän kaupungin omistama Mattilan leirikeskus ja Laukaan Sosiaalidemokraattisen Kunnallisjärjestö ry:n ylläpitämä Savion lava. Kuusisaarella sijaitsee Ruusulan marjatila. Lähimmät kaupanpalvelut sijoittuvat Laukaan kirkonkylälle ja Lievestuoreelle, myös Leppävedellä ja Vihtavuorella toimii kyläkauppa. Suunnittelualan läheisyydessä sijaitsevat Leppäveden koulu sekä Satavuon aluekoulu.

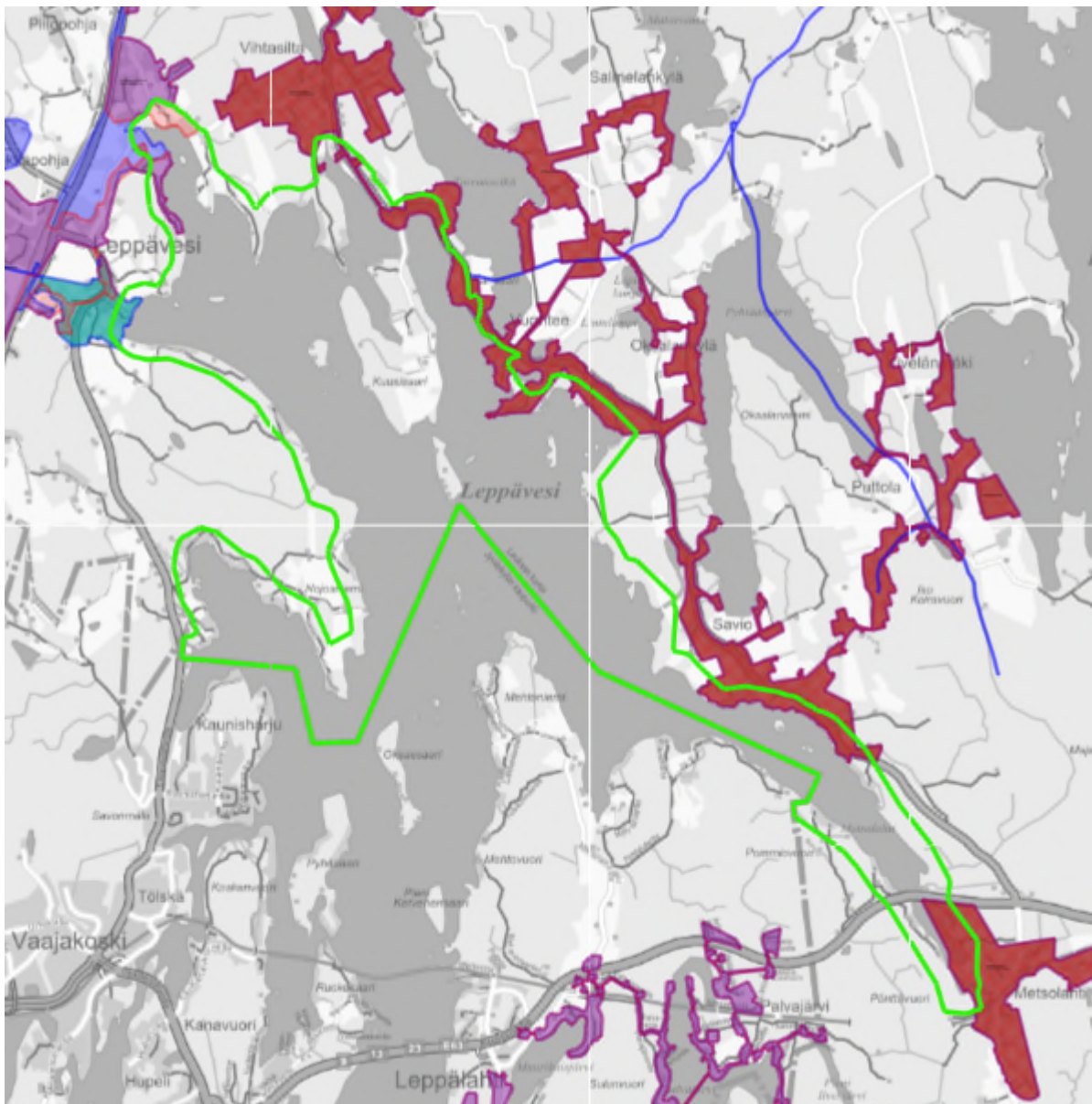
Kuva: Suunnittelualan kylät. Lähialueen koulujen ja päiväkotien sijainti

4.6 Virkistys

Leppävesi-järvi tarjoaa veneilylle erinomaiset mahdollisuudet. Vuodesta 1994 käytössä ollut kanava-reitti yhdistää Keiteleen ja Päijänteen. Vuonteella on laivaväylän läheisyydessä kunnan venesatama, jossa on sekä laituri- että soutuvenepaikkoja. Saviolla sijaitsee vuonna 1949 perustettu perinteinen tanssilava, jossa järjestetään lavatansseja kesäaikaan. Suunnittelualueella ei sijaitse erityisiä lähivirkistys- tai retkeilyalueita. Ranta-alueilla sijaitsee jonkin verran luontaisesti edullisiin rannan kohtiin muodostuneita kyljen uimarantoja.

4.7 Yhdyskuntatekninen huolto

Vahvistettua vesihuollon toiminta-alueetta on Leppävedellä (Laukaan Vesihuolto ja Kirkasvesi Ay), Vihtasillassa (Vihtasillan VOK) ja Metsolahdessa (Metsolahden VOK).

Kuva: Vahvistetut vesihuollon toiminta-alueet. Rantayleiskaava-alue on rajattu vaaleanvihreällä.

4.8 Liikenne

Valtatie 9

Suunnittelualueen päätiestö muodostuu alueen eteläosassa Leppävesijärven yli kulkevasta valtatiestä 9. Keski-Suomen ELY-keskus on käynnistänyt tiehankkeen valtatie 9 parantamiseksi välillä Kanavuori ja Lievestuore. Noin 17 kilometriä pitkä suunnittelualue alkaa Jyväskylän Kanavuoresta Varikkotien risteyksillä kohdalta ja päättyy Laukaan Lievestuoreella Hohontien (mt 16734) liittymään.

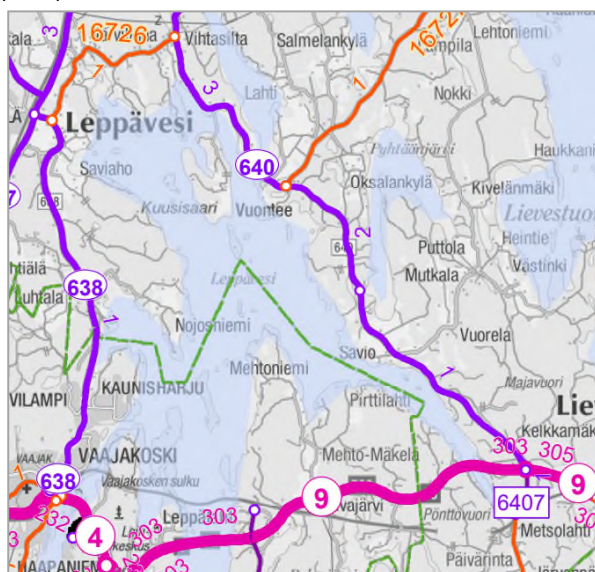
Vt 9 on tärkeä osa valtakunnallista ja kansainvälistä itä - länsisuuntaista poikittaisyhteyttä. Valtatie 9 kuuluu kansainväliseen TEN-T kattavaan verkkoon ja on osa kansallista raskaan liikenteen runkoyhteyttä. Valtatiet 9 kuuluu myös suurten erikoiskuljetusten verkkoon. Keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä suunnittelualueella on noin 9800 – 11 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, josta raskaan liikenteen osuus on 8-9,5%. Suunnittelualueen maastonmuodot ovat vaihtelevia, minkä vuoksi tien vaakakuin pystygeometriakin on paikoittain haasteellinen. Pahimmissa ylämäissä raskaimpien kuljetusten vauhti hiljenee merkittävästi jopa alle 50 km/h:iin. Valtakunnallisessa liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa Leppäveden pengerosuuden itäinen silta ja Metsolahden silta on tunnustettu maanteiden isoiksi kriittisiksi siltahankkeiksi, joissa ilman merkittävää parantamista on riski painorajoituksesta vuoteen 2032 mennessä. Keski-Suomen ELY-keskus on käynnistänyt keväällä 2021 valtatiellä 9 Kanavuoren ja Lievestuoreen välillä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukaisen yleissuunnitelman laatimisen. Yleissuunnittelun alussa vuosina 2021-23 laaditaan tieosuudelle ympäristövaikutusten arviointi, YVA. Ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA-menettely) tarkasteltavat vaihtoehdot ovat seuraavat:

VE 1: 2+2 kaistainen eritasoliittymän varustettu keskikaiteellinen valtatie (moottoriliikennetie, mol), nopeusrajoitus 100 km/h, koko osuudella paikalliselle ja hitaalle liikenteelle sekä jalankululle ja pyöräilylle maantietasoinen rinnakkaistie, tarvittavat yksityistiejärjestelyt ja melusteet on toteutettu.

VE 2: keskikaiteellinen eritasoliittymän varustettu ohituskaistatie (moottoriliikennetie, mol), nopeusrajoitus 100 km/h, koko osuudella paikalliselle ja hitaalle liikenteelle sekä jalankululle ja pyöräilylle maantietasoinen rinnakkaistie, tarvittavat yksityistiejärjestelyt ja melusteet on toteutettu. (<https://vayla.fi/vt-9-kanavuori-lievestuore>).

Muu tiestö

Suunnittelualueen tiestöön kuuluu lisäksi seututie 640 Metsolahti – Vihtavuori, seututie 638 Vaajakoski – Tikkamannila ja yhdystie 16726 Leppävesi – Vihtasilta. Muilta osin alueen tieverkosto muodostuu yksityisteistä.

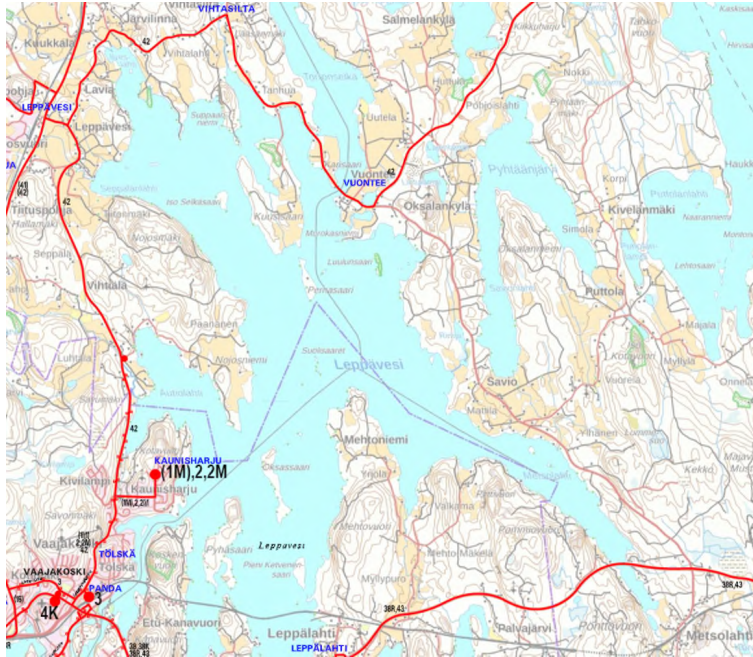
Tienumerot:

- Valtatiet 1 - 39
- Kantatiet 40 - 99
- Seututiet 100 - 999
- Yhdystiet 1000 - 9999
- Yhdystiet 10001 - 19999
- Erikseen numeroidut kadut 40001 - 49999

Kuva: Tienumerokartta (www.vayla.fi)

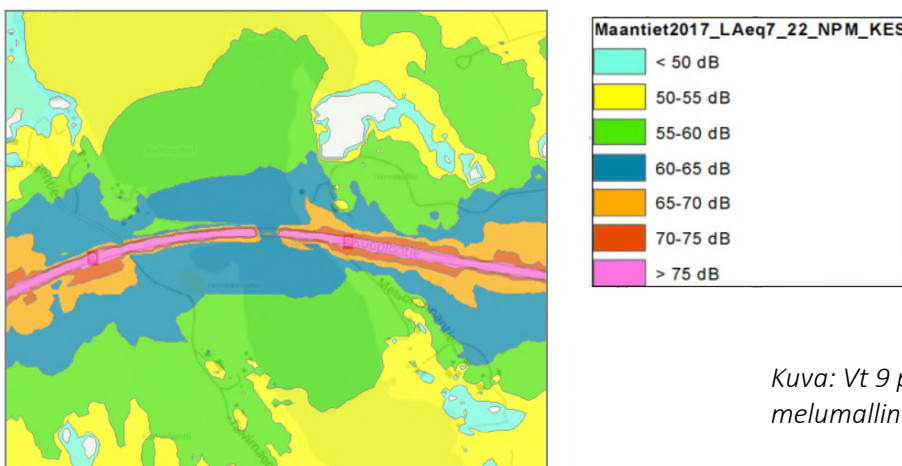
Suunnittelualueella kulkee joukkoliikenteen vuoroja siten, että Lievestuore-Laukaa-Lievestuoreväliillä kulkee palvelulinja, jota ajetaan kiinteän aikataulun mukaisesti maanantaista perjantaihin ja se on kaikille avointa. Mukaan pääsee myös pysäkeiltä reitin varrelta. Linjan yhteydessä ajetaan Puttola - Lievestuore asiointireitti keskiviikkoisin. Asiointireiteillä liikenne on avointa niille, jotka eivät pysty käyttämään julkista joukkoliikennettä esim. terveydellisistä syistä tai alueella ei ole joukkoliikennetarjontaa. Jyvässeudun joukkoliikenteen vuoroista alueella kulkee Leppäveden kautta Jyväskylästä Lievestuoreelle kulkeva bussivuoro. Vuoro ajaa Leppävedeltä Vihtasillan ja Vuonteen kautta koulu päivisin. Valtatietä 9 kulkee Jyväskylä –Hankasalmi väliillä kulkee paikallisliikennevuoro.

Kuva: Linja-autoreitit

Liikennemelu

Alla olevassa kuvassa on esitetty vt 9 osalta laaditun melumallinnuksen tulokset Metsolahden kohdalta. Melumittaus perustuu Liikenneviraston maanteiden EU –meluselvitykseen 2017 (EU:n ympäristömeludirektiivin (2002/49/EY) mukainen meluselvitys). Valtioneuvoston päätöksen mukaan melutason ohjearvoista asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB.

Kuva: Vt 9 parantamista koskeva melumallinnus.

5. LUONNONYMPÄRISTÖ

5.1 Yleiskuvaus

Alueeseen kuuluu Leppävesi –järven rantaviivaa noin 60 kilometriä, joista 10 % on saarten rantaviivaa. Alueeseen sisältyy neljä yli kymmenen hehtaarin suuruista saarta ja lisäksi viisitoista pienempää saarta ja luotoa. Suurin saari on lähes 200 hehtaarin laajuinen Kuusisaari.

5.2 Maa- ja kallioperä

Alueen vallitseva maalaji on moreeni, mutta ranta-alueilla on runsaasti myös lajittuneempien maalaajien esiintymiä. Vuonteen kylän kautta koilliseen kulkee pitkittäisharjujakso. Tähän liittyen Kuusisaaresa, Karisaaresa ja Murokasniemessä on hiekka-, hieta- ja hiesumaita. Toinen samansuuntainen mutta pienempi ja katkonaisempi lajittuneiden maalaajien muodostuma sijaitsee Savion kylän alueella. Hienojakoisia hieta- ja hiesumaita on myös järven itärannalla Leppäveden kylän ja Nojosniemen alueella.

Kallioperän suurvyöhykejaossa Laukaa ja Leppäveden alue kuuluvat Keski-Suomen laajan granitoidimassiiviin, jonka pääkivilajeja ovat granodioriitti ja kvartsidioriitti. Metsolahden alueella on graniittiesiintymä. Suunnittelualueella on kalliopaljastumia varsin vähän. Avokalliota ja ohuen moreenikerroksen peittämiä kalliomaita on lähinnä Nojosmäen jyrkässä koillisrinteessä ja Metsolahden lounaan puoleisella rannalla. Järvimaisemassa näkyvä kohde on pohjoisrannan jyrkänteinen Suppaanvuori.

5.3 Kasvillisuus

Leppäveden vesikasvillisuus on melko runsasta ja rehevöityneille järville tyypilliseen tapaan lajistoon kuuluu sekä karujen että ravinteisten vesien ilmentäjälajeja. Järven vesikasvusto koostuu melko tasaisesti eri elomuotojen edustajista. Leppäveden matalilla vesialueilla on yleisesti laajahkoja ilmaversoitien vesikasvien muodostamia kasvustoja. Vallitseva helofyytti on järviruoko. Runsaina kasvavat myös järvikorte ja piuru. Järvikaisla on selvästi edellä mainittuja niukempi. Kelluslehtisistä vesikasveista runsaimpina kasvavat uistinviita ja isoulpukka. Hieman niukempia ovat vesitatar ja lumme. Harvinaisuuksista Leppävedellä esiintyy niukkana kellus- ja pystykeiholehden risteymä. Uposlehtinen vesikasvillisuus koostuu enimmäkseen ruskoarviästä ja vitalajeista. Matalassa vedessä ja helofyyttikasvustoissa heinäviita on erityisen runsas ja yleinen. Syvemmillä valtalajina on ahvenviita, paikoin myös harvinaisenpuoleinen pitkälehtiviita. Nuottaruoho on kohtalaisen yleinen samoin kuin vaalealahnaruoho.

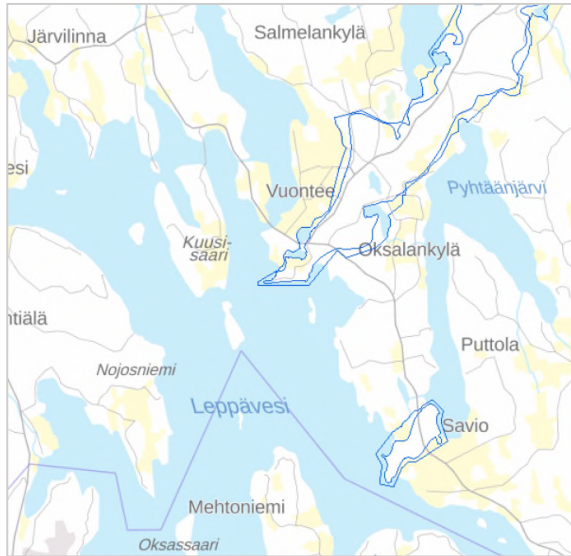
Leppäveden loivilla sai- ja hietapohjaisilla rannoilla on paikoin niin sanottua mutayrttikasvillisuutta. Kasvillisuustyyppeihin kuuluu matalakasvuisia vesi- ja rantakasveja. Osa tästä lajistosta on viime aikoina harvinaistunut rantojen rehevöitymisen, laidunnuksen loppumisen ja umpeenkasvun myötä. Tyypillisiä kasvilajeja on rantaluikka, hapsiluikka, pikkuvesitähhti, rantaleinikki, äimäruoho ja oikovesirikko.

5.4 Vesistöt

Suunnittelualueen vesipinta-ala on noin 28 neliökilometriä. Leppävesi on runsasravinteiseksi rehevöitynyt reittivesi. Botaaniselta järvityypiltään se on aikaisemmin vastannut keskiravinteista järviruokotyyppiä, mutta rehevöitymisen myötä järvityyppi on muuttunut enemmän runsasravinteisen osmanikäämi-ratamosarpio tyyppin kaltaiseksi. Leppäveden pohjoisosassa veden yleinen käyttökelpoisuusluokitus on hyvä, mutta suunnittelualueella on muutamia paikallisesti rehevöityneitä osia, joissa on tapahtunut selvää veden laadun heikentymistä. Kuusisaaren sillan johdosta Vihtalahden alueen veden vaihto on heikentynyt, mikä on rehevöittänyt matalaa vesialuetta.

5.5 Pohjavedet

Suunnittelualueelle sijoittuu kaksi osittain kaksi eri pohjavesialuetta; Vuonteen vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (0941013) sekä Savion pohjavesialue (0941006).

Kuva: Pohjavesialueiden sijainti (Liiteritietopalvelu).

5.6 Luonnonsuojelu

Luonnonsuojelulaki (29§) määrittelee yhdeksän suojeltavaa luontotyyppiä, joita on käsiteltävä siten, etteivät niiden ominaispiirteet vaarannu. Näihin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyyppin ominaispiirteet vaarantuvat.

Suunnittelualueelle sijoittuu kolme luonnonsuojelulain 24 §:n perusteella suojeltua luonnonsuojelu-alueita (YSA):

1. Luulunsaaren luonnonsuojelualue
2. Kuusisaaren luonnonsuojelualue
3. Ilveslahden ja Linnasaaren luonnonsuojelualue
4. Nojosniemen luonnonsuojelualue. Rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi (päätös Nro YA-598/ 16.11.1994).

Nojosniemessä sijaitseva Lepolahti-niminen tila (RN:o 6:21) on museoaluetta. Suunnittelualueella ei sijaitse Natura 2000- verkostoon alueita.

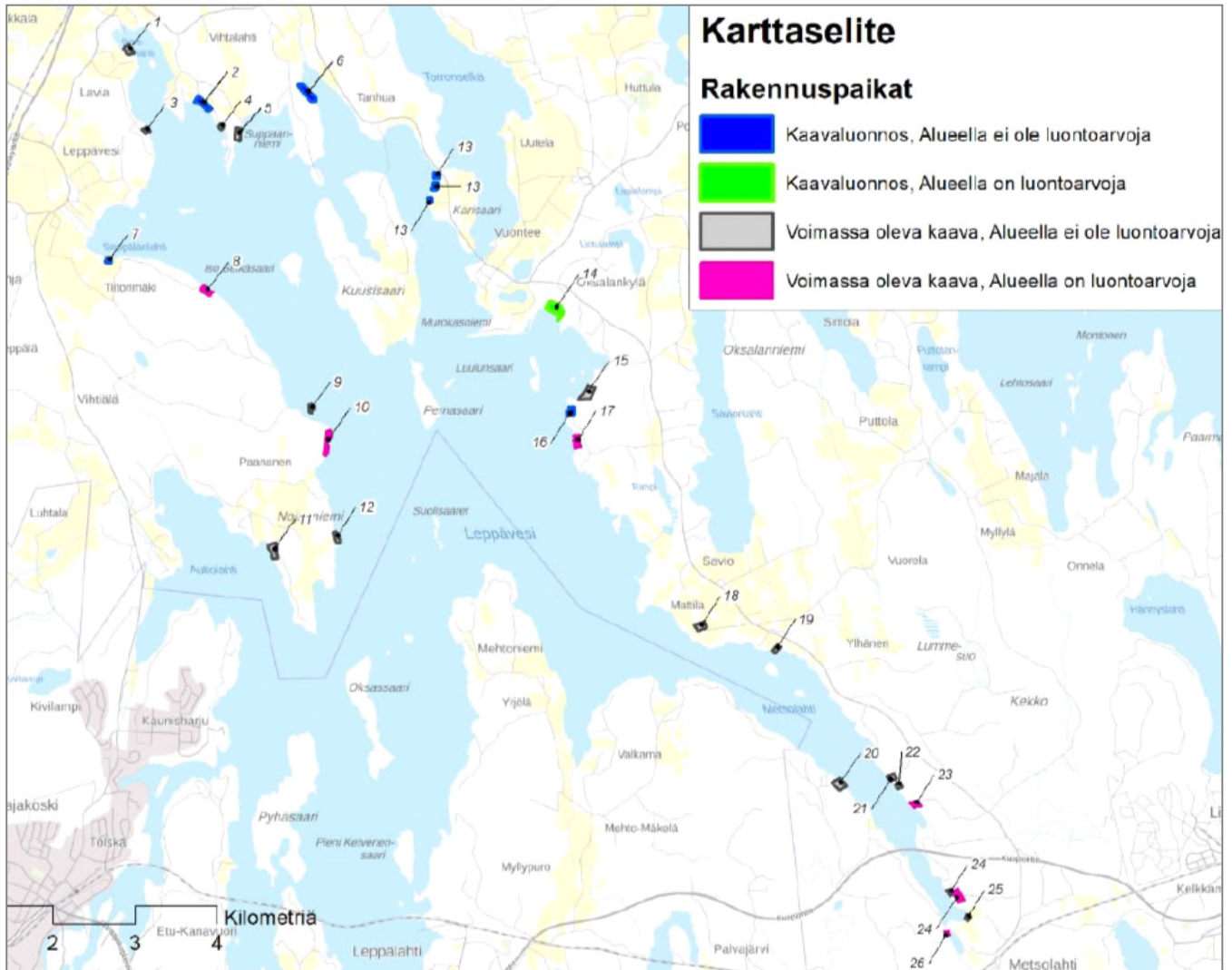
5.7 Luontoselvitykset

Yleiskaavaselvityksen liitteenä olevassa maisema- ja luontoselvityksessä (Teppo Häyhä, 2001) on käyty läpi kaava-alueen luonnon ja maiseman yksityiskohdat. Suunnittelualueen luontoarvojen inventoinnissa käytetään apuna myös paikallisten luontoharrastajien asiantuntemusta ja paikallistuntemusta sekä olemassa olevia luontoselvityksiä. Luonto- ja maisemaselvityksessä on jaoteltu luonnonympäristön tai maiseman kannalta arvokkaat alueet kolmeen luokkaan; paikallisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaisiin alueisiin. Selvityksessä määritetyt 14 kohdetta on luokiteltu paikallisesti arvokkaiksi ja yksi kohde maakunnallisesti arvokkaaksi.

Luontoselvityksen tarkistukset

Rantayleiskaavan päivityksessä osoitettujen uusien rakennuspaikkojen osalta sekä rantayleiskaavan päivityksessä tehtävien rakennuspaikkojen siirtojen osalta on tehty luontoarvojen tarkistus, jonka on laatinut FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy:stä biologi FM Jari Kärkkäinen. Tarkistettavia kohteita oli kaavaluonnoksessa osoitetut uudet rakennuspaikat sekä voimassa olevan kaavan rakentamattomat rakennuspaikat. Inventoinnin taustatietoina on käytetty maastokarttoja ja ilmakuvia sekä ympäristöhallinnon aineistoja. Maastotöiden tueksi selvitettiin tarkistettavien kohteiden ja sen lähistön tiedossa oleva uhanalaisten lajien paikkatietoaineisto ympäristöhallinnon uhanalaisrekisteristä. Maastossa kes-

kityttiin kartoittamaan luonnonsuojelulain (LsL 1996/1096) ja vesilain (Vesil 2011/587) suojeltavia luontotyypppejä, metsälain (Metsäl 1996/1093) erityisen tärkeitä elinympäristöjä sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta paikallisesti arvokkaita kohteita ja uhanalaisia luontotyypppejä (Kontula & Rau-nio 2018). Inventoidut kohteet on eritelty alla olevalla kartalla.

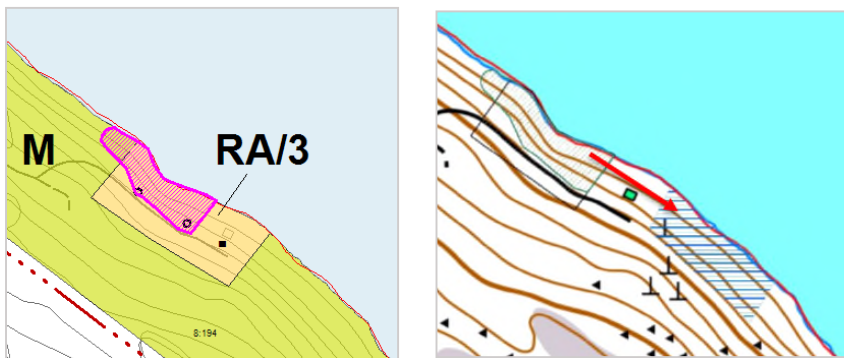

Kuva: Karttaote inventoiduista kohteista luontoarvojen tarkistusta koskevasta selvityksestä.

Luontoarvojen tarkistuksessa inventoidut arvokkaat kohteet sekä selvityksessä annetut suositukset maankäytöstä:

Nojosmäen pohjoisranta (kohde 8)

Nojosmäen pohjoisrannalle on voimassa olevassa kaavassa osoitettu kaksi rakennuspaikkaa. Rakennuspaikoilta todettiin seitsemän liito-oravan papanapuuta. Rantametsä on varttuvaa mänty- ja koivuvaltaista tuoretta kangasta, missä on lehtomaisen kankaan laikkuja. Rannassa ja rinteellä on siellä täällä haapaa ja järeää kuusta. Kolopuita tai risupesäiä ei todettu. Alueelta on aikaisempi havainto liito-oravasta (havainto vuodelta 2003, Hertta – uhanalaisten lajien paikkatiedot, Keski-Suomen ELY-keskus 2019).

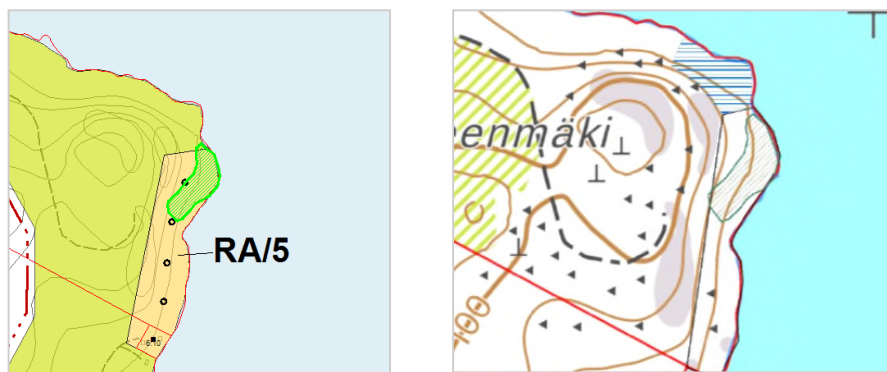

Suositus: Rakennuspaikat poistetaan tai siirretään. Rakennuspaikat voidaan siirtää nykyisen loma-asunnon kaakkoispuolelle, missä on nuorta kangasmetsää. Alueella ei ole erityisiä luontoarvoja. Liito-oravan ydinalue merkitään kaavaan.

Elakkeenmäen itäranta (kohde 10)

Elakkeenmäen itärannalle on voimassa olevassa kaavassa osoitettu viisi loma-asuntoa, joista yksi on rakennettu. Rakennetun loma-asunnon pohjoispuolella on kallioinen taimikko, johon sijoittuu kaksi eteläistä rakennuspaikkaa. Pohjoisosan kaksi rakennuspaikkaa ovat varttuvassa mäntysekakangas-metsässä, missä on vanha lomarakennus. Mäntyvaltaista metsää reunustaa etelässä ja rannassa tuore kuusikangas, missä kasvaa kuusien joukossa hieman haapaa. Ranta on rantasipin reviiiriä. Pohjoisosalta havaittiin seitsemän kuusen alta liito-oravan papanoita. Lisäksi kohteen pohjoisosalla on kolahaapa, jonka alla oli alle 100 papanaa. Risupesä ei todettu. Alue on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka.

Suojeluperuste: LsL 49 §:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty

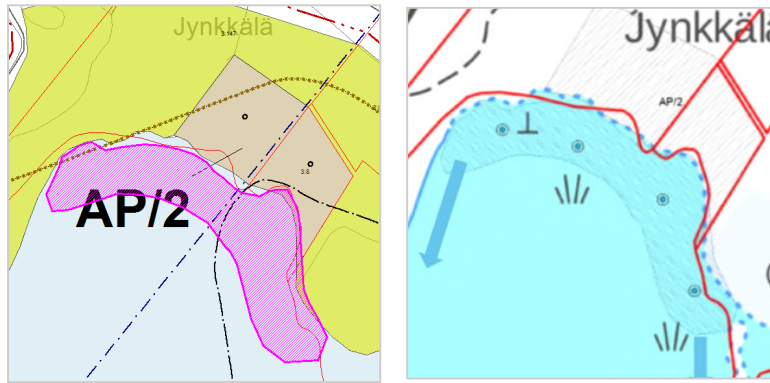
Suositus: Liito-oravan ydinalue, jolla on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, merkitään kaavaan. Poistetaan kaavasta kaksi rakennuspaikkaa tai niiden rakennusoikeus siirretään. Rakennuspaikat voidaan siirtää liito-oravan ydinalueen pohjoispuolelle.

Luulunlahti (kohde 14)

Ranta on ruovikkoa sekä sara- ja ruovikkoluhtaa, joka rajautuu pensasluhtaan. Rakennuspaikat sijoittuvat vanhalle laidun niitylle ja pellolle, jotka ovat metsittymässä. Rakennuspaikoilla on lehtomaista lehtipuu- sekametsää, kostea pensaikkoa ja kosteaa heinä- ja ruohovaltaista niittyä. Paikoin on kulttuurivaikutteista tuore lehtoa. Alueen rakennettavuus on osittain heikko. Luhta-alueelta havaittiin neljästä kohtaa viita- sammakon kutuääntä. Äänien perusteella kutemassa oli neljä koirasta. Koko luhtaranta lahden pohjukassa on lajille sopivaa lisääntymis- ja levähdysaluetta. Lisäksi luhta-alueen itäosan ruovikko on kaulushaikaran reviiiriä.

Suojeluperuste: LsL 49 §: Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

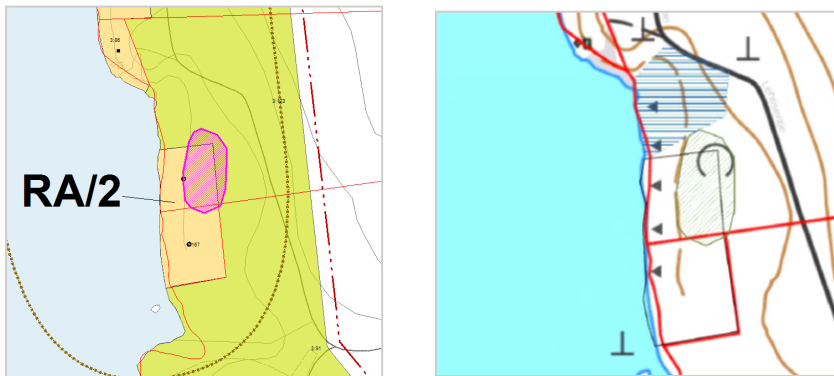

Suositus: Mikäli kaavan merkitään AP-alueen rakennuspaikat, tulee direktiivilajille olennaisten olosuhteiden muuttamiseen hakea luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen poikkeamislupa tai kaavamääräyksiin kirjataan, että direktiivilajin elinympäristöä heikentävä tai lajin vaarantava ruoppaaminen on rannalla kiellettyä. Toinen vaihtoehto on, että kaavasta poistetaan AP/2 –merkintä.

Mustaniemi (kohde 17)

Pohjoisen rakennuspaikan itäosalla on luontokohde, jolla on hiirenporrasvaltainen ruoho- ja heinäkorppe- sekä saniaislehtokuvio. Kasvillisuutta luonnehtivat mm. mesiangervo, metsäkorte, käenkaali, oravanmarja ja vadelma. Puusto koostuu eri-ikäistä tervalepystä, koivusta ja kuusesta. Laiteella on tuoretta lehtoa ja lehtomaista kangasta. Tämän rehevän lehto- ja korpikuvion pohjoispuolella kasvillisuus on mosaiikkimaista, jolloin kasvillisuus vaihtelee kosteista lehto- ja korpilaikuista ja kuivempiin lehtomaisiin osiin. Puusto koostuu tervalepystä, koivusta ja kuusesta. Kohteella on paikallista arvoa ja sillä sijaitsee erityisen tärkeä metsäelinympäristö. Luontokohteen kokonaispinta-ala on noin 0,4 ha. Kohteelta on vuodelta 2000 havainto liito-oravasta (Hertta – uhanalaisten lajien paikkatiedot, Keski-Suomen ELY-keskus 2019). Kartoituksen yhteydessä ei lajista tehty havaintoja.

Suojeluperuste: MeL 10§:n Erityisen tärkeä elinympäristö. Rehevät lehtolaidut ja lehto- ja ruohokorvet, joiden ominaispiirteitä ovat rehevä ja vaateliakas kasvillisuus, erirakenteinen puusto ja pensaskasvillisuus.

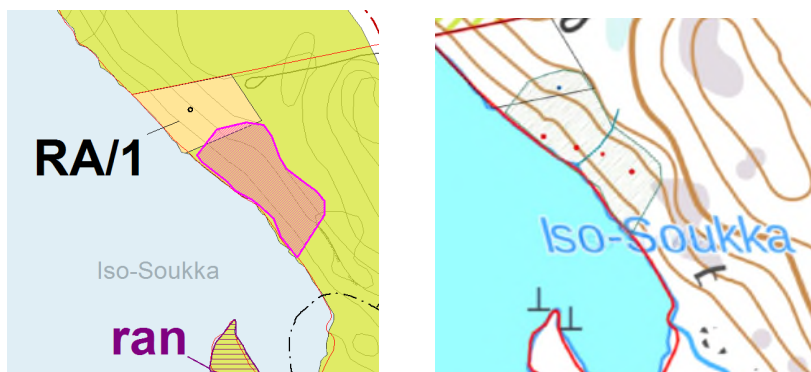
Suositus: Luontokohde merkitään kaavaan. Rakennuspaikka siirretään tai sitä ei osoiteta. Rakennuspaikka voidaan siirtää luontokohteen pohjoispuolelle.

Iso Soukka (kohde 23)

Voimassa olevassa kaavassa Iso-Soukan pohjoisrannalle on osoitettu yksi loma-asunto (RA/1), jota ei ole rakennettu. Rakennuspaikka sijoittuu pääosin mäntyvaltaiselle rinteelle. Mäntyjen joukossa on koivua. Valoisaa rinteiden kasvillisuutta leimaa metsäkastikka, oravanmarja ja puolukka. Ylärinteellä kuivahkoa ja kuivaa kangasta. Rakennuspaikan kaakkosreunalla on kuusivaltaista puustoa, jolle ulottuu liito-oravan ydinalue. Liito-oravan ydinalueelta todettiin kuuden kuusen alta liito-oravan papanoita. Pääosa papanapuista on rakentamisalueen ulkopuolella, mutta yksi papanapuu on rakentamisalueella. Rannan lähellä on myös kolohaapa, jonka alla ei ollut papanoita, koska kolo oli tuore. Kolohaapa

mahdollistaa, että alue voi tulevaisuudessa olla lajin lisääntymispaikka ja tästä syystä alue on tulkittava lajin lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Ydinalueella puusto on koivukuusisekapuustoa.

Suojeluperuste: LsL 49 §:n Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. VesiL 11 §:n luonnontilaisen muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron luonnontilan vaarantaminen on kielletty. MeL 10§:n erityisen tärkeä elinympäristö. Pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen välittömät lähiympäristöt, joiden ominaispiirteitä ovat veden läheisyydestä ja puu- ja pensaskerroksesta johtuvat erityiset kasvuolosuhteet ja pienilmasto.

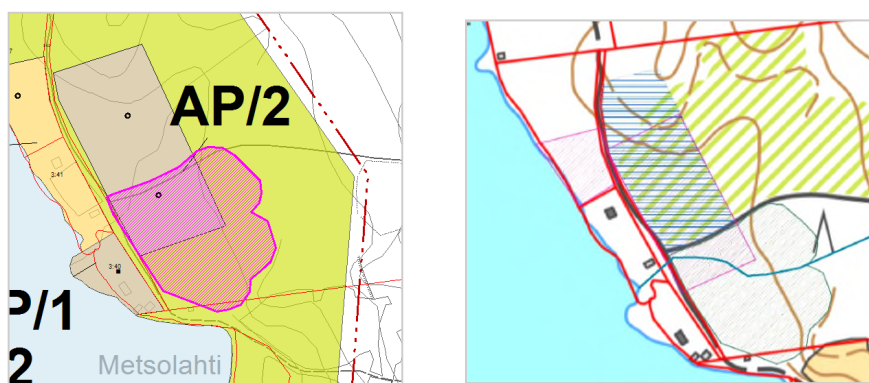

Suositus: Kaavamerkintää ei ole tarvetta muuttaa, mutta papanapuun ympäristö on säästettävä rakennusosalta ympäristöä muuttavilta toimilta.

Metsolahti (kohde 24)

Metsolahden itärannalle on osoitettu asuinpientalojen alue (AP/2) ja loma-asuntojen alue (RA/2). Asuinpientalojen alue on pääosin taimikkona, mutta tien eteläpuolella on varttunut kuusikko, josta todettiin liito-orava. Loma-asuntojen alueelta (RA/2) ei luontoarvoja todettu. Metsolahden asuinpientalojen alue (AP/2) ulottuu osittain Metsälahden liito-oravan ydinalueelle, mistä kaikkiaan havaittiin 13 papanapuuta. Kolopuita tai risupesä ei havaittu. Ydinalueella puusto on kuusivaltaista ja järeää. Kuusien joukossa on siellä täällä haapaa. Kasvillisuus on lehtomaista kangasta, tuoretta lehtoa ja saniaislehtoa. Lehtokasvillisuus keskittyy liito-oravan ydinalueella noron varteen. Lehtokasvillisuutta luonnehtivat mm. hiirenporras, käenkaali, metsätähti, sudenmarja, mesiangervo, rönsyleinikki, korpi-imarre, metsäimarre ja oravanmarja. Noro sijoittuu osittain AP/2 –alueelle.

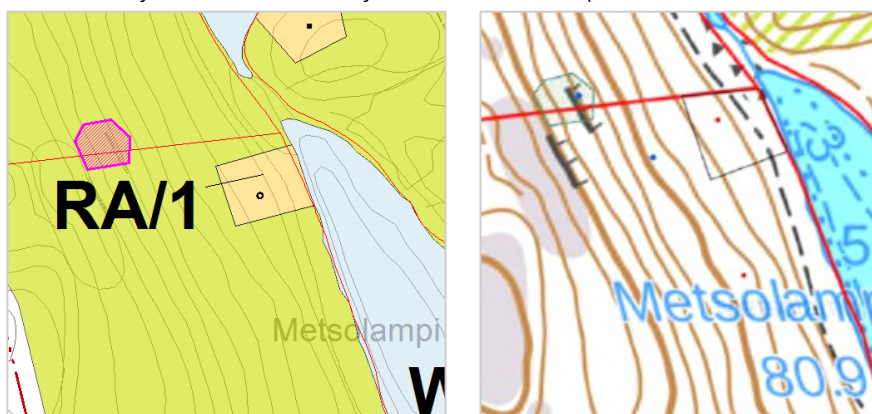
Suojeluperusteet: VesiL 11 §:n Luonnontilaisen muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron luonnontilan vaarantaminen on kielletty. MeL 10§: Erityisen tärkeä elinympäristö. Pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen välittömät lähiympäristöt, joiden ominaispiirteitä ovat veden läheisyydestä ja puu- ja pensaskerroksesta johtuvat erityiset kasvuolosuhteet ja pienilmasto.

Suositus: AP –alueen rajausta muutetaan. Asuinpientalojen aluetta (AP) voidaan siirtää hieman pohjoiseen, alueelle missä on talousmetsää. Muuten AP-alue on taimikkona. Liito-oravan ydinalue ja noro merkitään kaavaan.

Metsolammen rakennuspaikka (kohde 26)

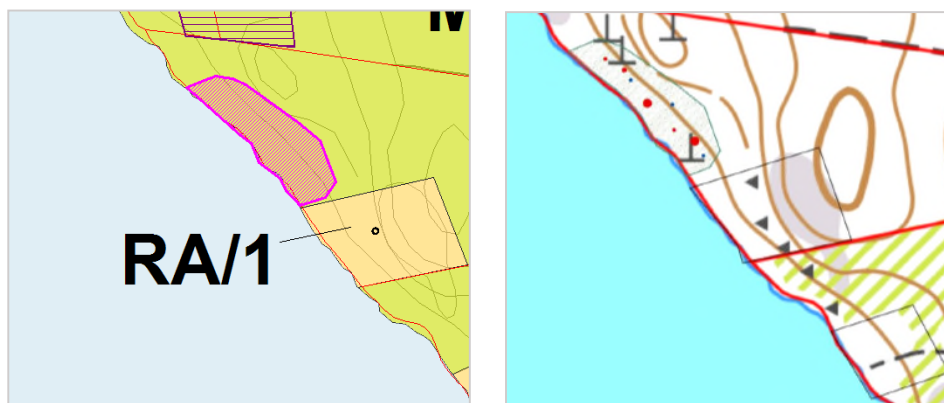
Metsolammen luoteisrannalle on osoitettu voimassa olevassa kaavassa lomarakennuspaikka (RA/1), jota ei ole rakennettu. Lomarakennuspaikka sijoittuu varttuvaan kuusikkoon, jossa sekapuuna kasvaa haapaa ja koivua. Rakennuspaikan pohjoispuolella on tuore hakkuuala. Metsolammen rakennuspaikalta todettiin yksi papanapuu. Toinen havainto papanapuusta tehtiin rakennuspaikan eteläpuolelta noin 80 metrin päästä rakennuspaikan rajalta. Tämä viittaa siihen, että laji liikkuu Metsolammen rinnemetsässä. Metsolammen länsirinnemetsä on rehevää paikoin lehtomaista kuusikkoa, mm. siellä täällä kasvaa mustakonnamarjaa ja lehtokuusamaa. Puusto on varttuvaa tai varttunutta ja liito-oravalle luontaista elinympäristöä. Mutta rinnekuusikosta ei muita papanapuu- havaintoja tehty. Lomarakennuspaikan pohjoispuolelta on vuonna 2014 tehty kiinteistöltä 410-411- 5-92 havainto liito-oravasta ja sen perusteella alueelta on tehty 26.10.2004 luonnonsuojelulain §72a mukainen päätös. Kohteella oli 2018 papanoita neljän kuusen alla ja kaksi kolohaapaa (Keski-Suomen ELY-keskus 2019). Lisäksi rakennuspaikan itäpuolelta, samalta kiinteistöltä 410-411-6-66, jolla rakennuspaikka sijaitsee, todettiin 10.7.2018 kuolleessa koivussa liito-oravalle sopiva pönttö. Papanoita oli lähellä olevan haavan alla ja rannassa olevan järeän kuusen alla (Keski-Suomen ELY-keskus 2019).

Suositus: Kaavamerkintää ei ole tarvetta muuttaa, mutta ennen rakennusluvan myöntämistä rakennuspaikan liito-oravatilanne on selvitettävä, koska ala voi mahdollisesti olla tulevaisuudessa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka.

Luontoselvityksen kohde 21

Rakennuspaikan (kohde 21) pohjoispuolella on lehtomaista kuusisekakangasta. Puusto on nuorta. Rakennuspaikan pohjoispuolella on liito-oravan ydinalue, mistä kartoitettiin kahdeksan papanapuuta. Kolopuita tai risupesä ei todettu. Kaavaan on lisättävä tieto liito-oravakohteesta. Rakennuspaikkaa ei ole tarvetta siirtää tai poistaa kaavasta.

Muut kohteet

Selvityksessä oli arvioitu voimassa olevassa kaavassa osoitetun kahden luo –kohteen nykytilannetta. Karisaaren itäranta on voimassa olevassa kaavassa rajattu perinnemaisemakohteeksi luo –merkinnällä. Nykyään rannalla on kolme taloa. Niitty on pirstoutunut eikä alueella ole laidunnusta, joten perinnemaisema-arvoja alueella ei juuri ole. Luo -merkintä voidaan poistaa kaavasta.

Rakennuspaikan siirtoa koskeva luontoarvojen tarkistus, Ilveslahti

Tehtävänä oli selvittää rantayleiskaavassa siirrettävän uuden rakennuspaikan luontoarvot Ilveslahden alueella. Keskeistä oli selvittää, sijoittuuko ranta-alueelle viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka. Laji on mainittu luontodirektiivin liitteessä IV (a) ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikat on tiukasti suojeltu. Työstä vastasi FM, biologi, Jari Kärkkäinen FCG Finnish Consulting Group Oy:n Kuopion toimistosta (muistio 31.8.2021). Uuden rakennuspaikan sijainti ilmenee kuvasta 1. Rakennuspaikka sijoittuu peltoalueelle.

Ranta-alueelta ei havaittu viitasammakkoa. Lajilla on lisääntymis- ja levähdyspaikka Linnasaaren itäpuolenluhdalla, joka sijoittuu noin 300 m rakennuspaikasta etelään. Rantaa leimaa ruhostoinen ja heinäinen kasvillisuus; mm. ojakellukka, rentukka, metsäkurjenpolvi, mesiangervo, ruokohelpi, rantakukka ja koiranheinä sekä kiiltopaju. Alueella kasvaa paikoin runsaana pikkukäenrieskaa. Lajin kasvupaikana on viljelemätön rinne ennen vesistöä. Laji on elinvoimainen.

5.7.1 Laukaan vankila-alueen suppea luontoselvitys

Selvityksessä on huomioitu Laukaan vankilan alueen keskeiset luontoarvot, jotta ne voidaan ottaa huomioon alueen suunnittelussa. Olemassa olevan tiedon ja maastokäyntien pohjalta selvitettiin huomionarvoisen lajiston esiintymistä/esiintymispotentiaalia ja erityisesti seuraavien luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittujen lajien esiintymistä alueella: viitasammakko, liito-orava, kirjoverkkoperhonen sekä lummelampi- ja sirolampikorento. Lisäksi vankila-alueen rakennuksista etsittiin lepakoitten lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Selvitysalueen kasvillisuutta ja luontotyyppejä kartoitettiin yleispiirteisesti, keskittyen arvokohteiden paikantamiseen. Selvityksen laati Senaatti kiinteistöille Ramboll Finland Oy vuosina 2018 ja 2019. Selvitysalue muodostuu kuudesta erillisestä osa-alueesta, joista Leppävesijärven rantayleiskaavan alueelle sijoittuvat Kuusisaaren sijoittuva osa-alue 1 ja Pernasaaren vankilan alueelle sijoittuva osa-alue 2. Arvokaiden luontotyyppien paikantamiseksi ja harvinaisen kasvilajiston havaitsemiseksi selvitysalueelle tehtiin maastokäynnit 20.6. ja 18.-19.7.2018. Lisäksi selvitysalueella esiintyviä luontotyyppejä havainnointiin yleisellä tasolla muiden selvitysten yhteydessä (8.-9.5. ja 18.6.2018). Kasvillisuus – ja luontotyyppiselvityksessä keskityttiin erityisesti uhanalaiseen (Rassi ym. 2010), rauhoitettuihin tai muuten huomionarvoisiin kasvilajeihin, uhanalaiseen luontotyyppiin (Raunio ym. 2008), luonnonsuojelulain 29 §:ssä mainittuihin suojeltuihin luontotyyppiin, metsälain 10 §:n tarkoittamiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin ja vesilain 2. luvun 11 § mukaisiin luontotyyppiin. Maastokäynneillä selvitysalueet kierrettiin jalkaisin mahdollisimman kattavasti, kuitenkin painottaen varttuneempia metsäalueita, pienvesien, soistumien, lehtojen ja mui-

den huomionarvoisten luontotyyppien potentiaalisia esiintymisalueita. Maastokäyntien kohdentamisessa käytettiin apuna Maanmittauslaitoksen ortokuva- ja peruskartta-aineistoja, Luonnonvarakeskus LUKE:n monilähteen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) kartta-aineistoa sekä Suomen ympäristökeskuksen Eliölajit-tietojärjestelmän tietoja alueella esiintyvistä uhanalaisista lajeista.

Luontoselvitykseen liittyy viitasammakkoselvitys, liito-oravaselvitys, lepakkoselvitys, kirjoverkkoperhosselvitys, sudenkorentoselvitys sekä kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys.

Kuva: Osa-aluekartta, ote luontoselvityksestä.

Osa-alue 1

Kuusisaaren osa-alueen itäpuoliskoa luonnehtivat peltoalueet, jotka ulottuvat lähelle rantaa. Rannassa on kuitenkin kauttaaltaan puustoiset suojavyöhykkeet. Kuusisaaren luoteisosan Kiviniemeä hallitsevat taimikkoalueet ja metsänuudistusalat. Niemen pohjoisosassa on varttunutta lehtomaisen ja tuoreen kankaan talousmetsäkuusikkoa. Rantaa reunustavat vaihtelevan levyiset säästöpuuvyöhykkeet. Kuusisaaren lounaisosassa on matalien moreenimäkien muodostama selänne, missä metsän pohjassa on yleisesti peitteistä harvaa louhikkoa ja kivikkoa. Moreenimäillä ja lounaisrannan tuntumassa tavataan mustikkatyyppin (MT) tuoreen kankaan männiköitä ja mäntyvaltaisia sekametsiä. Kaikkein louhikkoisemmillä/kivisimmillä paikoilla ja lakialueilla esiintyy pienialaisena puolukkatyyppin (VT) kuivahkojen kankaiden kasvillisuutta. Moreenimäkien väleissä ja selvitysalueen keskiosassa sijaitsevilla alavilla alueilla vallitsevia ovat lehtomaisen kankaan (OMT) kuusikot. Kuusikot ovat metsätaloudellisesti hoidettuja ja puustorakenteeltaan yksipuolisia. Paikoin lehtomaisille kankaille on istutettu lehtikuusta. Lehtipuuvaltaisia (lähinnä kasvatusmetsäkoivikoita) lehtomaisia kankaita ja lehtoja tavataan Poudanlahden pohjukan eteläpuolella sekä peltojen metsäsaarekkeissa ja peltojen reunamilla. Lehdot eivät kuitenkaan ole luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia. Kuusisaaren metsät ovat enimmäkseen varttuneen kehitysluokan saavuttaneita, mutta ekologisesti vasta keski-ikäisiä. Rantametsissä esiintyy paikoin yksittäisiä iäkkäämpiä kookkaita säästöpuuta (lähinnä mäntyjä). Iäkkäämpiä puuta kasvaa harvakseltaan sekapuuna Kuusisaaren eteläkärjen lounaisosassa ja itärannalla, Kiviniemen rantojen säästöpuuvyöhykkeissä sekä peltojen metsäsaarekkeissa.

Arvokkaat kohteet

Lehmusta kasvavat lehtolaidut (kohde 1). Lehmuspuuryhmittä muodostuvat hoidettuihin talousmetsä kuusikoihin metsänuudistamisen yhteydessä jätetyistä säästöpuista. Suuri osa runkomaisista lehmuksesta on melko iäkkäitä, kookkaita ja monirunkoisia puuta. Osa on jo kuolevia ja lahoppuitakin esiintyy. Toisaalta monirunkoisissa puissa on myös nuorempia runkoja, ja nuoria vesoja esiintyy yleisesti, samoin yksittäisiä pensasmaisia nuoria puuta. Yleisimmän runkojen läpimitta on rinnankorkeudelta noin 30 senttimetriä, mutta kookkaimpien runkojen läpimitta yltää 70-80 senttimetriin. Yhteensä runkomaisia lehmuksia on kolmen esiintymän alueella 30 kappaletta. Niiden yhteen laskettu runkolukumäärä on monirunkoisten puiden ansiosta yli 70.

Kuva: Luontokohteiden sijainti Kuusisaarella

Rantalouhikko (kohde 2) Kiviniemen länsirannalla sijaitsee yli 100 metrin pituinen ja leveimmillään yli 30 metriä leveä puuton rantalouhikko. Kivenlohkareiden koko vaihtelee halkaisijaltaan alle puolesta metristä useaan metriin. Lohkareilla kasvaa lähinnä matalia ja alustanmyötäisiä jäkäliä, vähäisenä tina- ja poronjäkäliä. Kohteen arvo on enemmän geologinen ja maisemallinen kuin kasvistollinen.

Kuusisaaren etelärannalle sijoittuu kaksi täplälampikorennonle erityisen soveltuvaa elinympäristöä, joista molemmista havaittiin muutamia yleishabitukseltaan täplälampikorentoa muistuttavia sudenkorentoja. Yksilöitä ei kuitenkaan pystytty tunnistamaan lajilleen rannalta kiikaroimalla. Täplälampikorennon mahdollisen esiintymisen johdosta, elinympäristöt suositellaan otettavan huomioon maankäytön suunnittelussa ja niiden ominaispiirteet säilytettävän nykyisen kaltaisena.

Kuusisaaren selvitysalueen ulkopuolelle, noin 300 metrin etäisyydelle selvitysalueen rajasta, sijoittuu yksityismailla Kuusisaaren luonnonsuojelualue (YSA235515).

Osa-alue 2

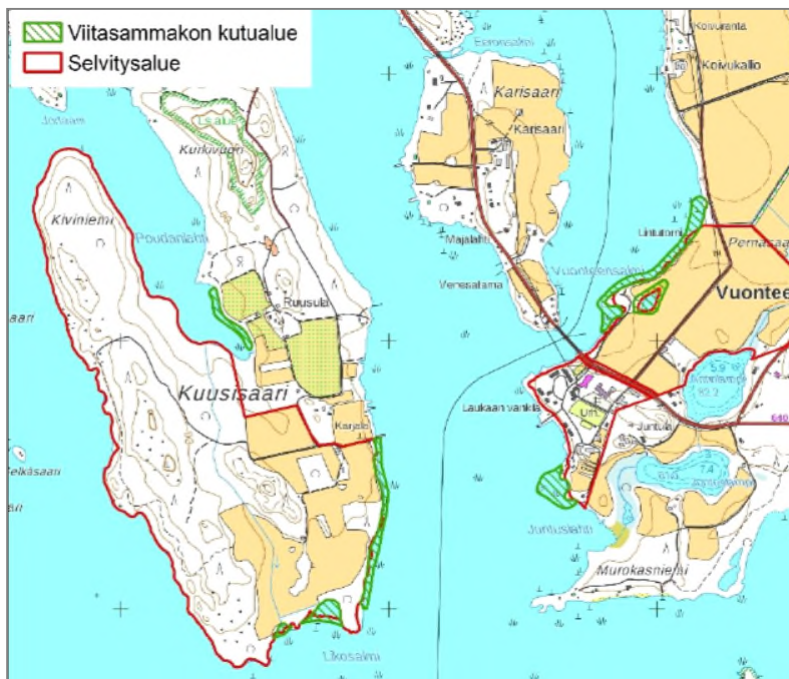
Osa-alue 2 muodostuu rakennetusta ja puistomaisena hoidetusta vankila-alueesta. Alueella löytyy liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Niiden hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Pohjoisella osa-alueella on liito-oravan elinympäristöksi soveltuvia, kookkaita kuusia ja haapoja kasvavia metsiä, mutta niissä ei havaittu jälkiä liito-oravasta. Alueelta on vuonna 2020 laadittu liito-oravaselvitys, jonka tiedot on esitetty kohdassa 5.7.3.

Vankila-alueelta ei löydetty lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Selvitystä on päivitetty 30.9.2019, koska Laukaan vankilan henkilökunta ilmoitti 20.8.2019 havainneessa vankilan piha-alueelle sijoittuvan roskakatoksen seinustalla kolme levähtävää lepakkoa. Vankilan henkilökunnan toimittaman kuvan mukaan lepakon arvioidaan olevan siippoihin kuuluva laji. Havainnon ei arvioida aiheuttavan tarvetta välittömille lisäselvityksille. Lisäselvitystarvetta voi olla tarpeen voidaan harkita, mikäli alueelle suunnitellaan rakennusten purkamista tai muita ympäristöä voimakkaasti muokkaavia

toimia. Selvitysalueella ei tehty havaintoja luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainituista sudenkorenoista tai kirjoverkkoperhosesta.

Selvitysalueella sijaitsee useita luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitun viitasammakon lisääntymispaikkoja. Vankila-alueen läheisyydessä viitasammakoita havaittiin osa-alueen 2 lounaisreunan voimakkaasti kasvittuneella rannalla, missä oli äänessä useita kymmeniä koiraita. Kuusisaaren osa-alueella eniten viitasammakoita oli kerääntynyt pienelle alueelle saaren eteläreunan kasvittuneeseen poukamaan Likosalmen läheisyyteen. Samassa poukamassa oli soitimella myös ruskosammakoita. Saaren itärannallakin havaittiin yhteensä muutamia kymmeniä soidintavia viitasammakkokoiraita, kuitenkin levittäytyneenä harvakseltaan koko itärannan pituudelle. Lisäksi muutamia viitasammakkokoiraita oli äänessä Poudanlahdesta Kuusisaaren eteläpuolelle laskevan ojan suulla. Poudanlahdessa viitasammakoita oli kudulla lahden itärannalla, mutta selvitysalueen puoleisella länsirannalla viitasammakoita ei havaittu.

Kuva: Viitasammakon kutualueet

5.7.2 Laukaan entisen vankila-alueen liito-oravaselvitys

Laukaan vankila-alueelta on FCG Suunnittelu ja Tekniikka oy:n 2020 laatima liito-oravaselvitys, jonka tarkoituksena on ollut selvittää Laukaan vankila-alueen merkitys liito-oravalle sekä rajata mahdollinen lajin lisääntymis- ja levähdyspaikka. Alueelta on aikaisempia havaintoja liito-oravasta vuosilta 2014 ja 2016 (Ympäristöhallinnon Eliölajit –tietojärjestelmä).

Aikaisempien havaintojen ja kartoituksen perusteella alueella on kaksi ydinaluetta (A ja B -alue), missä laji viihtyy sekä kaksi todennäköistä ruokailualueita (C ja D -alue). Lisääntymis- ja levähdyspaikasta ei saatu varmuutta, mutta aikaisempien havaintojen perusteella ainakin A-alue voi toimia lisääntymis- ja levähdyspaikkana. Laukaan vankila-alueelta on puustoyhteys alueen ulkopuolelle mm. Juntuslammen ranta-alueen kautta. Muutamalta kohtaa yhteys idän suuntaan on heikko. Juntuslahden pohjukan kautta yhteyttä itään ei ole, koska rannalla on leveä pensastoinen alue, joka rajautuu peltoon. Pohjoisen suuntaan Saviontien yli kulkuyhteys on turvattu hyppytolpin. Yhden hyppytolpan alta löytyi papanoita, joka ilmentää liikkumista tapahtuu Saviontien yli. Mutta kauempana, lintutornin kohdalla on noin 80 metriä leveä pensastoinen ranta-alue, ja yhteys Uutelan suuntaan on heikko. Rantapuusto ja -pensaisto rajautuu peltoon. Mahdollisesti liito-orava liikkuu rantapuustossa ruokailun takia. isäksi vankila-alueelta on puustollinen yhteys Antinlammen kautta kaakkoon Pohjoislahden suuntaan.

Kuva: Vankilan alueen liito-oravahavainnot

Ilveslahdessa tehtiin kaavaluonnoksen jälkeen rakennuspaikan siirron johdosta luontoarvojen tarkistus, alueelta, johon rakennuspaikka siirretään. Alue on pääosin peltoaluetta, mutta rannan osalta oli keskeistä selvittää, sijoittuuko ranta-alueelle viitasammakon levähdys- ja lisääntymispaikkoja, mutta ranta-alueelta ei tehty havaintoja viitasammakosta. Rantaa leimaa ruohostoinen ja heinäinen kasvillisuus; mm. ojakellukka, rentukka, metsäkurjenpolvi, mesiangervo, ruokohelpi, rantakukka ja koiranheinä sekä kiiltopaju. Alueella kasvaa paikoin runsaana pikkukäenrieskaa. Lajin kasvupaikana on viljellemätön rinne ennen vesistöä. Laji on elinvoimainen. Rannalla kasvaa paikoin hieman koivua. Kohteen maastokartoitus tehtiin 13.5.2021 ja selvityksen laati Jari Kärkkäinen FCG Suunnittelu ja Tekniikka oy:stä. Inventointiraportti on kaavaselostuksen liitteenä.

5.7.3 Yhteenveto suunnittelualueen luontokohteista

Suunnittelualueelle sijoittuvat seuraavat *Leppäveden luonto- ja maisemaselvityksen 2001 ja rakennuspaikkojen luontoarvojen tarkistusten mukaiset luontokohteet*:

Nume-ro	Kohde	Erytisarvo	Arvoluokka	Inventoin-ti
1	Karisaaren ranta-laidun	Perinnebiotoopeja	paikallinen	2001
2	Mustaniemen metsä	Vanha metsä, liito-orava	paikallinen	2001
3	Onkiniemi	geologia, maisema, harjumetsä, hiekkaranta, virkistyskäyttö	paikallinen	2001
4	Nojosniemen rantametsä	vanha sekametsä jossa järeitä ylispuita	paikallinen, luonnon-suojelualueena suojeltu SL	2001
5	Honkasaari	vesilinnusto, selkälokin pesimäluoto	lähiympäristöstä poikkeava	2001
6	Juntuslammen luhta	vesilinnusto, vesikasvillisuus, rantaluhta	lähiympäristöstä poikkeava	2001

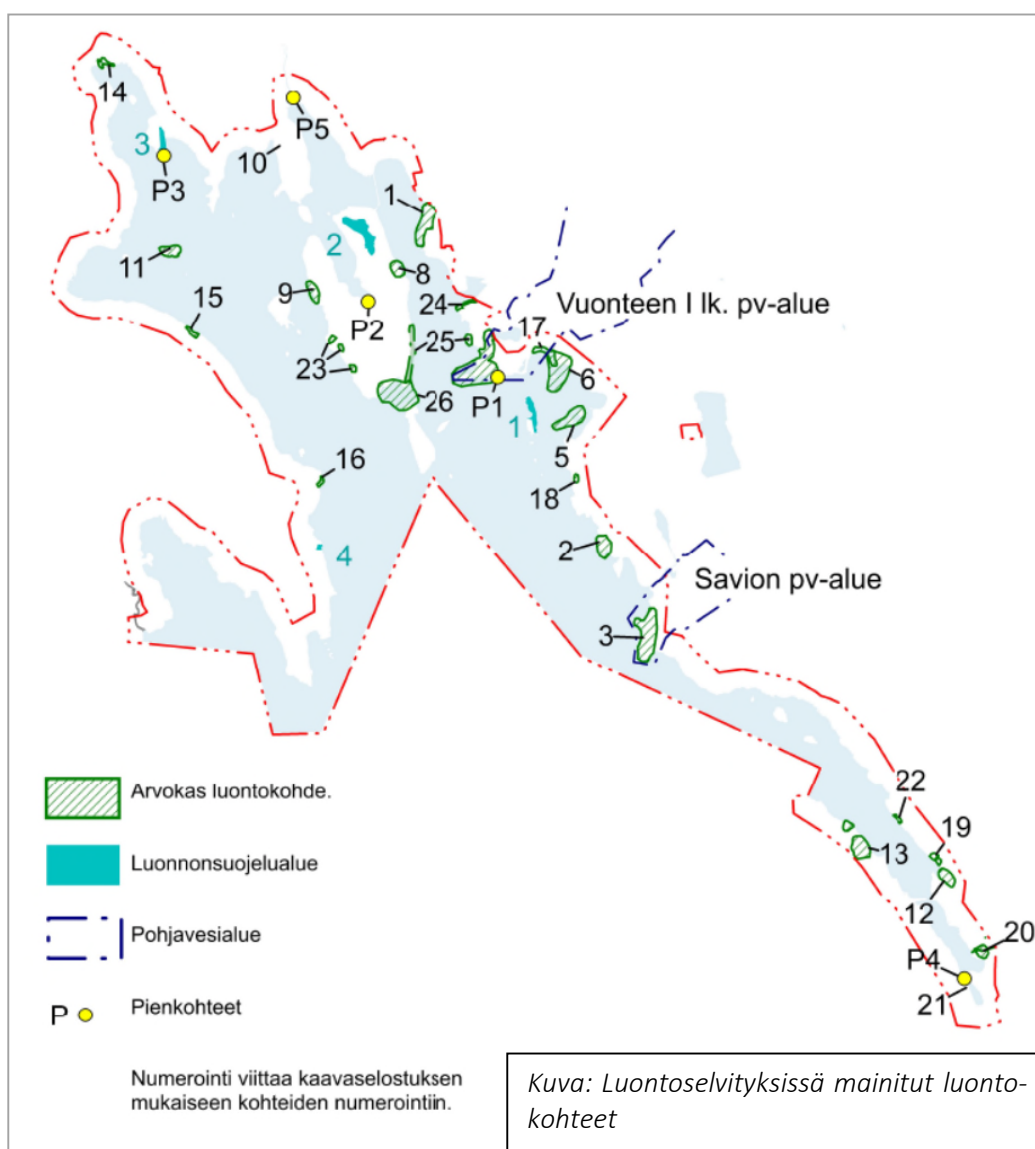

7	Luulunlahden luhta	vesilinnusto, vesikasvil-lisuus, rantaluhta	lähiympäristöstä poik-keava	2001
8	Ruusulan ranta-metsä	lehtometsä, rantakasvil-lisuus	lähiympäristöstä poik-keava	2001
9	Kiviniemen loh-kareikko	lohkareikkomuodostu-ma	lähiympäristöstä poik-keava	2001
10	Suppaanvuori	kalliojyrkäne, kallio-metsä	lähiympäristöstä poik-keava	2001
11	Iso-Haahkio	vanha sekametsä, vir-kistyskäyttö	lähiympäristöstä poik-keava	2001
12	Iso-Soukan puro	luonnontilainen puron-varsi	lähiympäristöstä poik-keava	2001
13	Peuravuoren rin-ne	rantakallio, lehtolaikku	lähiympäristöstä poik-keava	2001
14	Ilveslahden poh-jukka	rantakosteikko, linnus-to, jokileinikin esiinty-mä, kutupaikka	lähiympäristöstä poik-keava	2001
15	Nojosmäen poh-joisranta	Liito-oravan ydinalue	LsL 49 §. Luontodirek-tiivin liite IV (a).	2019
16	Elakkeenmäen itäranta	Liito-oravan ydinalue	LsL 49 §. Luontodirek-tiivin liite IV (a).	2019
17	Luulunlahti	Ruovikko ja sara- ja ruovikkoluha. Vii-tasammakon lisäänty-mis- ja elinympästä.	LsL 49 §. Luontodirek-tiivin liite IV (a).	2019
18	Mustaniemi	Rehevä lehtolaikku ja lehto- ja ruohokorpi.	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, MeL 10 §.	2019
19	Iso Soukka	Liito-oravan ydinalue ja noro. Metsälehmuksia.	LsL 49 §. Luontodirek-tiivin liite IV (a). Vesil 11§ ja MeL 10§.	2019
20	Metsolahti	Liito-oravan ydinalue, noro ja lehto.	LsL 49 §. Luontodirek-tiivin liite IV (a). Vesil 11§, MeL 10§.	2019
21	Metsolammen rakennuspaikka	Liito-oravan papanapui-ta.	Mahdollinen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka.	2019
22	Luontoselvityk-sen kohde 21	Liito-oravan ydinalue	LsL 49 §. Luontodirek-tiivin liite IV (a).	2019
23	Kuusisaaren lehmuslaikut		Huomionarvoinen kohde	2019

24	Vankila-alueen liito-orava-alue	Liito-oravan ydinalue	LsL 49 §. Luontodirektiivin liite IV (a).	2020
25	Kuusisaaren itäranta, Likosalmi ja Juntuslahti	Viitasammakon lisääntymispaikka	LsL 49 §. Luontodirektiivin liite IV (a).	2019
26	Likosalmen rantaruohikko	Alueella on myös täplälampikorennonle soveltuva elinympäristö.		2019

Suunnittelualueelle sijoittuvat lisäksi seuraavat pienkohteet (Häyhä, 2001):

Kohde	Sijainti	Erytisarvot
P1 Murokasniemi	Pernasaari	dyynimuodostuma
P2 Poudanlahden pohjukka	Kuusisaari	mutayrttikasvillisuutta
P3 Linnasaaren kärki	Linnasaari	rantakallio
P4 Metsolammen puro	Metsolahti	lohkareikko
P5 Vihtajoen suu	Vihtalahti	linnusto, kutupaikka

5.7.4 Vuonteen maakunnallisesti tärkeä lintualue

Vuonteella sijaitsee noin 404 ha:n suuruinen maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI). MAALI-tarkastelu painottuu lintuvesiin ja kosteikoihin sekä tärkeimpiin lintujen ruokailu- ja levähdysalueina käyttämiin viljelyalueisiin. MAALI-alueiden rajauksessa pyritään huomioimaan mahdollisimman tarkasti lintujen suosimat alueet ja toisaalta noudattamaan luontevia elinympäristöjen rajapintoja. Usein pellot ja kosteikot muodostavat yhtenäisiä kokonaisuuksia, joiden molemmilla osa-alueilla on linnustollista merkitystä. Joissain kohteissa rajausta sisältääkin sekä kosteikkoa että viljelyympäristöä.

Vuontee on erittäin tärkeä keväinen muuttolintujen levähdysalue. Rajaukseen kuuluvat sekä lintuja houkuttelevat pellot että virtauksen johdosta aikaisin aukeavat

vesi alueet. Vesialueella on myös matalia ruokailualueita ja pesimälajistokin on monipuolinen. Pesimälajistosta ei ole käytössä laskentatuloksia. Alueella on merkitystä myös peltolinnuston pesimäalueena. MAALI-rajauksen alueella ei ole suojelelalueita.

Kuva: Vuonteen maakunnallisesti tärkeä lintualueen rajaus

5.8 Maisema

Suunnittelualueelle sijoittuu kaksi Keski-Suomen liiton tausta-aineiston *Keski-Suomen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet 2016* mukaista maakunnallisesti arvokasta maisema-alueita (Leppävesi ja Savio).

Kuvat: Leppäveden ja Savio maakunnallisten maisema-alueiden rajaukset

Leppäveden maisema-alue

Leppäveden maisema-alue sijoittuu Leppävesi-järven Sahanlahden länsirannalle. Sen maaston muodot ovat peräisin Sisä-Suomen reunamuodostumasta, harjuista, Päijänteen pohjoisosien kallioista, kumporeenista sekä drumliinimäistä. Näiden muodostamien metsäisten selänteiden välissä on kapeita toisiinsa yhdistyviä vesireittejä sekä laajoja yhtenäisiä savikoita. Leppäveden maisema-alueen viljelys-alue on noin 300 hehtaarin kokoinen yhtenäinen peltoalue, jota reunustavat metsäiset mäet. Idässä alue rajautuu vesistöön ja lännessä Jyväskylä-Laukaa -tiehen. Maasto on peltoalueilla tasaista. Pertunniemi on metsäistä, loivasti kumpuilevaa maastoa. Metsät ovat suurimmaksi osaksi mäntyvaltaista havupuusekametsää.

Leppäveden seudun ensimmäinen asukas oli tietävästi hämäläistä alkuperää, olihan seutu hämäläisten perinteisiä erämaita. Leppävesi oli 1560-luvulla vanhan Laukaan laajin kylä yhdeksällä talollaan. Nykyisistä tiloista vanhinta perua ovat mm. maisema-alueen ulkopuolelle jäävä Seppälä, josta jaettiin Sakari, Häkkilä, Rutala ja Kauramaa. Häkkilästä puolestaan on halottu mm. Anttila ja Mäkelä. Rutalasta erotettiin sittemmin Perttula ja Rantala eli Ranta-Rutanen. Leppäveden kylä- tai talokeskittymistä vanhin on Seppälänlahden rantamaisemien Seppälän kylä eli Leppäveden vanha taajama 1800–1900-luvun taitteesta. Kauramaantien–Vaajakoskentien–Seppäläntien varsille ja tuntumaan sijoittuvista maatila-keskuksista vanhimmat periytyvät jo 1700-luvulta, vaikka rakennuskanta tiloilla onkin uudistunut. Yleisilmeeltään lähellä vanhaa asua ovat säilyneet mm. Häkkilä, Kauramaa, Korpela eli Tiitonmäki, sekä Niinistö. Entinen kyläkeskusta eli tiivein rakentamisen keskittymä on mäellä Perttulan ja Kalmarin tilojen tuntumassa, niiden väliin jää mm. vanha Kuukkasen kyläkauppa. Kauramaa oli alkujaan Sakarin tilan torppa vuodelta 1769 ja ensimmäisiä torppia pitäjässä. Niinistö on Sakarin talon entinen torppa ja se toimi aikoinaan kestikievarina. Talossa pidettiin myös kansakoulua vuosina 1930–1954. Koulunpito alkoi Leppäveden Seppälän piirissä 1903 vuokrahuoneissa. Oma koulurakennus saatiin käyttöön 1910. Pihapiirissä on myös uudempi koulurakennus 1950-luvulta, joka on ajalleen tyypillinen rapattu rakennus. Koulu on edelleen toiminnassa. Leppäveden vanha kyläkeskus koostuu kolmesta laaksomaisesta peltoalueesta ja niihin liittyvästä asutuksesta ja tiestöstä. Se on miljööltään avaraa, perinteistä pelto-maisemaa, jota täplittävät tiiviit maatilakeskukset, joista vanhimmat periytyvät Leppäveden kantatilojen ajoilta. Rakennuskannan vanhinta kerrostumaa edustavat joidenkin pihapiirien aitat 1800-luvulta. Päärakennukset ovat pääasiassa uudistuneet, joko peruskorjaten tai kokonaan uudisrakennuksiksi. Vanhin asutus on keskittynyt vanhan Vaajakoskelle vievän maantien varteen, peltojen keskellä sijaitsevalle metsäiselle Sakarin- eli Kuukkasen mäelle. Nuorempi asutus on sijoittunut etelä- ja länsiosassa peltojen reunoille ja maantien varteen, kun taas Seppälänlahden pohjassa talot sijaitsevat peltojen ympäröiminä rinnemailla tai mäkikumpareilla. Maanviljelys ja vaurasmuotoinen kyläperinne ovat leimallisia kulttuuripiirteitä. Rakennuskanta on hyvin säilynyttä ja tyyliltään sekä väritykseltään yhtenäistä. Maiseman keskeisintä aluetta on Leppäveden kylän noin 300 hehtaarin laajuinen viljelysalue, jota halkovat Vaajakoskelle vievä tie ja länsipuolella Jyväskylä-Laukaa -tie. Molemmilta teiltä avautuvat laajat näkymät peltoalueen eri osiin. Näkymäalueita rajaavat ja jäsentävät puustoiset metsäsaarekkeet ja pienille kumpareille sijoittuneet asuinrakennukset. Eri suunnista katsottuna maisemaa hallitsee Kalmarin–Perttulan kumpare. Ranta-alueilla on lehtipuuvyöhyke, joka sulkee vesistö näkymät Leppävedelle.

Savion maisema-alue

Savion kylä sijaitsee Leppäveden ja Pyhtäänjärven välisellä kannaksella. Rajaus kulkee luoteiskulmassa Pyhtäänjokea pitkin. Rannan ja peltojen välissä on kapea metsävyöhyke. Kylää rajaa koillispuolella Harjunkankaan harjualue, jossa on tehty paljon maa-ainesten ottoa. Harjunkankaan eteläpuolelle on huuhtoutunut hienojakoisempaa maa-ainesta, niinpä järvikannas levittäytyy Savion viljavana peltoaukeana. Etelässä ja pohjoisessa peltoja rajaavat vesistöt. Idässä ja lännessä rajoina ovat metsäalueet. Viljavat rantaan saakka viettävät pellot ovat alueen tunnusmerkki. Peltomaisemaa elävöittävät muutamien pienien puu- ja metsäsaarekkeet. Metsät ovat havupuuvaltaisia, harjulla pääpuulajina on mänty, muualla kuusi. Peltojen reunavyöhykkeet ovat lehtipuuvaltaisia.

Savio on pälkäneläisten entisiä erämaita. Vanhin kiinteä asutus ja pellot ovat 1500-luvulta. Savion alkuperäinen nimi Iso-Oksala periytyy Iso-Oksalan talolta, joka oli perustettu jo 1500-luvun lopulla. Nykyisen Savion kylän halki Toivakasta Laukaaseen ja Tarvaalaan kulki jo 1700-luvun lopulla kärrypolku. Kärrypolusta rakennettiin Metsolahti-Vihtavuori-maantie, joka siirrettiin rannempaa nykyiselle paikalleen (Saviontien paikalle) 1840-luvulla. Vanhin säilynyt kyläydin sijoittuu Saviontien ja Välliläntien risteuksen tuntumaan. Onkiniementien varressa ovat Mattila, Savion entiset kansakoulu ja seurantalo, sekä muita 1800–1900-lukujen taitteen rakennuksia kuten Pohjola ja Kangas. Saviontien varressa sijaitsevat kylän vanhimmat tilat Mattilan ohella eli Jussila ja Harju. Puttolantien ja Saviontien risteysalueella on säilynyt muutamia vanhempia tiloja rakennuksineen, kuten Mäkelä ja Uus-Vilppula. Muuten rakennuskanta koostuu 1930-50-lukujen entisistä pientilarakennuksista, sekä paikoin uudemmista puurakenteisista omakotitaloista. Mattilan tilalla on kirjava historia. Mattila pakkohuutokaupattiin 1932 vienankarjalaiselle tukkikauppiaille Jussi Rosenbergille. Jyväskylän kaupunki osti tilan 1950-luvulla lasten kesäsiirtolaksi.

Savion tanssilava on rakennettu vuonna 1949, ja se on edelleen aktiivisessa käytössä. Vanha rakennuskanta on säilynyt parhaiten keskikylällä Jussilassa, Mattilassa ja Harjulla, joiden päärakennukset ovat vuosisadan vaihteen tienoilta, vanhimmat aitat ovat 1700-luvulta. Harjun tilan nykyinen ulkoasu on 1800–1900 -lukujen taitteesta. Harjun hirsimökissä toimi baari ja kauppa 1960-luvulla, rakennus on tiettävästi Jussilan entinen aitta ja siirretty Jussilan pihapiiristä nykyiselle paikalleen Saviontien vastapuolelle 1950-luvun alussa. Talo toimi postina vielä 1990-luvulla, kunnes postikonttori siirrettiin Vuonteelle asiamiespostiksi. Savion seurantalo Juhola on vuodelta 1924. Talon rakensi raittiusseura Sulku. Jussila muodostaa maisemallisesti ehyen kokonaisuuden tietä vastapäätä sijaitsevan Harjun tilan pihapiiriin, sekä lähiympäristön 1930-luvun puuomakotitalojen kanssa. Mäkelä oli kylän kestikievari. Pihapiiri on säilynyt huomattavan eheänä ja ajallisesti yhtenäisenä. Pihapiirissä on asuinrakennus, jossa on kaksi sisäänkäyntiä, toinen avokuistilla ja toinen jugend-henkisellä mutterikuistilla. Neliöpihassa on riviaitta jonka päässä pieni asuinrakennus; navetta; toinen hirsinen asuinrakennus sekä kaksi eloaittaa ja maakellari. Savion entinen kansakoulu kuuluu Mattilan kesäsiirtolaan, mutta on käyttämätön ja rapistunut. Asutus Saviolla lähes kaksinkertaistui 1800-luvun puolivälistä 1900-luvun puoliväliin tultaessa, vajaasta seitsemästäsadasta reiluun tuhanteen kahteensataan. Savio oli 1950-luvulla Laukaan kunnan 17 kylästä viidenneksi suurin, kirkonkylä mukaan lukien. Alueella ei ole karjaa, mutta hevosia on. Nykyisin Saviolla ei ole palveluja lukuun ottamatta maisema-alueen ulkopuolelle sijoituvaa Savion alakoulua Puttolantien varressa, Savion tanssilavaa, sekä Jyväskylän kaupungin omistamaa Mattilan kesäleirikeskusta. Rakennuskanta on pitkälti kylätien varressa. Rannoilla on kesäasutusta, joka jää pellon ja rannan välisen metsikön suojaan. Savion maisema-alue on tasaista hieman kumpuilevaa peltoa, jota loivamuotoiset metsämaet rajaavat. Tienvarren vanhat männyt ovat tärkeä elementti maisemassa. Puiden välistä aukeaa näkymiä järville, pihapiireihin ja pelloille. Suurin osa vesistönäkymistä on Savionlahden puolelle, Metsolahden rannat ovat suljetummat. Alueen maisema muodostaa kauniin kokonaisuuden, joka painottuu vanhaan rakentamiseen ja moderniin maatalouteen. Metsäsaarekkeet ja hevoslaitumet tuovat oman lisänsä paikoin pienipiirteiseen maisemaan. Reunavyöhykkeissä ja rajaavissa metsissä ei ole tehty suuria hakkuita. Maatalouden jatkuminen ja sen uudet muodot ovat pitäneet kylän elävänä. Yleiskuva maisemasta on hoidettu. Vanhat rakennukset ja puusto ovat merkittävä osa maisemaa. Harjukankaan maanotto on maisemahäiriö alueen pohjoisosassa.

6. YLEISKAAVAN TAVOITTEET

6.1 Yleistavoitteet

Leppävesijärven rantayleiskaavan päivittämisen tavoitteena on ajantasaistaa Laukaan kunnanvaltuuston 29.3.2004 §10 hyväksymä rantayleiskaavaa. Yleiskaavan päivittämisessä huomioiden alueelliset erityispiirteet, kuten luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristön arvot. Rantayleiskaavan muutostyössä on tarkoitus tutkia kaavan hyväksymisen jälkeen esille tulleet muutostarpeet sekä tarkastella rakennusoikeuden määrää sekä loma- että vakituises asumisen rakennuspaikoilla. Rakennusoikeus vakituises asumisen sallivilla rakennuspaikoilla on nykyisessä rantayleiskaavassa sidottu kulloinkin voimassa olevaan rakennusjärjestykseen. Nykyinen rakennusjärjestys muodostaa rakennusoikeutta prosenttimäärän mukaisesti rakennuspaikan pinta-alan perusteella (5 % rakennuspaikan alasta). Loma-asuntojen rakennuspaikkojen rakennusoikeus on osoitettu rantayleiskaavassa kiinteänä kerrosneliömetrimääränä rakennuspaikan koosta riippumatta. Tämän johdosta rakennusoikeuden muodostamisperiaate on johtanut kohtuuttomiin tilanteisiin rakennuspaikan koosta johtuen. Rakennusoikeutta on pienemmillä kiinteistöillä osoitettu kaavassa sallittua enemmän poikkeamisluvilla, joilla on sallittu enintään 7,5 % rakennusoikeus pinta-alaan nähden.

Rantayleiskaavan päivityksessä ei tehdä muutoksia alkuperäisen rantayleiskaavan mitoitusvyöhykkeisiin tai mitoituslukuihin. Mitoitustaulukkoa päivitetään rantaviivan pituutta koskevien tietojen osalta sekä kiinteistötietojen osalta toteutuneiden kiinteistönmuodostusten mukaisesti käyttäen ajantasaista kiinteistöraja-aineistoa. Näiden muutosten johdosta kiinteistökohtaisissa mitoituksissa on saattanut tapahtua muutoksia, jos tarkistettu rantaviiva on kasvattanut kiinteistön rakennusoikeutta. Uusia rakennuspaikkoja on osoitettu vain, jos emätillalla on ollut vielä käyttämätöntä rakennusoikeutta jäljellä. Rantayleiskaavan päivityksen yhteydessä voimassa olevassa yleiskaavassa osoitettuja ja mitoituksen mukaisia vielä toteutumattomia rantarakennuspaikkoja ei kaavamuutoksessa tulla poistamaan.

Kaavamuutoksen yhteydessä tutkitaan sellaiset kyläkeskusten tuntumaan sijoittuvat ranta-alueet, joilla voidaan mahdollistaa loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttaminen vakituiseen asumiseen. Edellytykset käyttötarkoituksen muutoksille linjataan valmisteilla olevan kunnan rakennusjärjestyksen mukaisesti. Rakennuspaikkojen tulee täyttää kaavamääräyksissä annetut edellytykset, jotta käyttötarkoituksen muutos on mahdollinen. Vakituiseen asumiseen mahdollistavia ranta-alueita yleiskaavapäivityksessä osoitetaan Leppäveden ja Vuonteen väliselle kyläalueelle.

Rantayleiskaavan päivitys laaditaan rakennuslain 72 §:n mukainen rakentamista ohjaava oikeusvaikutteinen rantayleiskaavana, jossa rakennusoikeudet on jo aiemmin osoitettu kiinteistökohtaisesti pohjautuen kantatilalaskelmaan. Yleiskaavaa käytetään rakennuslupien myöntämisen perusteena yleiskaavassa osoitetuilla AP, AM, RA, RA-1 ja RM-1 –alueilla.

Rantayleiskaavan päivittämisen yhteydessä kaavakartalle sekä kaavamääräyksiin tullaan tekemään joi-takin muutoksia, jotka ovat tullee esille maanomistajien esityksestä tai lähtöaineistojen tai muiden selvitysten ja suunnitelmien aiheuttamista muutostarpeista. Kiinteistökohtaiset muutokset on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.2.

6.2 Lähtökohta-aineiston asettamat tavoitteet

6.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Niiden kautta valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulevat voimaan 1. huhtikuuta 2018. Tavoitteiden uudistamisella pyritään vastaa-

maan alueidenkäytön tulevaisuuden haasteisiin ja edistämään kansainvälisten sopimusten täytännönpanoa Suomessa. Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja
- uusiutumiskykyinen energiahuolto.

6.2.2 Maakunnalliset tavoitteet

Rantayleiskaavan ratkaisussa huomioidaan voimassa olevan maakuntakaavan tarkistuksen sisältö. Koko maakuntaa koskevista suunnittelumääräyksistä aluetta koskevat erityisesti biotalous, kulttuuriympäristö ja luonnonvarat. Suunnittelualueelle sijoittuvat Keski-Suomen strategiaa koskevat merkinnät sekä muut maakuntakaavan merkinnät on huomioitu kaavassa.

6.2.3 Selvitysaineistojen asettamat tavoitteet

Luonnonympäristö

Luonnonympäristön selvityksessä esille tulleet ranta-alueen erityisarvot ja ominaispiirteet turvataan ensisijaisesti uuden rakentamisen sijoittamisella ja kaavamääräyksin. Arvokkaiksi inventoidut ranta-alueet pyritään säilyttämään uuden rakentamisen ulkopuolella, mikäli se on maanomistajien tasapuolisen kohtelun ja yleiskaavan kohtuullisuuden mukaan mahdollista. Suppea-alaisten luontokohteiden arvot voidaan yleensä turvata siirtämällä rakennusoikeutta arvokkailta ranta-alueilta maanomistajan muille rannoille. Arvokkaiden alueiden mahdollinen uusi rakentaminen tulee sijoittaa alueen erityisarvot huomioiden tapauskohtaista harkintaa noudattaen.

Rakennettu ympäristö

Rantayleiskaavalla pyritään edistämään suunnittelualueella sijaitsevien arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja arvokkaan rakennuskannan säilymistä. Kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain nojalla suojeltua. Rantayleiskaavalla pyritään edistämään suunnittelualueella sijaitsevien kiinteiden muinaisjäännösten säilymistä. Näille alueille ei osoiteta uusia rakennuspaikkoja tai muuta kiinteää muinaisjäännöstä vaarantavaa maankäyttöä.

Liikenne

Rantayleiskaavoituksen tavoitteena on osoittaa uudet rakentamisalueet tukeutuen jo olemassa olevaan tieverkostoon. Rantayleiskaavalla ei tutkita yksityiskohtaisesti eikä osoiteta kiinteistö- tai rakennuspaikkakohtaisia tieyhteyksiä. Kulkuoikeudet rakennuspaikoille tulevat ratkaistavaksi kiinteistönmuodostamislain perusteella.

Vesihuolto

Rantayleiskaavalla osoitettavien rakennuspaikkojen vesihuolto tulee pystyä lähtökohtaisesti järjestämään rakennuspaikkakohtaisesti noudattaen kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä kunnan määräyksiä. Rantayleiskaavalla ei tutkita eikä osoiteta rakennuspaikkakohtaisia vesihuoltojärjestelyjä. Vesihuollon toiminta-alueella sijaitsevat rakennuspaikat tulee lähtökohtaisesti liittää vesihuoltoverkostoon.

Virkistysalueet

Rantasuunnittelussa tulee huomioida alueeseen kohdistuvat valtakunnalliset, maakunnalliset ja paikalliset virkistyskäyttötarpeet. Rantayleiskaavojen yleiseen virkistyskäyttöön tarkoitettujen kohteiden osoittamisen yhteydessä tulee huomioida myös virkistyskohteiden toteuttamisvastuisiin ja -velvollisuuksiin liittyvät kysymykset.

Ranta- ja vesialueiden virkistyskäyttö perustuu pääasiassa jokamiehen oikeuteen. Rantasuunnittelun tavoitteena on säilyttää riittävästi yhtenäisiä rakentamisesta vapaita rantoja jokamiehen oikeudella tapahtuvan liikkumisen turvaamiseksi.

7. YLEISKAAVALLA TEHTÄVÄT MUUTOKSET

Rantayleiskaavan päivityksen yhteydessä tehtävät muutokset koskevat pääasiassa kaavamerkintöjä, mutta päivityksen yhteydessä korjataan myös kaavassa ilmenneitä teknisiä virheitä sekä päivitetään yleiskaava myös muilta osin ajan tasalle maankäytön mukaisesti.

Rantayleiskaava-alueita koskevat kiinteistötiedot on tuotu kartalla nykytilanteen mukaisina. Kiinteistöjen rantaviivan pituus mitataan numeerisesta aineistosta ja rantaviivan pituudessa on saattanut tapahtua muutoksia alkuperäiseen aineistoon verrattuna. Tämän johdosta kiinteistöjen rantaviivan pituutta koskevat tiedot on päivitetty ajan tasalle kantatilataulukoon. Muuttuneen rantaviivan pituudella on saattanut olla vaikutusta mitoittamiseen. Mahdollisesta rantaviivan lisäyksen johdosta muodostunut uusi rakennusoikeus on osoitettu siinä tapauksessa, että emätilalla on käyttämätöntä rakennusoikeutta jäljellä.

Kaavamuutoksella tutkitaan mahdollisuutta loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttaminen vakituiseen asumiseen tietyillä rannanosilla olemassa olevilla kyläalueilla toiminnassa olevien koulujen läheisyydessä. Käyttötarkoituksen muutoksen mahdollistava vyöhyke on osoitettu kaavakartalla ja muutosten lähtökohtana ovat kaavamääräyksissä mainittujen edellytysten toteutuminen.

Rantayleiskaavan päivitystyössä on huomioitu luonnonympäristön arvot sekä inventoitu alueelta uusien rakennuspaikkojen alueet. Mikäli alueet ovat osoittautuneet luonnonympäristöltään arvokkaiksi on niiden sijaintia muutettu inventoinnin esityksiin perustuen tai rakentamista on annettu määräyksiä arvojen säilymiseksi.

7.1 Muutokset rakentamisalueita koskeviin kaavamerkintöihin

Kaavamerkintöjä on tarkistettu asuinpientalo alueiden (AP, AP-1 ja AP-2) ja loma-asuntojen alueiden (RA-, RA-1, RA-2) osalta. Asuinpientaloalueiden osalta useampia eri AP -merkintöjä on yhtenäistetty ja merkintöihin on lisätty enimmäisrakennusoikeutta koskeva kaavamääräys, jossa rakennuspaikalla rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 8 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin vähintään 100 m² ja enintään 350 m². Kokonaisrakennusoikeudesta 250 k-m² saa rakentaa enintään 80 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Voimassa olevan rantayleiskaavan merkintään AP-2 on liittynyt määräys rakennuspaikan liittymisestä vesijohto- ja viemäriverkkoon. Kyseisellä merkinnällä osoitetut rakennuspaikat ovat jo toteutuneita ja niiden merkinnäksi on muutettu AP. RA-alueiden rakennusoikeutta koskevaa kaavamääräystä muutetaan siten, että rakennusoikeutta muodostuu 8 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 250 m².

Pienet, alle 1 ha:n suuriset saaret osoitetaan kaavamerkinnällä RA-1. Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden loma-asunnon sekä tarpeelliset sauna- ja talousrakennukset. Rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 8 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 100 m².

Osalla rakennuspaikoista tulee ottaa huomioon alueella olevat tai sen läheisyyteen sijoittuvat luontoarvot. Kaksi omarantaista rakennuspaikkaa on osoitettu kaavamerkinnällä AP-1, johon liittyy seuraava määräys: *Rakennuspaikan edustalla esiintyy LsL 49 §:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitetun eläinlajin lisääntymis- ja elinympäristöä. Lajin elinympäristöä heikentävä tai lajin vaarantava ruoppaaminen on rannalla kiellettyä. Direktiivilajille olennaisten olosuhteiden muuttamiseen tulee hakea*

luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen poikkeamislupa. RA-2 –merkinnällä osoitettuun rakennuspaikkaan liittyy seuraava määräys: Rakennuspaikan liito-oravatilanne tulee selvittää ennen rakennuslupaa. Mikäli alueella todetaan olevan liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikka, voidaan rakennushanke edellyttää toteutettavaksi viranomaisten ohjeiden mukaisesti niin, ettei liito-oravien elinolosuhteita heikennetä.

7.2 Rantayleiskaavaan tehtävät muutokset

Rantayleiskaavan päivityksellä tehdään seuraavat muutokset:

Kiinteistökohtaiset muutokset

- Kiinteistölle Nojosniemi 410-406-1-166 muodostuu kaksi uutta lomarakennuspaikkaa tarkistetun rantaviivanpituuden johdosta. Rakennuspaikkojen lisäys ei ylitä emätilan mitoitusta. Emätilan alueella ei ole muita kiinteistöjä, joille uusia rakennuspaikkoja tarkistuksen johdosta muodostuu, joten uudet rakennuspaikat voidaan osoittaa kiinteistölle.
- Kiinteistölle Kuusela 410-411-3-79 osoitetaan uusi lomarakennuspaikka tarkistetun rantaviivanpituuden johdosta. Kantatilalla ei ole muita sellaisia kiinteistöjä, jolle rakennuspaikkaa on mahdollista sijoittaa.
- Kiinteistölle Tiitonmäki 410-406-8-268 osoitetaan uusi lomarakennuspaikka tarkistetun rantaviivanpituuden johdosta.
- Kiinteistölle Perttula 410-406-9-112 osoitetaan uusi lomarakennuspaikka tarkistetun rantaviivanpituuden johdosta.
- Kiinteistölle Akseli 410-406-8-242 osoitetaan uusi lomarakennuspaikka tarkistetun rantaviivanpituuden johdosta.
- Kiinteistölle Papinniitty 410-406-19-33 osoitetaan uusi lomarakennuspaikka tarkistetun rantaviivanpituuden johdosta.
- Voimassa olevan kaavan merkintään AP-2 muutetaan tilojen 410-406-352, 410-406-428, 410-406-453, 410-406-473, 410-406-498 ja 410-411-2-77 osalta kaavamerkinnäksi AP. Merkintään on sisällytynyt määräys, jonka mukaan rakentamisen ehtona on, että rakennuspaikka liittyy keskitettyyn vesijohto- ja viemäriverkkoon rakentamisvaiheessa. Kyseiset rakennuspaikat ovat jo toteutuneet.
- Kaavamerkintä AP-1 on muutettu tilojen 410-406-7-407 ja 410-406-8-265 osalta kaavamerkinnäksi AP. Kaavamerkintään AP-1 on liittynyt määräys, että rakennushankkeesta on pyydettävä erillinen lausunto Keski-Suomen museolta. Kiinteistöt sijoittuva Leppäveden maakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle, jota osoittavaa kaavamerkintää koskee seuraava kaavamääräys *Arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti tulee säilyttää. Uudisrakentamisen tulee sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaliltaan sopeutua kyläkuvaan, rakennuskantaan sekä ympäristöön.*
- Kiinteistölle Perintölä 410-411-3-119 rantayleiskaavassa osoitettu olemassa oleva lomarakennuspaikka poistetaan. Merkintä sijoittuu vesistön puolelle, eikä alueelle sijoitu rakennuksia. Rakennuspaikka ylittää kantatilan rakennusoikeuden. Kiinteistölle on osoitettu kaksi muuta mitoituksen mukaisesti sille kuuluvaa lomarakennuspaikkaa.
- Kiinteistölle Moisio 410-411-3-147 osoitettu käyttötarkoitus SE, erityisselvitysalue, Murokasniemen alueella muutetaan maa- ja metsätalousalueeksi M. Kiinteistölle osoitetaan lisäksi yksi uusi, sille mitoituksen mukaan kuuluva rakennuspaikka.
- Seuraavilla kiinteistöillä rantayleiskaavassa merkitemättä jääneet, olemassa olevat rakennuspaikat, on osoitettu kaavakartalla: Kiinteistö 410-406-7-864 (AP –rakennuspaikka) ja kiinteistö 410-406-12-156, RA-1 rakennuspaikka alle 1 ha kokoisessa saassa.

- Pyhtää-järven rannalla sijaitsevan tilan 410-411-3-121 alue on mukana Leppävesijärven rantayleiskaava-alueessa ja kiinteistön alue on osoitettu maa- ja metsätalousalueena (M). Alueen rakennusoikeus on siirretty Leppävesi-järven rannalle ja tilan rakennusoikeudesta on luovuttu jo voimassa olevan rantayleiskaavan laadinnan yhteydessä tilojen Vanhamäkelä 410-411-4-579, Vanhapaikka 410-411-4-580 ja Rantapelto 410-411-4-581 hyväksi.
- Kiinteistöllä Ilveslahti 410-406-12-156 oleva rakentamaton AP –rakennuspaikka siirretään lähemmäksi Ilveslahden tilakeskusta. Alueen luontoarvot on tarkistettu kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen.
- Kiinteistön 410-711-1-16 rantaviivan pituus on tarkistettu kantatila-aulukkaan.

Muut muutokset

- Suunnittelualueesta on poistettu Vuonteensalmen alue Vuonteensalmen sillan yleiskaavan osalta (Leppävesijärven rantayleiskaavan ja Kanavareitin rantaosayleiskaavan osittainen muutos) kvalt. 20.2.2017 §6. Yleiskaava on laadittu Vuonteensalmensillan perusrantamisen johdosta.
- Rakentamattomien ja pienten, alle 1 ha saarten, joihin ei ole osoitettu rakennuspaikkaa, käyttötarkoitus on muutettu tavanomaisesta maa- ja metsätalousalueesta (M) maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY).
- Luulunsaaren virkistysalue ja Keskussaareen ja Peräsaareen osoitetut maa- ja metsätalousalueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU), on muutettu käyttötarkoitukseltaan maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY).
- Valtatien 9 melualue (55 dB) on osoitettu kaavakartalla.
- Savion maakunnallisesti arvokas maisema-alue on osoitettu kaavakartalla.
- Kaavakartalle on merkitty Kuusisaaren, Luulunsaaren ja Linnasaaren luonnonsuojelun alueet.
- Savion lavan alue on osoitettu kaavamerkinnällä RM-1 Matkailupalvelujen alue.
- Suunnittelualueelle sijoittuvien ranta-asetemakaavojen käyttötarkoitukset on poistettu ja niiden osalta yleiskaavakartalla osoitetaan ainoastaan aluerajaukset. Poikkeuksena Hernekallion ranta-asetemakaava, joka kumotaan ja alueen maankäyttö osoittaa yleiskaavassa.
- Kaavakartalle on merkitty erikseen alueet, joilla on ranta-asetemakaava, ranta-asetemakaavoitettavat alueet sekä asemakaavoitettavat alueet.

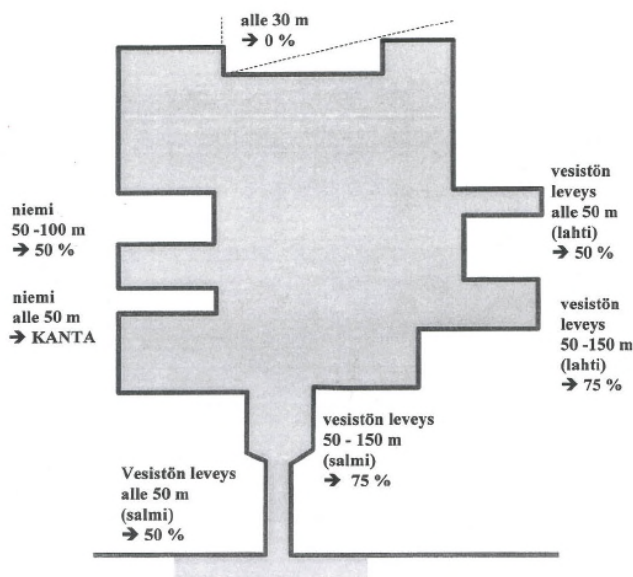
8. MITOITUS

8.1 Yleiset mitoitusperiaatteet

Yleiskaavassa käytetään vuoden 2004 rantayleiskaavan mitoitusperiaatteita, eikä mitoitusta muuteta rantayleiskaavan päivityksen yhteydessä.

8.1.1 Emätilan rajaamisajankohta ja määritelmä

Emätilan rajaamisajankohtana käytetään yhtenäisesti ajankohtaa 1.7.1959. Rantasuunnittelun emätila voi olla ennen 1.7.1959 rekisteröity ja edelleen voimassa oleva kiinteistö tai rantasuunnittelun emätila voi muodostua useista nykyisin voimassa olevista 1.7.1959 jälkeen emätilasta muodostuneista kiinteistöistä. Rantaviivan muuntamistapana käytetään mm. Keski-Suomen Liiton suosittelusta 4. vaihekaavan yhteydessä sovelletusta laskentatavasta ja ns. Etelä-Savon liiton mallista kehitettyä laskentatapaa. Laskentatavassa vastarannan rakentamista rajoittava vaikutus rajoittuu 150 metriin. Rakennusoikeuden määrittämisessä on lähtökohtana emätilan ja nykyisen tilan rantaviivan pituus. Käytetyssä mitoitusstavassa rantaviivan pituutena käytetään ns. muunnettua rantaviivan pituutta.

Kuva: Rantaviivan muuntamismalli

8.1.2 Emätilan rakennusoikeus

Kullekin emätilalle määritetään laskennallinen kokonaisrakennusoikeus rakennusyksiköinä perustuen muunnetun rantaviivan pituuteen ja ranta-alueen mitoitusarvoon. Emätilan rantarakennusoikeus lasketaan siten, että emätilan muunnetun rantaviivan pituus (km) kerrotaan osa-alueen mitoitusluvulla (rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km). Saatu luku pyöristetään siten, että jos desimaaliosa on suurempi tai yhtä suuri kuin 0,5, pyöristäminen tapahtuu ylöspäin lähimpään kokonaislukuun. Vastaavasti jos desimaaliosa on pienempi kuin 0,5 pyöristäminen tehdään alaspäin lähimpään kokonaislukuun. Saatu luku kertoo kantatilan omarantaisten rakennusyksikköjen enimmäislukumäärän.

Emätilan hyödyntämäksi (käytetyksi) rakennusoikeudeksi katsotaan emätilan ranta-alueen nykyinen rakentamistilanne kunkin rantaosayleiskaavan ranta-alueella. Käytetyksi rakennusoikeudeksi katsotaan emätilalle tai emätilasta muodostuneille tiloille rakennetut rakennuspaikat sekä voimassa olevat rakennus- ja poikkeusluvut. Emätilan jäljellä oleva rakennusoikeus saadaan vähentämällä emätilan käyttämä rakennusoikeus emätilan kokonaisrakennusoikeudesta. Mikäli emätila on käyttänyt ranta-rakennusoikeutta enemmän kuin nyt laadittavan rantayleiskaavan mitoitusperusteilla emätilalle voitaisiin osoittaa, ei emätilalle osoiteta uusia rakennusyksiköitä. Rantaosayleiskaavan alueella sijaitseva loma- tai asuinrakennuspaikka tai maatilan talouskeskuksen alue lasketaan pääsääntöisesti yhtenä (1) rakennusyksikkönä riippumatta rakennuspaikan rantaetäisyydestä. Jos kaava-alueella taustamaastossa sijaitsevaan olemassa olevaan loma- tai asuinrakennuspaikkaan tai maatilan talouskeskukseen liittyy rantasauna, niin saunan ja rakennuspaikan/ maatilan talouskeskuksen muodostama kokonaisuus lasketaan yleiskaavassa yhtenä (1) rakennusyksikkönä. Mikään emätila ei voi käyttää toisen emätilan rakennusoikeutta. Mikäli jonkin emätilan alueella on emätilan kokonaisrakennusoikeus ylitetty, niin naapurina olevan emätilan rakennusoikeus ei siitä vähene. Ranta-asemakaavoihin perustuvaa rakennusoikeutta ei katsota koko emätilan hyödyntämäksi rakennusoikeudeksi.

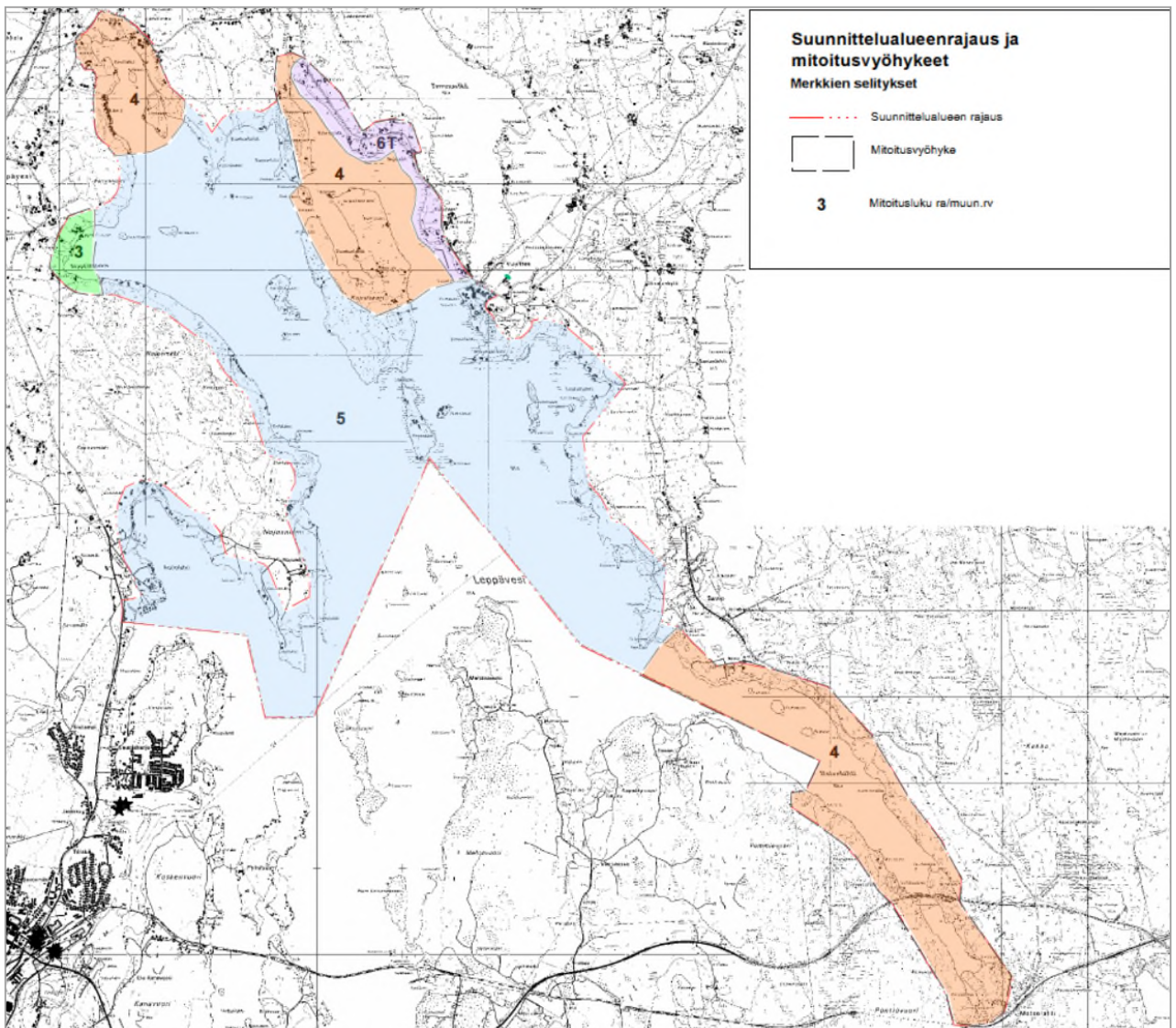
8.2 Mitoitusvyöhykkeet

Suunnittelualueen mitoitusperiaatteita ei ole muutettu 2004 kunnanvaltuuston hyväksymän rantayleiskaavan mitoitusperiaatteista. Yleismitoituksena on käytetty mitoitusta 5 rakennuspaikkaa/km, josta on paikoin poikettu alueellisesti merkittävien luontoarvojen tai rakennusolosuhteiden takia. Mitoitustasoa 4 rakennuspaikkaa/km käytetään Ilveslahden kapeimmalla osuudella. Samoin mitoitustasoa 4 käytetään Leppäveden koillisosassa, Kuusisaaren ja mantereen välisellä matalalla alueella. Alueeseen sisältyy myös Vihtalahti. Samaan ryhmään on luettu Metsolahden alue Leppäveden eteläosassa.

Mitoitustasoa 3 rakennuspaikkaa/km sovelletaan Seppälänlahdessa, Keski-Suomen maakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaisema-alueen ranta-alueella. Vuonteen kyläalueella Saviontien varressa on käytetty mitoitus 6T.

Saarien osalta rakennusoikeuden määrä lasketaan pinta-alan perusteella seuraavasti:

- alle 1 ha saari   Ei rakennusoikeutta
- 1-3 ha kokoinen saari   1 lomarakennuspaikka
- 3-20 ha kokoinen saari   1 rakennuspaikka alkavaa 3 ha kohti
- yli 20 ha   rakennusoikeus määritellään kuten mantereella

Kuvat: Mitoitusvyöhykkeet

8.3 Vapaan rannan osuus

Haja-asutusalueilla pyritään jättämään 75 % rantaviivasta rakentamisesta vapaaksi. Tavoitteena on myös se, että jokaisella rantaviivakilometrillä tulee olla vähintään 250 metriä yhtenäistä vapaata rantaviivaa. Mikäli tämä ei ole mahdollista, niin kahdella kilometrillä pitää olla 500 metriä yhtenäistä va-

paata rantaa. Rakennuspaikat pyritään sijoittamaan ryhmiin siten, että muodostuu riittävän pitkiä rakentamattomia ranta-alueita jokamiehenoikeudella tapahtuvaa liikkumista varten. Rakentamattomien rantaviivojen riittävä yhtenäinen pituus on hyödyllistä myös alueiden päätarkoituksen eli maa- ja metsätalouden kannalta.

Vapaan rannan sijoittelussa pyritään siihen, että maisemallisesti arat kohteet jäävät rakentamatta. Tällaisia kohteita ovat mm. luontoselvityksessä todetut arvokkaat luontokohteet ja yleensäkin suojatut niemi- ja salmialueet. Pinta-alaltaan alle yhden hehtaarin suuruisiin erillisiin saariin ei osoiteta rakentamista. Tässä on huomattava kuitenkin se yleiskaavan pääperiaate, että oleva rakennuspaikka huomioidaan ja vahvistetaan kaavassa. Rakentaminen pyritään siirtämään saarista mantereelle mahdollisuuksien mukaan. Muita vapaan rannan sijoittelussa huomioitavia seikkoja ovat esim. kasvuston kulutuskestävyys, maaperän rakennuskelpoisuus, kalastus, linnuston pesimäalueet, rannan laatu yms. seikat.

8.4 Ranta-asemakaavat

Vahvistettujen tai hyväksytyjen ranta-asemakaavojen alueilla noudatetaan ranta-asemakaavan mitoitusta ja maankäyttöratkaisua. Voimassa olevien ranta-asemakaavojen maankäyttöratkaisua ei esitetään yleiskaavassa vaan kaavakartalla esitetään ranta-asemakaava-alueiden rajaukset rasterimerkinällä. Toistaiseksi vielä voimassa olevan Hernekallion ranta-asemakaava-alueen rajausta ei ole osoitettu kaavakartalla, vaan alueen maankäyttö ratkaistaan yleiskaavassa. Ranta-asemakaavan kumoaminen on hyväksymisvaiheessa ja se viedään hyväksymiskäsittelyyn rantayleiskaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 17.1.2022 §7 käynnistänyt Kuusisaaren ranta-asemakaavan muutoksen ja laajennuksen. Muutos koskee vuonna 1989 voimaan tullutta Ruusulan ranta-asemakaavaa. Ranta-asemakaavan muutos ja laajennus koskevat kiinteistöjä Ruusula 410-411-10-67, Maunola 410-411-10-79 ja Minkkula 410-411-1-19.

9. RANTAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

9.1 Yleisperustelu

Suunnittelun tavoitteen on päivittää rantayleiskaavan voimaantumisen jälkeen siinä ilmenneet tekniset korjaustarpeet sekä tarkistaa ensisijaisesti rakentamista koskevia määräyksiä huomioiden maanomistajien tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu. Kaavassa todetaan mahdolliset sen voimassa oloaikana tehdyt poikkeamispäätökset ja myös muut mahdolliset muutokset maankäyttöön.

Yleiskaava-alueen pinta-ala on noin 10,6 km². Alueeseen kuuluu rantaviivaa yhteensä noin 68 km. Muunnetun rantaviivan pituus on 55 km. Yleiskaava-alueelle sijoittuu nykytilanteessa yhteensä 191 lomarakennuspaikkaa RA ja 127 vakituisen asumisen rakennuspaikkaa AP, AM (sekä olemassa olevat, että uudet), yhteensä 318 rakennuspaikkaa. Lukumäärissä ole huomioitu ranta-asemakaavoissa osoitettuja rakennuspaikkoja, joita on yhteensä 41 sisältäen yhden maatilatalouskeskuksen. Rantaviivan pituuteen suhteutettuna rakennuspaikkoja muodostuu 4,7 paikkaa /todellinen rantaviivakilometri ja 5,8 rakennuspaikkaa / muunnettu rantaviivakilometri.

Olemassa olevia loma-asunnon rakennuspaikkoja yhteensä 159 kappaletta ja vakituisia rakennuspaikkoja 114. Maatilan talouskeskuksia on neljä. Uusia lomarakennuspaikkoja kaavassa on osoitettu 32 (rantaviivan päivityksen johdosta muodostuneita 7) ja uusia vakituisia rakennuspaikkoja yhteensä 9. Ranta-asemakaavan mukaiset rakennuspaikat eivät ole mukana yllä olevassa taulukossa.

Rakennuspaikat:	RA	AP	AM	sa
olevat	159	114	4	8
uudet	32	9	-	-
Ranta- asemakaavan rakennuspaikat	40		1	

Yleiskaavaratkaisun mukaisessa tilanteessa loma-asuntojen osuus rakennuspaikkojen lukumäärästä on 60 %. Kun suunnittelualueen rakennuspaikkojen kokonaismäärässä huomioidaan myös ranta-asemakaavoissa osoitetut rakennuspaikat, on lomarakennuspaikkojen osuus 64% rakennuspaikkojen kokonaismäärästä.

9.2 Aluevaraukset

9.2.1 Loma-asuminen

Olemassa olevien lomarakennuspaikkojen kokonaismäärä alueella on 159 kappaletta. Uusien lomarakennuspaikkojen määrä on 32.

RA Loma-asuntoalue

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asunnon sekä tarpeelliset sauna- ja talousrakennukset. Rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 8 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 250 k-m².

Kerrosaltaan enintään 120 m² suuruinen rakennus tulee sijoittaa vähintään 30 metrin etäisyydelle rantaviivasta ja yli 120 m² suuruinen rakennus vähintään 50 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Erillinen kerrosaltaan enintään 25 m²suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Talousrakennuksen enimmäiskerrosala saa olla enintään 60 k-m².

RA-1 Loma-asuntoalue, pinta-alaltaan alle 1 ha kokoisessa saarella

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden loma-asunnon sekä tarpeelliset sauna- ja talousrakennukset. Rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 8 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 100 m².

RA-2 Loma-asuntoalue, jolla sijaitsee mahdollinen liito-oravan elinympäristö

Rakennuspaikan liito-oravatilanne tulee selvittää ennen rakennuslupaa. Mikäli alueella todetaan olevan liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikka, voidaan rakennushanke edellyttää toteutettavaksi viranomaisten ohjeiden mukaisesti niin, ettei liito-oravien elinolosuhteita heikennetä.

RM-1 MATKAILUPALVELUJEN ALUE

Alue on varattu matkailu- ja virkistystoimintaa varten. Alueelle saa sijoittaa toimintaa varten tarpeellisia rakennuksia ja rakennelmia sekä toimintaan liittyviä ravintolatiloja ja huoltorakennuksia, joiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 1000 m².

Kerrosaltaan alle 120 k-m²:n suuruinen rakennus tulee sijoittaa vähintään 30 metrin etäisyydelle ja yli 120 m² suuruinen rakennus vähintään 50 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Erillinen kerrosaltaan 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 metrin etäisyydelle rantaviivasta.

9.2.2 Vakituinen asuminen

Vakituinen asuminen on keskittynyt erityisesti kyläkeskusten alueille Leppävedelle, Vuonteelle ja Saviolle, mutta pysyvää asutusta on muodostunut tasaisesti koko Leppävesijärven ranta-alueille. Yleiskaavassa on osoitettu yhteensä 114 olemassa olevaa asuinpientalojen rakennuspaikkaa (AP). Uusia,

vielä toteutumattomia asuinrakennuspaikkoja on 9. Kaavassa osoitetaan 4 maatilan talouskeskusta (AM). Ranta-asemakaavojen alueelle sijoittuu lisäksi yksi maatilan talouskeskus. Uusia maatilan talouskeskuksia yleiskaavassa ei ole osoitettu.

Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttamista vakituiseen asumiseen on selvitetty erityisesti nykyisten kyläalueiden läheisyydessä sijaitsevilla ranta-alueilla. Nämä alueet on osoitettu Pysyvän asumisen vyöhykkeenä (A), jolla loma-asunnon käyttötarkoituksen muuttamisen vakituiseen asumiseen on mahdollista, mikäli rakennuspaikka täyttää kaavassa määrätyt vakitukselle asuinrakennuspaikalle asetetut edellytykset.

A Pysyvän asumisen vyöhyke

Rantayleiskaavan pohjoisosaan osoitetaan pysyvän asumisen vyöhyke (A). Alueella voidaan sallia nykyisten lomarakennusten käyttötarkoituksen muuttaminen vakituiseen asumiseen sekä uuden vakituisen asuinrakennuksen rakentaminen. Rakentamisessa noudatetaan rakennuspaikan voimassa olevan käyttötarkoituksen (RA tai AO) mukaisia kaavamääräyksiä. Käyttötarkoitus vakituiseen asumiseen sallitaan, mikäli seuraavat rakennuksia ja rakennuspaikkaa koskevat edellytykset täyttyvät:

- Rantaviivan pituuden tulee olla vähintään 60 metriä.
- Rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m². Jos rakennus liitetään vesihuoltolaitoksen verkostoon, pinta-ala tulee olla vähintään 3000 m².
- Rakennuspaikalla olevan asuinrakennuksen etäisyys rantaviivasta tulee olla vähintään 30 metriä. Rakentamisen tulee täyttää hakemuksesta päätettäessä voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräykset.
- Loma-asunnon tulee täyttää vakitukselle asuinrakennukselle asetetut rakennustekniset vaatimukset.
- Rakennuspaikan tulee sijaita ympärivuotisesti hälytys- ja huoltoajoneuvoilla ajattavan tien varrella.

Voimassa olevan ranta-asemakaavan alueella käyttötarkoituksen muutokset ratkaistaan ranta-asemakaavan muutoksella.

AP ASUINPIENTALOJEN ALUE

Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen tai loma-asunnon, tarvittavia talous-, huolto- ja varastorakennuksia sekä saunarakennuksen.

Rakennuspaikalla rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 8% rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin vähintään 100 m² ja enintään 350 m².

Kerrosalaltaan alle 120 k-m²:n suuruinen rakennus tulee sijoittaa vähintään 30 metrin etäisyydelle ja yli 120 m² suuruinen rakennus vähintään 50 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Erillinen kerrosalaltaan 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Talousrakennuksen enimmäiskerrosala saa olla enintään 60 k-m².

AP-1 ASUINPIENTALOJEN ALUE

Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen tai loma-asunnon, tarvittavia talous-, huolto- ja varastorakennuksia sekä saunarakennuksen.

Rakennuspaikan edustalla esiintyy LsL 49 §:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettun eläinlajin lisääntymis- ja elinympäristöä. Lajin elinympäristöä heikentävä tai lajin vaarantava ruoppaaminen on rannalla kiellettyä. Direktiivilajille olennaisten olosuhteiden muuttamiseen tulee hakea luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen poikkeamislupa.

Rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 8 % rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin vähintään 100 m² ja enintään 350 m². Kerrosalaltaan alle 120 k-m²:n suuruinen rakennus tulee sijoittaa vähintään 30 metrin etäisyydelle ja yli 120 m² suuruinen rakennus vähintään 50 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Erillinen kerrosalaltaan 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Talusrakennuksen enimmäiskerrosala saa olla enintään 60 k-m².

AM Maatilan taluskeskuksen alue

Alue on tarkoitettu maatilojen taluskeskusten alueeksi. Alueelle saa rakentaa maataloutta ja sen liitännäiselinkeinoja palvelevia rakennuksia. Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään kaksi asuinrakennusta samaan pihapiiriin. Rakennuspaikan asuinkerrosala saa olla yhteensä enintään 600 m².

Rakennusten etäisyys keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee olla vähintään 30 metriä. Kerrosalaltaan yli 120 m² suuruinen rakennus tulee sijoittaa vähintään 50 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Erillinen kerrosalaltaan 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 metrin etäisyydelle rantaviivasta.

9.2.3 Rantasaunat

M -alueilla sijaitsevat erilliset saunarakennukset on osoitettu kaavakartalla kohdemerkinnällä (sa). M -alueilla sijaitsevaa saunarakennusta voi korjata sekä rakentaa uudelleen. Erillinen, enintään 25 m² suuruinen sauna voidaan sijoittaa vähintään 15 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Erillisiä saunoja on osoitettu kaavaluonnoksessa 8 kappaletta.

9.2.4 Maa- ja metsätalousalueet

Suunnittelualueella rakentamisalueiden ulkopuoliset alueet on osoitettu pääosin maa- ja metsätalousalueena merkinnällä (M). Metsätaloudellisen käytön lisäksi näillä alueilla on suuri merkitys jokamiehenoikeudella tapahtuvan virkistyskäytön kannalta. Ympäristöarvoja sisältävät maa- ja metsätalousalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueena, jolla on erityisiä ympäristöarvoja MY.

Maa- ja metsätalousalueilta M ja MY on rantarakennusoikeus siirretty maanomistajakohtaisesti yleiskaavan rakennusalueille. MRL 43 §:n 2 mom. perusteella määrätään, että alueella saa rakentaa vain maa- ja metsätaloutta varten tarpeellista rakentamista. Alueen muu rakennusoikeus on siirretty AP-, AP-1, AM-, RA-, RA-1 tai RM- alueille.

9.2.5 Luonnonarvot ja suojelu

Yleiskaava-alueella sijaitsevat pohjavesialueet on osoitettu kaavakartalla. Luontoselvityksen mukaiset kohteet on otettu huomioon kaavassa ja osoitettu asianmukaisella kaavamerkinnällä. Alueella sijaitsevat luonnonsuojelualueet on osoitettu kaavamerkinnällä SL. Luonto-olosuhteiltaan arvokkaat alueet on osoitettu kaavamerkinnällä (lu). Suunnittelualueella ei sijaitse Natura 2000 -verkostoon tai rantojensuojeluohjelmaan kuuluvia alueita.

9.2.6 Kulttuuriympäristö ja maisema

Leppäveden ja Savion maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on osoitettu kaavamerkinnällä (ma). Arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti tulee säilyttää. Uudisrakentamisen tulee sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaliltaan sopeutua kyläkuvaan, rakennuskantaan sekä ympäristöön.

Suunnittelualueella olevat muinaisjäännös kohteet on merkitty yleiskaavaan muinaismuistokohteina tai muinaismuistoalueina osa-aluemerkinnällä (sm). Kaava-alueella on tehty arkeologista lisäkartoitusta Keski-Suomen museon toimesta. Mikroliitti Oy on tehnyt Savio-Vuontee alueella muinaisjäännösinventoinnin 2010.

Kaava-alueella sijaitsee yhteensä neljä suojeltavaa rakennuskohdetta ja ne on osoitettu yleiskaavassa suojeltavaa rakennusta osoittavalla kohdemerkinnällä (sr). Merkinällä on osoitettu Taidekeskus Järvilinna, Häkkilä ja Rantala, Pernasaaren entisen sotilasvirkatalon alue sekä Mattilan tilan maatilapihapiiri. Pernasaaren alueella on käynnissä asemakaavan laatiminen, jonka yhteydessä alueelta on laadittu kulttuuriympäristön inventointi, jonka yhteydessä alueen kulttuurihistorialliset arvot on selvitetty yksityiskohtaisemmin. Mattilan alueella on yhteensä 10 erillistä rakennusta; päärakennus (nykyasukseksi 1897), navetta (1897), riviaitta-pihatupa, talli (josta osa on vuodelta 1711), eloaitta (1721), kaura-aitta, maakellari (1914), savupirtti, riihi ja liiteri. Maatilan pihapiiri sijoittuu osittain yleiskaava-alueelle. Nojosniemessä sijaitseva Lepolahden tila on osoitettu kaavassa museoalueena (YM).

9.2.7 Liikenne

Yleiskaavassa on todettu suunnittelualueella Lievestuoreelta Laukaan kirkonkylälle kulkeva seututie 640 (Metsolahti-Vihtasilta) sekä Metsolahden kohdalla suunnittelualueen poikki kulkeva valtatie 9 (Jyväskylä – Kuopio). Aluetta sivuavat myös seututie 638 Vaajakoski-Tikkamannila sekä yhdystie 16726. Valtatien 9 melualue, jossa melutaso ylittää päiväohjearvon 55 dBA on osoitettu kaavassa (me). Alueen tieverkosto täydentyy lukuisilla yksityisteillä.

Rantayleiskaavassa ei ole osoitettu uusille rakennuspaikoille mahdollisesti rakennettavaksi tulevia tieyhteyksiä eikä liittymän paikkoja yleisille teille. Uudet rakennuspaikat on sijoitettu pääosin vanhan rakennuskannan yhteyteen tai rakentamattomien kantatilojen alueelle useamman rakennuspaikan ryhmiin. Vanhojen rakennuspaikkojen yhteyteen osoitettujen uusien rakennuspaikkojen osalta teiden rakentamistarve on vähäinen ja uusia liittymiä ei tarvitse juurikaan rakentaa. Laajempien rakentamattomien kantatilojen alueelle osoitetut uudet rakentamisalueet ovat myös helposti liitettävissä tieverkkoon.

Veneilyn palvelut ovat keskittyneet lähinnä Laukaan keskustan satamaan. Suunnittelualueelle sijoituu muutamia venevalkamia. Veneiden vesillelaskupaikat sijoittuvat Ilveslahteen sekä Vuonteelle, jossa sijaitsee kunnan veneranta ja -laituri. Lisäksi Leppäveden rannoilla on joitakin hyviä luonnonsaitamia. Yleiskaava-alueella on osoitettu kaksi venesatama-/venevalkama-alueita LV.

9.2.8 Virkistyskäyttö

Alueen virkistyskäyttö on pitkälle jokamiehenoikeudella tapahtuvaa liikkumista. Rantayleiskaavan päivittämisessä ei osoiteta erityisiä virkistysalueita. Alueella voimassa oleviin ranta-asemakaavoihin sisältyy virkistysalueita. Maakuntakaavassa Kuusisaaren on osoitettu virkistysalue, joka on yksilöity valtakunnalliseksi veneulkoilualueeksi. Yleiskaavassa virkistysaluetta ei ole osoitettu maakuntakaavan perusteella virkistysalueena vaan alueen tarkempi maankäyttö tulee ratkaistavaksi ranta-asemakaavalla.

Leppävesijärvi tarjoaa mahdollisuuksia veneilyn. Leppävesi kuuluu osana vesireittiin Lahdesta Jyväskylän kautta Keski-Suomeen Viitasaarelle ja Pohjois-Savoon Pielavedelle. Reitti on ollut veneilijöiden käytössä vuodesta 1994. Suunnittelualueella ei sijaitse lähivirkistys- tai retkeilyalueita lukuun ottamatta kylien uimarantoja. Alueen virkistyskäyttö on pitkälle jokamiehenoikeudella tapahtuvaa rannoilla liikkumista. Seututien 640 varressa Saviolla sijaitsee Savion tanssilava, jossa on toimintaa kesäisin.

9.2.9 Yleiskaavamääräykset

Tämä yleiskaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Tätä Yleiskaavaa käytetään rakennuslupien myöntämisen perusteena yleiskaavassa osoitetuilla AP, AP-1, AM, RA, RA-1, RA-2 ja RM-1 –alueilla.

Rakennettaessa ranta-alueelle tule kiinnittää erityistä huomiota rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja väritykseen. Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä. Rakentamisella ei saa tuhota luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä, kuten kauniita yksittäispuita ja siirtolohkareita. Rakennuspaikan rantavyöhykkeen kasvillisuus tulee pääosin säilyttää ja vain harventaminen on sallittua.

Muodostettavan rakennuspaikan rantaviivan pituuden tulee vakituiseen asumiseen tarkoitetuilla rakennuspaikoilla olla vähintään 60 metriä ja lomarakennuspaikoilla vähintään 40 metriä. Vakituiseen asunnon rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m² ja loma-asunnon rakennuspaikan vähintään 3000 m².

Suosittelavin alin rakentamiskorkeus (N2000) on Leppäveden rannalla +82,85. Alin suositeltava rakentamiskorkeus tarkoittaa korkeustasoa, jonka alapuolelle ei tule sijoittaa kastuessa vaurioituvia rakenteita.

Rakennuspaikkojen vesi-, jätevesi- ja jätehuollossa on noudatettava voimassa olevia viranomaismääräyksiä ja järjestettävä huolto siten, ettei synny vesistön eikä pohjaveden pilaantumisvaaraa.

Rantaviivan oleellinen muuttaminen ruoppaamalla tai pengertämällä on kielletty ilman asianmukaista lupaa.

Uusien rakennuspaikkojen pääsytiät tulee johtaa ensisijaisesti olemassa olevien liittymien kautta yleiselle tielle. Vierekkäisten rakennuspaikkojen kulku tulee ensisijaisesti tapahtua samasta liittymästä.

Uuden liittymän muodostaminen yleiselle tielle tai liittymän käyttötarkoituksen muutos edellyttää liittymälupaa ELY-keskukselta.

10. RANTAYLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

10.1 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Rantaviivan pituudet on tarkistettu kaavan päivittämisen yhteydessä, jonka vuoksi mitoitusluku on saattanut nousta joidenkin kantatilojen alueella siten, että kantatilan alueelle on muodostunut uusi rakennuspaikka lisää. Tarkastuksen johdosta uusia rakennuspaikkoja on muodostunut yhteensä seitsemän.

Yhdyskuntarakenteen kannalta merkittävin vaikutus on loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisen mahdollistaminen vakituiseen asumiseen kaavassa erikseen osoitetulla asumisen vyöhykkeellä (A). Vyöhykkeeseen kuuluu sellaiset alueet, joilla loma-asunnon käyttötarkoituksen muuttaminen vakituiseen asumiseen on kunnan yhdyskuntarakenteen kehityksen sekä palveluiden saavutettavuuden ja järjestämisen näkökulmasta järkevää ja mahdollista.

Leppävesijärven pohjoisosaan on osoitettu Seppälänlahdesta Vuontelle ulottuva pysyvä asumisen vyöhyke, jossa loma-asuntojen käyttötarkoitus on mahdollista muuttaa vakituiseen asumiseen, mikäli sekä rakennuspaikka että rakennukset täyttävät kaavassa määrätyt kriteerit. Vyöhyke sijaitsee keskeisesti taajamien sekä elinvoimaisten kyläalueiden läheisyydessä muodostaen houkuttelevan maaseutumaisen asumisen alueen jo laajalti toteutuneen palveluiden piirissä. Vyöhyke on osoitettu Leppäveden, Vihtasillan ja Vuonteen kyläalueisiin liittyville ranta-alueille, jotka ovat mm. tie- ja infraverkon saavutettavuuden kannalta suotuisia. Vyöhykkeellä on jo nyt paljon vakituista kylärakenteeseen kytkeytyvää asutusta. Käyttötarkoituksen muutoksilla voidaan tukea alueiden elinvoimaisuutta ja houkut-

televuutta sekä palveluiden säilymistä. Pysyvän asutuksen lomaan sijoittuvien nykyisten lomaa-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksilla ei ole huomattavaa vaikutusta esimerkiksi kylärakenteeseen tai infrastruktuuriin, koska rakennuspaikat jo nykyisellään tukeutuvat olemassa olevaan tieverkkoon ja vesihuoltoon. Vyöhykkeen läheisyydessä sijaitsee Leppäveden ja Vuonteen koulut ja alueella kulkee koulukuljetuksen runkoverkko.

Yleiskaava-alueelle sijoittuu nykytilanteessa yhteensä 191 lomarakennuspaikkaa ja 127 vakituisen asumisen rakennuspaikkaa (sekä olemassa olevat, että uudet), yhteensä 318 rakennuspaikkaa. Ranta-asemakaavojen mukaiset rakennuspaikat mukaan lukien rakennuspaikkojen kokonaismäärä yleiskaavassa on 359. Voimassa olevassa yleiskaavassa lomarakennuspaikkojen osuus on siten 64 % kaikista rakennuspaikoista

Kaavaehdotuksen ratkaisussa kartalle merkitylle pysyvän asumisen vyöhykkeelle (A) sijoittuu yhteensä 68 lomarakennuspaikkaa. Tilanteessa, jossa kaikki lomarakennuspaikat muutetaan käyttötarkoituksen muutoksella vakituiseksi, olisi vakituiseen asumisen rakennuspaikkojen määrä koko suunnittelualueen rakennuspaikoista yhteensä 196, 65% rakennuspaikkojen kokonaismäärästä. Käytännössä alueelle sijoittuu kuitenkin lomarakennuspaikkoja, joilla edellytykset vakituiseen asumiseen ei rakennuspaikan osalta täyty. Rakennuspaikan käyttötarkoituksen muutoksen edellytysten täytyminen saattaa vaatia mm. lisäämään hankkimista naapurikiinteistöltä tai rakennuskannan uudistamista määrätulle etäisyydelle rantaviivaan nähden. Siten voidaan arvioida, että muutos koskisi noin 55 lomarakennuspaikkaa, jolloin vakituisten rakennuspaikkojen osuus rakennuspaikkojen kokonaismäärästä tulee todellisuudessa jäämään alla esitettyä taulukkoa pienemmäksi.

Rakennuspaikat	Voimassa olevan rantayleiskaava	Kaavaluonnos (käyttötarkoituksen muutokset A-vyöhykkeillä)	Kaavaehdotus (käyttötarkoituksen muutokset A-vyöhykkeellä)
RA (olevat + uudet)	191	154	123
AP/AM (olevat + uudet)	127	164	195
Ranta-asemakaavojen rakennuspaikat			
RA	40	40	40
AM	1	1	1
Yhteensä:			
RA	231	194	163
AP/AM	128	165	196
Lomarakennuspaikkojen osuus	64 %	54 %	45 %

Kuva: Rakennuspaikkavertailu. Lomarakennuspaikkojen osuus voimassa olevan rantayleiskaavan sekä kaavaluonnoksen ja kaavaehdotuksen tilanteessa, missä kaikkien A-vyöhykkeellä sijaitsevien lomarakennuspaikkojen käyttötarkoitus muutetaan vakituiseen asumiseen.

Alueelle sijoittuvat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on huomioitu laadittujen selvitysten ja lähtöaineistojen mukaisesti. Arvokas rakennuskanta osoitettu kaavassa suojeltava rakennus (sr) merkinnällä. Pernasaaren entisen vankila-alueen rakennussuojelu tarkentuu alueella käynnissä olevan asemakaavoituksen yhteydessä. Asemakaavaa varten on laadittu yksityiskohtaisemmat selvitykset rakennuskannan arvoista ja suojelutarpeista.

Muinaisjäänökset sekä rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on osoitettu kaavakartalla. Muinaijäänökset sijoittuvat pääasiassa ranta-asemakaavojen alueille.

Suunnittelualue säilyy rantayleiskaavan päivityksen jälkeenkin huomattavalta osin maa- ja metsätalouksena haja-asutusalueena.

10.2 Taloudelliset vaikutukset

Kaavan toteuttamisen kustannukset muodostuvat mm. tiestön, vesi- ja viemäriverkoston sekä energihuollon osalta. Tilanne ei kaavan päivityksen johdosta oleellisesti muutu verrattuna nykyiseen tilanteeseen. Taloudelliset vaikutukset korostuvat pysyvän asumisen vyöhykkeellä tapahtuvien loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksissa vakituiseen asumiseen. Vakituiseen asumisen lisääntymisen positiivinen vaikutus on asukkaiden lukumäärän kasvusta muodostuva verotulojen kasvu. Vakituinen asutuksen kasvu haja-asutusalueella muodostaa toisaalta kustannuksia kunnalle palveluiden toiminnan johdosta mm. koulukyydeistä sekä terveyspalveluista aiheutuvat kustannukset. Tämän johdosta vakituinen asutus pyritään keskittämään jo olemassa oleville tiiviimmille kyläaluille ja jo olemassa olevien palveluiden äärelle, erityisesti koulujen, mutta myös lähelle joukkoliikenteen reittejä sekä koulukuljetusreittejä. Haja-asutusalueen kasvava väkiluku kasvattaa myös lähialueen koulujen oppilasmääriä, mikä saattaa lisätä painetta koulujen tilatarpeelle.

10.3 Vaikutukset luonnonympäristöön ja maisemaan

Rantayleiskaavan päivityksessä osoitetaan alueelle jo voimassa olevassa rantayleiskaavassa osoitetut sekä uudet tiedossa olevat luontokohteet. Arvokkaat luontokohteet sijoittuvat pääosin rakentamisalueiden ulkopuolelle ja ne on osoitettu asianmukaisilla kaavamerkinnöillä ja määräyksillä. Rantayleiskaavassa osoitetut, vielä rakentamattomien rakennuspaikkojen sekä tarkistetun rantaviivan johdosta muodostuvien uusien rakennuspaikkojen on tarkistusinventoitu vuonna 2009, jonka johdosta osa rakennuspaikoista on siirretty luontoarvojen johdosta. Kokonaisuudessaan rantayleiskaavan päivityksessä tehtävien muutosten vaikutukset luonnonympäristöön tai maisemaan arvioidaan vähäisiksi.

Rantayleiskaava huomioi luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla suojeltujen uhanalaisten eliölajien, liito-oravan ja viitasammakon, esiintymisalueet. Alueet on osoitettu kaavakartalla merkinnällä luo-1. Alueella suoritettavilla

toimenpiteillä ei saa hävittää tai heikentää lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja tai vaarantaa lajin liikkumista alueella. Muutama rakennuspaikoista sijoittuu lähelle liito-oravan tai viitasammakon elinympäristöä mikä on huomioitu rakennuspaikkoja koskevissa kaavamerkinnöissä. Luulunlahdessa kaksi AP-rakennuspaikkaa sijoittuu ranta-alueelle, jonka edustalle sijoittuu viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka. AP –aluetta koskevassa merkinnässä määrätään, että direktiivilajin elinympäristöä heikentävä tai lajin vaarantava ruoppaaminen on rannalla kiellettyä ja että olennaisten olosuhteiden muuttamiseen tulee hakea luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen poikkeamislupa. Rakennuspaikat on merkitty kaavamerkinnällä AP-1. Metsolahden ympäristössä kahden lomarakennuspaikan merkinnässä (RA-2) todetaan, että paikan liito-oravatilanne tulee selvittää ennen rakennuslupaa. Mikäli alueella todetaan olevan liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikka, voidaan rakennushanke edellyttää toteutettavaksi viranomaisten ohjeiden mukaisesti niin, ettei liito-oravien elinolosuhteita heikennetä.

Leppäveden ja Savion maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueiden rajaukset on osoitettu kaavakartalla maakunnallisesti arvokas maisema-alue (ma). Molemmat maisema-alueista muodostuvat kyläalueilta, jotka ovat paikoitellen jo tiiviinkin asutuksen piirissä. Rantayleiskaavan päivityksessä kaavaratkaisu säilyy huomattavimmalta osin voimassa olevan rantayleiskaavan mukaisena. Maisema-alueet sijoittuvat osittain kaavassa osoitetulle pysyvän asumisen vyöhykkeelle (A), jossa huomattavimpana muutoksena osa alueen rakennuspaikoista mahdollisesti muuttuu käyttötarkoituksen muutosten myötä vakituiseen asumiseen. Rakennuspaikkojen lukumäärä tai sijainti maisema-alueilla ei muutu, joten rantayleiskaavan päivityksen vaikutukset suhteessa voimassa olevan kaavan ratkaisuun jää vähäiseksi.

Alueelle sijoittuu kolme uutta yksityisen perustamaa luonnonsuojelualuetta, jotka on osoitettu kaavassa luonnonsuojeluna SL. Rantayleiskaavan päivityksen yhteydessä muodostuvat uudet rakennuspaikat eivät sijoitu tiedossa olevien arvokkaiden luontokohteiden alueelle tai niiden välittömään läheisyyteen.

10.4 Liikenteelliset vaikutukset

Suunnittelualue tukeutuu olemassa olevaan päätieverkkoon. Kaavassa ei osoiteta kulkuyhteyksiä rakennuspaikoille ja pääasiallisesti liikennöinti tapahtuu olevaa tiestöä pitkin. Rantayleiskaavan päivitys jossain määrin kasvattaa alueen liikennemääriä, koska liikennöinti alueella tukeutuu pääosin yksityisautoiluun työssäkäyntimatkojen suuntautuessa pääasiassa Jyväskylän ja Laukaan suuntaan. Suunnittelualueelta on kauttaaltaan hyvät yhteydet yleisille teille. Pysyvän asumisen vyöhykkeellä sijaitsevat rakennuspaikat ovat laajalti rakennetun yksityistieverkon piirissä ja alueelta on nykytilanteessa pääsy julkisen liikenteen reiteille. Alueella kulkee myös koulukyytivuoroja, jolloin ei muodostu tarvetta uusien koulukuljetusreittien muodostamiselle. Asukasmäärän kasvu saattaa aiheuttaa kehittämistarpeita kevyenliikenteen verkolle erityisesti Vaajakoski – Tikkamannila yhdystiellä 16726. Tien varteen on osoitettu kevyenliikenteen yhteystarve Keski-Laukaan yleiskaavan pohjoisosan, osa-alueen II kaavassa (kvalt. 26.5.2014 §89). Vuonteelle on toteutettu kevyenliikenteenväylä Vuonteensalmesta Satavuon koululle. Tarve kevyenliikenteen väylille kasvaa yleisesti myös muutoinkin Leppäveden ja Vuonteen kyläalueilla koulujen johdosta.

Tieliikenteen vaikutukset korostuvat erityisesti Metsolahden alueelle, jossa valtatie 9 liikenteestä aiheutuva meluaiheuttaa häiriötä lähialueen asukkaille. Liikennemelun 55 dB ylittävän alueen raja on merkitty kaavakartalle.

10.5 Ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen

Leppävesijärven ranta-alueet ovat laajasti loma- tai vakituisesasutuksen piirissä. Rantayleiskaavan päivityksessä uusia rakennuspaikkoja muodostuu muutama voimassa olevaan kaavan verrattuna. Rakennuspaikat ovat muodostuneet rantaviivan tarkistuksen johdosta. Rantayleiskaavassa osoitetut pysyvän asumisen vyöhykkeet (A) sijoittuvat olemassa oleville kyläalueille, joille jo nykytilanteessa sijoittuu pääasiassa pysyvää asutusta. Sen johdosta pysyvän asutuksen keskittäminen ko. alueille on mm. kunnallisteknisten verkostojen sijoittumisen, hyvien kulkuyhteyksien sekä koulujen läheisyyden johdosta edullisempaa, kuin etäämmälle olemassa olevasta infrastruktuurista, jonka ei katsota tukevan ilmastonmuutostavoitteiden toteutumista ja pyrkimystä kohti vähähiilistä yhteiskuntaa. Kaavaratkaisu säilyttää alueen laajat, luontaisina hiilinieluna toimivat metsäalueet.

Pysyvää asumista ei ohjata kyläalueiden ulkopuolelle, pieniin saariin tai muutoin kulkuyhteyksien kannalta epäedullisille alueille. Kaavassa määrätään edellytykset, joiden tulee täyttyä, että loma-asunnon käyttötarkoituksen muutos vakituisen asumiseen voidaan tehdä. Tämä tarkoittaa, että kaikkia pysyvän asumisen vyöhykkeelle sijoituvia lomarakennuspaikkoja ei ole mahdollista muuttaa vakituiseksi rakennuspaikoiksi mm. rakennuspaikan pinta-alasta tai rakennusten rantaetäisyyksistä johtuen. Vesihuollon toiminta-alueilla rakennuspaikan vähimmäiskoko tulee olla 2000 m² ja toiminta-alueiden ulkopuolisilla alueilla 5000 m², jotta vesihuolto on mahdollista toteuttaa asianmukaisesti määräysten edellyttävällä tavalla.

Maankäytön suunnittelussa varaudutaan myös ilmastonmuutoksen vaikutuksiin maankäyttöön varautumalla rantarakentamisessa mm. tulviin ja antamalla suositus alimmasta rakentamiskorkeudesta vedenpintaan nähden. Rakentamisen yhteydessä tulee ottaa huomioon myös perustamistapa ja vedenpinnan korkeuden vaihtelu. Leppävesi järvellä suositeltava alin rakentamiskorkeus +82,85.

10.6 Sosiaaliset vaikutukset

Loma-asutus kasvattaa alueen väkilukua kesäkuukausien aikana. Pääosa loma-asukkaista on ulkopaikkakuntalaisia, mutta alueella on myös paikallisten loma-asuntoja. Alueella on sekä vakituista asutusta melko tasaisesti loma-asutuksen lomassa. Tiheintä pysyvä asutus on Nojosniemen ja Vaajakoskentien välisellä alueella, Vihtasillan ja Vuonteen alueella, Saviolla sekä Metsolahdessa. Pysyvä asutus loma-asuntojen yhteydessä säilyttää alueita myös talviaikaan asuttuina, jolloin mm. tiestö pysyy käytössä läpi vuoden sekä lisää alueen sosiaalisen ympäristön turvallisuutta. Uusia rakennuspaikkoja ei ole sijoitettu tieliikenteen melualueille.

11. YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Kaavaa voidaan toteuttaa sen voimaan tulon jälkeen.